

Handläggare
Suzanne Hartenberger

Till
Bromma stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse VB 2019 för Bromma stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens verksamhetsberättelse med bokslut för 2019, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden ansöker om ombudgetering med 1,0 mnkr för projektet Bromma strandpromenad.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör
Administration

Peter Dacke
Avdelningschef

Bromma stadsdelsnämnd

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Av kommunfullmäktiges tolv mål för verksamhetsområdet uppfylls sju mål helt och fem mål uppfylls delvis.

Förvaltningen beräknar en budget i balans.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning.

Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp 2019-01-30 i pensionärsrådet 2019-01-27 och i rådet för funktionshinderfrågor 2019-01-28.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	9
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	9
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	10
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	17
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	24
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	33
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	50
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	61
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	62
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.....	64
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	68
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	69
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	74
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	80
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	80
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	82
Uppföljning av ekonomi.....	93
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	93
Resultatenheter.....	101
Investeringar.....	102
Ombudgeteringar.....	103
Analys av balansräkning.....	103
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	104
Kvalitetsarbete.....	106
Övrigt.....	107

Bilagor

Bilaga 1: - UH018

Bilaga 2: - Sdn06

Bilaga 3: - Uppföljning av intern kontroll 2019 Bromma sdf

Bilaga 4: - Kvalitetsredovisning Bromma 2019

Bilaga 5: - Slutrapport klimatinvesteringsmedel, Belysningsarmaturer Solviks motionsspår

Bilaga 6: - Slutrapport klimatinvesteringsmedel, BigBelly

Bilaga 7: - Uppföljning av trygghetsinvestering, Belysning Bällsta Å

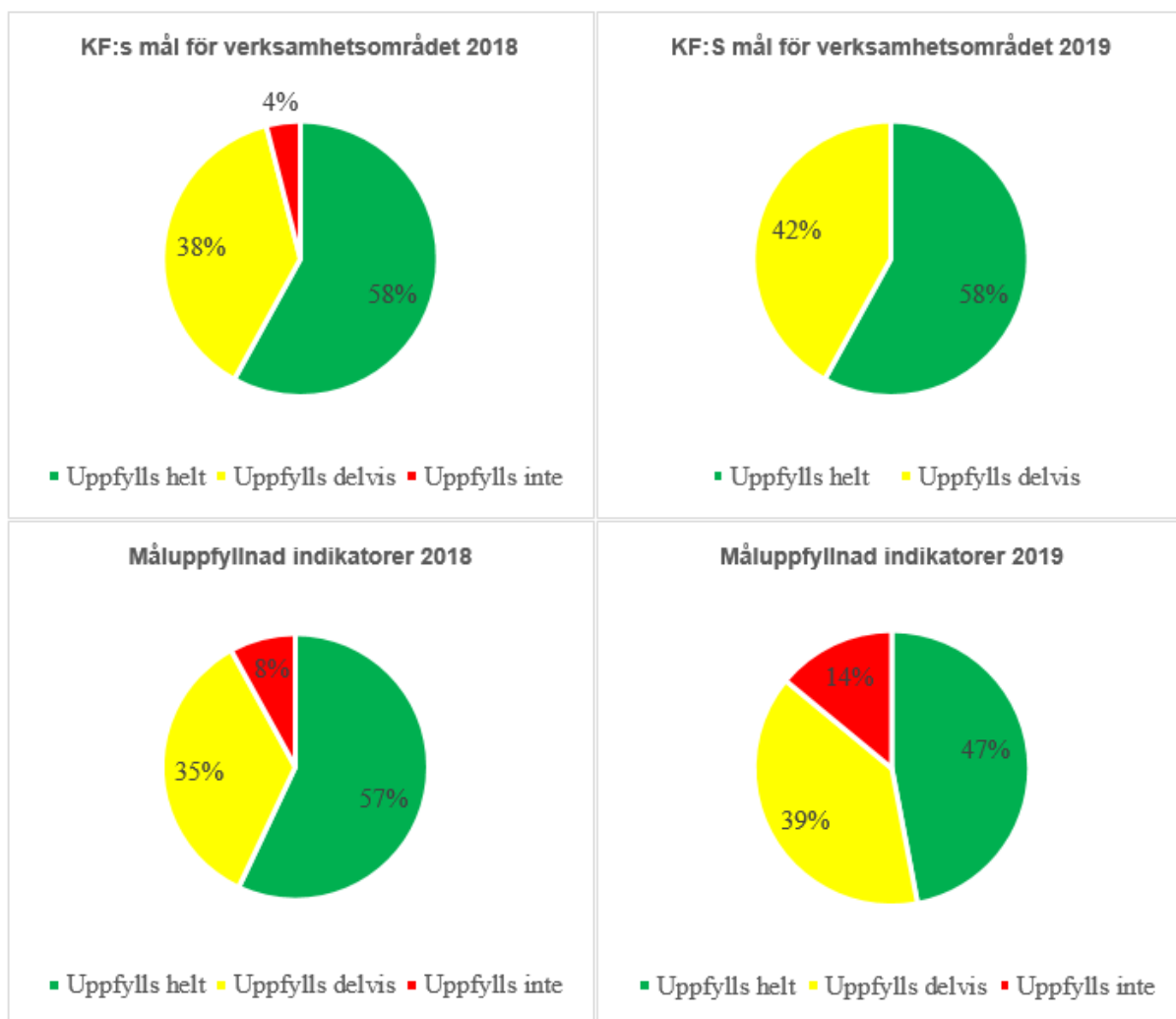
Sammanfattande analys

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål.

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla - uppfylls delvis
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt - uppfylls helt
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden - uppfylls helt

Av kommunfullmäktiges tolv mål för verksamhetsområdet uppfylls sju mål helt och fem mål uppfylls delvis.

I jämförelse med 2018 har måluppfyllelsen förbättrats något trots att en större andel indikatorer jämfört med 2018 inte har uppfyllts helt under 2019.

Utmaningar gällande måluppfyllnad och ekonomi

Förvaltningen har haft flera ekonomiska utmaningar under 2019 kopplade till det första inriktningsmålet *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*. De ekonomiska utmaningarna speglas till viss del i resultatet för verksamhetsområdets mål av vilka fyra inte har uppnåtts helt.

Enheter som prognostiserade underskott har tagit fram handlingsplaner för att minska eller eliminera underskottet. Fram till hösten var det bristande efterlevnad av handlingsplaner inom socialtjänsten vilket medförde att underskottet ökade. Nya handlingsplaner med kraftfulla åtgärder upprättades och tätare uppföljningar genomfördes för att säkerställa att förväntade effekter uppnåddes. Detta arbete innebar att det prognostiserade utfallet kunde hållas.

1.1 Årsmålet för fyra indikatorer som handlar om självförsörjning har inte uppnåtts. Andelen vuxna personer som har ekonomiskt bistånd i Bromma ökade under året till och med tertiäl 2 för att därefter minska, vilket kommer att synas i utfallet för indikatorn under 2020. Minskningen är ett resultat av genomförda åtgärder utifrån upprättade handlingsplaner.

I arbetet med verksamhetsplan 2019 lades ett stort fokus på att få människor i egen försörjning. Analyser genomfördes för att utröna framgångsfaktorer. En faktor som bedöms ha stor effekt är personliga möten med klienter med ekonomiskt bistånd. Personliga möten skapar möjligheter till det förändringsarbete som krävs av klienten för att bli självförsörjande. Ambitionen var att 90 procent av alla klienter med ekonomiskt bistånd skulle träffa sin handläggare minst en gång per månad. Detta krävde ett förändrat arbetssätt. På grund av bristande styrning har arbetet varit otillräckligt. Årsmålet har inte uppnåtts, men alltfler klienter träffar sin handläggare regelbundet. Kopplat till ambitionen att öka de personliga mötena sänktes årsmålet för indikatorn ”Andel personer som har ekonomiskt bistånd” till 0,63 procent. Om årsmålet hade uppnåtts skulle det ha inneburit att 505 unika individer hade uppburit ekonomiskt bistånd under året i jämförelse med årets utfall 631 personer.

Hypotesen att personliga möten leder till att fler når egen försörjning kvarstår och förändringsarbetet fortsätter 2020.

1.2 Brommabornas upplevelse av trygghet inom stadsdelsområdet har sjunkit trots de satsningar som genomförts under året. Bland annat har en trygghets- och säkerhetssamordnare anställts som arbetar med trygghetsfrågor dagligen. Nöjdheten med skötsel och renhållning av park- och grönområden har också försämrats. Någon tydlig koppling mellan indikatorernas utfall och det ekonomiska resultatet kan inte utrönas.

1.3 Indikatorerna gällande andel förskollärare och barn per årsarbetare når inte KF:s årsmål. Den största anledningen till att årsmålen inte har uppnåtts är bristen på utbildade förskollärare. Bristen på legitimerade förskollärare innebär att löneanspråken har ökat vilket påverkar verksamhetens ekonomi. I vissa områden råder det barnbrist och för att klara budgeten håller förskolorna ner antalet nyanställningar. Det har skett en minskning av antalet inskrivna barn i förskolan vilket har påverkat verksamhetens ekonomi eftersom 15,9 miljoner har återredovisats på grund av detta. Under året har Skolplattformen införts vilket har inneburit ökade kostnader för verksamhetsområdet. När Skolplattformen är implementerad fullt ut förväntas att vårdnadshavares nöjdhet med den digitala kommunikationen ökar.

1.4 För flertalet indikatorer under verksamhetsområdesmålet ”I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet” ses ingen direkt koppling till det ekonomiska resultatet. Den indikatorn som väcker frågor är ”Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats”. Jämfört med övriga stadsdelsområden ligger Bromma högt med ett resultat på 90,9 procent.

Det är ingen ökad trend av antal barn som fått insatser under åren 2014-2017, men kostnaderna för insatser har ökat.

- Får barn och unga i Bromma insatser i högre utsträckningen än barn i övriga staden?
- Är det skillnader mellan Brommas insatser och övriga staden?

Detta är frågor som behöver analyseras djupare för att se om det finns ett samband mellan ökade kostnader och det höga resultatet.

1.5 Det arbete som genomförts för att minska underskottet utifrån upprättade handlingsplaner inom äldreomsorgens hemtjänst har inte påverkat nöjdheten hos hemtjänstens brukare, de är lika nöjda som föregående år trots att deras insatser kan ha påverkats. Resultatet för personalkontinuiteten har förbättrats jämfört med 2018, från 13,7 till 12,8. För att på sikt nå årsmålet om 10 fortsätter enheterna arbetet med att minska sjukfrånvaron och antalet vikarier samt genom att optimera dagsplaneringen.

Förväntat resultat

Av nämndens 15 egna mål har förväntat resultatet uppfyllts helt för 12 mål.

Det är under det första inriktningsmålet *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla* som nämndens förväntade resultat inte uppfyllts helt för tre av nämndmålen. Det förväntade resultatet har endast delvis uppfyllts för två av målen. Det handlar dels om målet att människor ska vara trygga och uppleva stadsdelsområdet som säkert och välskött, dels om målet att barn i Bromma ska uppnå sin fulla potential. Nämndmålet om att människor ska vara självförsörjande i Bromma har inte uppfyllts.

Investeringsbudget

Nämnden redovisar ett överskott med 1,6 miljoner kronor jämfört med tilldelad investeringsbudget för verksamhetsåret 2019. Arbetet med tillgänglighetsanpassningen av strandpromenaden mellan Äppelviken och Smedslätten har försenats på grund av byggtekniska svårigheter vid berget. Arbetet kommer bland annat innebära att en ny gångbrygga på en sträcka om 220 meter behöver anläggas. Genomförandet sker under perioden höst/vår 2019/2020. Nämnden ansöker om ombudgetering med 1,0 miljoner kronor till 2020.

Stadsmiljöprojekt som genomförts:

- Tillgänglighetsanpassning av strandpromenaden mellan Äppelviken och Smedslätten fortgår
- Projektering av parken Arboretum i Åkeshov i samarbete med Trafikkontoret har genomförts. Första etappen har påbörjats
- Upprustning av lekparkerna Osmundsjärnet och Stångjärnet i Johannesfred har genomförts
- Upprustningen av lekparken Skorstenen i Alvik har påbörjats
- Lekparken Murlindan i Bromma kyrka har projekterats
- Tillgänglighetsåtgärder har genomförts i Kyrksjölötens naturreservat
- Tillgänglighetsförbättringar av trappor och parkvägar har genomförts

Klimatinvesteringar som genomförts:

- Ny belysningsarmatur (LED belysning) vid Solviks motionsspår
- Installation av solcellsdrivna sopkomprimatorer

Trygghetsinvesteringar som genomförts:

- Belysning har anlagts utmed stråket vid bryggan i Bällsta å/Annedal för ökad trygghet och säkerhet i samarbete med Trafikkontoret.

Agenda 2030

Arbetet med att bidra till genomförandet av Agenda 2030 har skett i det ordinarie arbetet. Varje mål för verksamhetsområdet har en koppling till ett eller flera av målen i Agenda 2030. Genomgående finns det en koppling till mål 5 om jämställdhet. Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för en hållbar utveckling.

Arbete för ökad jämställdhet

I arbetet med att öka jämställdheten inom förvaltningen behöver ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet, vid planering, uppföljning och vid beslut om insatser. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brommaborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken har möjliggjort analyser av hur resurserna har använts och dess effekter. Olikheter mellan könen har uppmärksamats och analyser av resultaten har genomförts för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en jämnare resursfördelning.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet delvis är uppfyllt. Bedömningen grundas på att ett mål för verksamhetsområdet som är kopplat till inriktningsmålet har uppfyllts helt och fyra mål har delvis uppfyllts.

KF:s mål för verksamhetsområdet 1.1 *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort är delvis uppfyllt.*

Förvaltningen ger människor stöd i att ta till vara sina resurser och därigenom bli självförsörjande. Andelen vuxna personer som har ekonomiskt bistånd i Bromma är 0,79 procent av befolkningen. Andelen har ökat fram till och med tertial 2 för att därefter sjunka, vilket kommer att synas i utfallet för indikatorn under 2020. Minskningen är ett resultat av genomförda åtgärder utifrån upprättade handlingsplaner.

KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2 *Stockholm är en trygg, säker och välkött stad att bo och vistas i är delvis uppfyllt.*

Tryggheten i Bromma ska öka. Brommabornas upplevelse av trygghet har minskat kontinuerligt sedan 2016. Trygghetsarbetet har därför intensifierats under året. Ett antal trygghetskapande åtgärder har genomförts och flera har påbörjats med målet att människor i Bromma ska vara trygga.

För att brommaborna ska vara nöjda med renhållning och skötsel av parker och naturområden har olika åtgärder genomförts under perioden. Bland annat har förvaltningen gjort extra satsningar på vårens lökflor och nya sommarblomsplanteringar inom stadsdelsområdet. En högre grad av nöjdhet med skötsel av parker och grönområden förväntas visa sig i nästa mätning. Detta eftersom brommaborna först efter årets mätning kunde uppleva resultatet av förvaltningens extra satsningar på vårens lökflor och nya sommarblomsplanteringar.

KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3 *I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige är prognosen är delvis uppfyllt.*

Förskoleverksamheten i Bromma ska ha hög kvalitet och verka utjämnande för barn med olika förutsättningar och uppväxtvillkor. Förskolan arbetar för att öka likvärdigheten mellan förskolorna med målet att erbjuda barn miljöer där de utmanas och stärks utifrån sina förmågor. Kompetensförsörjning som är en fortsatt stor utmaning för att leva upp till läroplanens intentioner samt för att skapa en god arbetsmiljö för medarbetare. Det pågår ett aktivt arbete med att skapa strategier för att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare.

KF:s mål för verksamhetsområdet 1.4 *I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet är delvis uppfyllt.*

För att brommaborna ska möta en verksamhet av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet har den interna och externa samverkan ökat inom alla verksamhetsområden. Arbetet med att öka delaktigheten hos barn, ungdomar, vuxna och äldre pågår för att säkerställa att rätt insatser ges utifrån individuella behov. Det förebyggande arbetet är också centralt inom alla verksamhetsområden för att människor ska kunna leva ett självständigt liv.

KF:s mål för verksamhetsområdet 1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande är delvis uppfyllt.

För att äldre i Bromma med omsorgsinsatser ska vara nöjda och trygga fortgår ett brett arbete inom verksamheterna gällande till exempel delaktighet, innehållet i insatserna och genom att höja personalens kompetens. En stor utmaning är att öka kontinuiteten gällande antal medarbetare som ger insatser inom hemtjänsten. Ett arbete med att minska sjukfrånvaron och antalet vikarier samt att förbättra dagplanering pågår. En jämförelse med resultatet i stadens brukarundersökning och SLK:s årliga kontinuitetsmätning visar att ett sämre kontinuitetsvärde inte behöver betyda en lägre nöjdhet med insatsen. Det förebyggande arbetet har fortsatt utvecklats under året. Antalet besökare har ökat på Tunets och Tranebergs aktivitetscenter och på Marys café. För att skapa ytterligare möjligheter att träffas och äta pågår ett samarbete med ett flertal restauranger i stadsdelen om att erbjuda seniormåltider.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

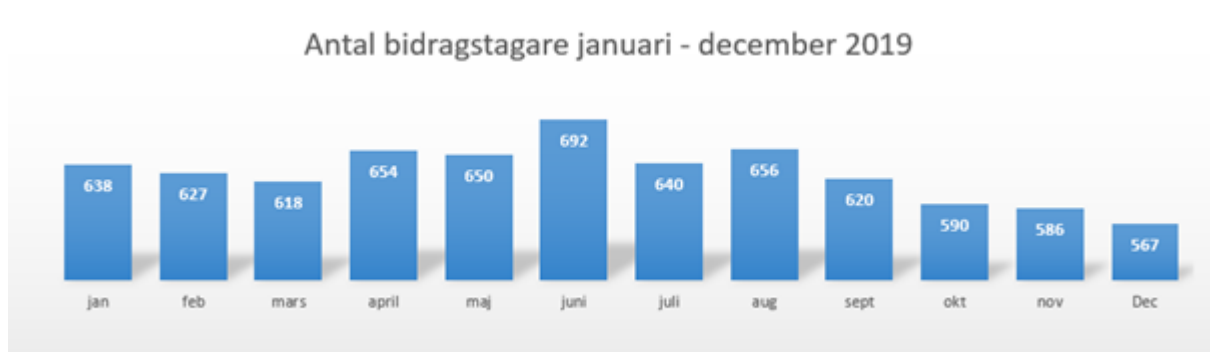
◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål delvis har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för fyra av nio indikatorer har uppnåtts helt, för en indikator har årsmålet uppnåtts delvis och för fyra indikatorer har årsmålen inte uppnåtts. Bedömningen är att nämndmålet inte har uppfyllts. KF:s aktiviteter har genomförts under året

Ekonomiskt bistånd

Stadsdelen är socioekonomiskt stark, men andelen försörjningsstödstagare har ändå ökat under senare år. Andelen vuxna personer som har ekonomiskt bistånd i Bromma är 0,79 procent av befolkningen enligt utfall för rullande 12 månader. Andelen ökade till och med tertial 2 för att därefter sjunka, vilket kommer att synas i utfallet för indikatorn under 2020. Minskningen är ett resultat av genomförda åtgärder utifrån upprättade handlingsplaner. Det utbetalda försörjningsstödet har också minskat vilket indikerar att flera klienter uppstår kompletterande försörjningsstöd till någon annan inkomst så som lön, föräldrapenning eller liknade.

Jämfört med samma period föregående år är det andelen män med ekonomiskt bistånd som

har ökat. En stor andel av försörjningsstödstagarna utgörs av ensamstående män. Av andelen män med ekonomiskt bistånd utgör 12 procent (30 personer) ungdomar som fått uppehållstillstånd enligt gymnasielagen.

Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd är 0,51 procent jämfört med samtliga vuxna invånare i Bromma. Andelen ligger kvar på samma nivå som föregående år (samma period). För att minska antalet vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har förvaltningen gjort satsningar för att identifiera klienter som passar för olika arbetsmarknadsinsatser såsom AMA (aktiviteter mot arbete), arbetsträning, OSA (offentligt skyddat arbete) och Stockholmsjobb samt påbörjat arbetet med att öka samverkan med aktuella klienters vårdgivare för rätt insatser. Andel kvinnor med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat som en effekt av att flera satsningar har riktats mot kvinnor. Andel män har ökat vilket innebär behov av ytterligare satsningar som även riktar sig mot män.

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har jämfört med samma period föregående år ökat från 0,9 procent till 1 procent. Andelen har pendlat mellan 0,9 och 1 procent de senaste åren. Kunskapen om de riskfaktorer det innebär för barn att växa upp i ekonomiskt marginaliserade familjer gör att förvaltningen särskilt prioriterar arbetet med föräldrars självförsörjning. Trots detta har antalet barn som ingår i hushåll med ekonomiskt bistånd ökat. Det är stora svängningarna av antalet barn beror bland annat på att det handlar om barnrika familjer som uppstår ekonomiskt bistånd.

I arbetet med verksamhetsplan 2019 lades ett stort fokus på att få människor i egen försörjning. Analyser genomfördes för att utvärdera framgångsfaktorer. En faktor som bedöms ha stor effekt är personliga möten med klienter med ekonomiskt bistånd. Personliga möten skapar möjligheter till det förändringsarbete som krävs av klienten för att bli självförsörjande. Ambitionen var att 90 procent av alla klienter med ekonomiskt bistånd skulle träffa sin handläggare minst en gång per månad. Detta krävde ett förändrat arbetssätt. På grund av bristande styrning har arbetet varit otillräckligt. Arbetet med att träffa klienter mer frekvent har under senare delen av året kommit igång och allt fler träffar sin handläggare minst en gång per månad.

Hypotesen att personliga möten leder till att fler når egen försörjning kvarstår och arbetet fortsätter 2020.

Stockholmsjobb

Stockholmsjobb är en arbetsmarknadsinsats som innehåller en kommunal visstidsanställning med lön. Den riktar sig till personer som står långt från arbetsmarknaden och till unga 16-29 år. Under året har 12 aspiranter fått Stockholmsjobb. Förvaltningen har ökat sitt samarbete med Jobbtorg och upprättat förändringsplaner (individuella planer) tillsammans med klienter för att de ska vara redo för Stockholmsjobb. Under inledningen av året intensifierades arbetet, men intensiteten sjönk efter sommaren vilket gör att årsmålet inte har uppnåtts. En ytterligare orsak till att årsmålet inte har uppnåtts är att de klienter som på sikt är potentiella för ett Stockholmsjobb först behöver klara en arbetsträning/praktik innan de är mogna för insatsen. Förvaltningen arbetar också med att öka antalet OSA-anställningar inom förvaltningens egna verksamheter.

Feriejobb

Ungdomar i Bromma och Hässelby-Vällingby har erbjudits sommar/feriejobb i förvaltningens

olika verksamheter. 427 platser har tillhandahållits, av dessa gick 100 platser till ungdomar i Hässelby-Vällingby. Vid utgången av tertiäl 2 var årsmålet att 320 brommaungdomar i åldern 16-19 år feriearbetat inte helt uppnått. För att uppnå målet erbjöds under höstlovet ytterligare tio platser för feriearbete inom äldreomsorgen till ungdomar i Bromma.

De feriearbetande ungdomarna har gjort ett bra och värdefullt arbete ute i verksamheterna. Vård och omsorgsboendet Mälarbacken tog till exempel emot 87 ungdomar för sommarjobb under tre perioder. Ungdomarna har varit mycket uppskattade av boende och anhöriga, och av personalen.

VFU - verksamhetsförlagd utbildning

Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör även en viktig rekryteringsgrund. Förvaltningens verksamheter har erbjudit 111 studenter platser för verksamhetsförlagd utbildning och praktik under 2019.

Samhällsvägledning till nyanlända

Förvaltningens samhällsvägledare på medborgarkontoret har säkerställt att alla nyanlända som är folkbokförda i stadsdelen har fått information om medborgarkontoret och dess samhällsvägledning. Medborgarkontorets statistik över ärenden visar att frågor om bostad och arbete är vanligt förekommande, men att nyanlända är underrepresenterade i besöksstatistiken. För att nå fler nyanlända har medborgarkontoret fortsatt sitt uppsökande arbete. Samarbetet med SHIS (Stiftelsen hotellhem i Stockholm) har också fortsatt.

Ett samarbete har startats upp med Jobbtorg Vällingby, ett samarbete som planeras fortsätta under 2020. Arbetet med att på ett effektivt sätt vägleda nyanlända i bostadsfrågor är en fortsatt stor utmaning på grund av den rådande bostadssituationen. Arbetet handlar om att ge en realistisk bild av bostadsmarknaden, ge verktyg för att söka bostad samt att hjälpa personer att lägga upp kortsiktiga och långsiktiga mål för att få ett varaktigt boende.

Arbetslivsinriktade insatser för personer med funktionsnedsättning

För att stödja personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatriens målgrupp till egen försörjning behövs arbetslivsinriktade insatser som möter målgruppernas behov. Offentligt skyddat arbete - OSA är en sådan insats, en insats som på sikt ska kunna leda till en anställning på den ordinarie arbetsmarknaden. Under året har 14 personer haft en OSA-anställning varav sex personer är nya 2019. Av de som under året har avslutat sin OSA-anställning har en återgått till planering med Arbetsförmedlingen, en har fått sjukersättning, en har fått arbete och två har gått i pension.

Förändrade arbetssätt har genomförts som innebär att personer med funktionsnedsättning prövar sin arbetsförmåga genom arbetsträning innan OSA för att säkerställa att den enskilde klarar en sådan anställning. Detta innebär att antalet personer med OSA succesivt kommer att öka efter genomförd arbetsträning. Den interna samverkan har också ökat för att personer med insatsen daglig verksamhet ska komma vidare mot arbete.

Arbete för ökad jämställdhet

I arbetet för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män har särskilda satsningar gjorts som riktat sig mot kvinnor med långvarigt ekonomiskt bistånd. Satsningarna har resulterat i att andelen kvinnor med långvarigt bistånd sjunkit jämfört med föregående år.

Drygt 60 procent av medborgarkontorets nyanlända besökare är kvinnor. Medborgarkontoret hjälper till exempel aldrig någon logga in på myndighetssidor och banker åt en partner om inte den berörda personen är med. Det innebär att både kvinnor och män behöver besöka medborgarkontoret för att kunna uträtta sina ärenden. Medborgarkontoret ligger i närhet av boenden för nyanlända vilket också kan vara en orsak till den höga andelen besökande kvinnor.

Fler killar än tjejer boende i Bromma har feriejobbat inom stadens verksamheter vilket speglar att fler killar än tjejer har sökt feriearbetet i stadens regi. Tabellen här nedan ger en del att fundera kring gällande killar och tjejers val av arbetstyp. Frågan har lyfts på arbetsmarknadsförvaltningen som genom reklam försökt påverka tjejer att välja typiska manliga jobb och killar att välja typiskt kvinnliga jobb. I den här frågan finns mer att göra.

Feriearbete - statistik år 2019

Aktuella lov: Sommarlov 2019, Höstlov 2019

Utskriftsdatum: 2020-01-03 10:10

Ungdomar som arbetat

Förvaltning / Arbetstyp	Total	Kön	
		Kille	Tjej
Bromma	320	169	151
Arbete med barn	98	37	61
Arbete med äldre eller vuxna med funktionsnedsättning	98	46	52
Kontor/Administration/Projekt	11	10	1
Kultur/Evenemang	52	29	23
Skötsel/Städning utomhus	38	31	7
Skötsel/Städning/Service inomhus	23	16	7

Agenda 2030

Nämnden har genom det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att stödja människor att bli självförsörjande.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1 %			0,9 %		0,7 %	2,8 %	VB 2019
Analys Antalet barn som ingår i hushåll med ekonomiskt bistånd har ökat från 165 till 179 barn jämfört med samma period föregående år (rullande 12 månader). Under den senare delen av året har flera stora barnfamiljer hänvisats från Intro Stockholm till Bromma vilket har lett till en ökning av antal barn som lever i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd. Kunskapen om riskfaktorer för barn att växa upp i ekonomiskt marginaliserade familjer gör att förvaltningen prioriterar arbetet med att barnfamiljer ska bli självförsörjande. Arbetet med att förstärka arbetsmarknadsinsatserna har intensifierats. Ett stabilt boende ökar förutsättningarna för att familjer ska bli självförsörjande, därför ska arbetssätt utvecklas i samverkan med andra enheter för att ge stöd till familjer i bostadsfrågor.								
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,79 %	1 %	0,78 %	0,72 %		0,63 %	1,6 %	VB 2019
Analys Indikatorn mäter andelen biståndstagare och baseras på både vuxna och barn. De könsuppdelade uppgifterna baseras av mättekniska skäl bara på vuxna biståndstagare. Det är en oroande trend att andelen personer med ekonomiskt bistånd har ökat i stadsdelområdet sedan flera år tillbaka. Det har skett en ökning av antalet försörjningsstödstagare från 572 till 631 jämfört med samma period föregående år (rullande 12 månader). Det är antalet män som ökat (+ 42) medan antalet kvinnor i stort sett är oförändrat (+ 2). En stor del av biståndstagarna är ensamstående män. Av andelen män med ekonomiskt bistånd utgör cirka 12 procent (30 personer) ungdomar som fått uppehållstillstånd enligt gymnasielagen. I staden som helhet har andelen försörjningsstödstagare minskat kontinuerligt sedan ett antal år tillbaka. Under hösten har arbetet med att få ut människor i egen försörjning intensifierats. Det har resulterat i att antal personer som uppstår ekonomiskt bistånd har minskat under senare delen av året liksom totalt utbetalt försörjningsstöd. Resultatet av detta arbete kommer att synas i indikatorns utfall under 2020.								
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,51 %	0,51 %	0,5 %	0,51 %		0,4 %	1,1 %	VB 2019
Analys Vid jämförelse med samma period föregående år har antalet kvinnor med långvarigt ekonomiskt bistånd minskat från 133 till 129. Antalet män har ökat från 124 till 128. Enheten för vuxna har under året gjort en extra satsning för att identifiera brukare som passar för AMA (aktiviteter mot arbete) och arbetsträning/OSA/Stockholmsjobb för att därigenom minska antalet vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd. Effekterna av remitteringen till arbetsträning/OSA/Stockholmsjobb/AMA har inte fått önskat resultat på grund av att arbetsförmedlingens omorganisation har påverkat samarbetet. Vårdgivare som sjukskriver aktuella klienter har också kartlagts. Detta för att möjliggöra ett närmare samarbete med respektive vårdgivare för att tillsammans arbeta för att klienterna ska få insatser som de behöver för att komma vidare till egen försörjning. Andel kvinnor med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat som en effekt av att flera satsningar har riktats mot kvinnor. Andel män har istället ökat vilket innebär behov av ytterligare satsningar som även riktar sig mot män.								
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	12 st	5 st	7 st	5 st		25 st	1 050 st	VB 2019
Analys Antal brommabor som har fått arbetsmarknadsinsatsen Stockholmsjobb har ökat jämfört med tidigare år. Totalt har 12 aspiranter fått Stockholmsjobb. Förvaltningen har ökat sitt samarbete med Jobbtorg och upprättat fler förändringsplaner (individuella planer) tillsammans med klienter vilket har lett till att antalet aspiranter som är redo för Stockholmsjobb är fler än tidigare år. Trots ett intensifierat arbete under inledningen av året uppnås inte årsmålet. En orsak är att de personer som på sikt är potentiella för ett Stockholmsjobb först behöver klara en arbetsträning/praktik innan de är mogna för insatsen. Under hösten 2019 har förvaltningen tillsammans med Jobbtorg även sett över andra möjligheter för att enskilda försörjningsstödstagare ska komma vidare på arbetsmarknaden. Förvaltningen arbetar också med att öka antalet OSA-anställningar inom förvaltningens verksamheter.								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	427			414		420 st	9 000 st	VB 2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	30			34	30	30 st	1 050 st	VB 2019
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	111			101		70	Tas fram av nämnden	VB 2019
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	321 st	170 st	151 st	301 st		320 st	9 000 st	VB 2019
Analys Skillnaden mellan pojkar och flickor i utfallet beror på att det var fler pojkar än flickor som sökte förvaltningens feriejobb.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med samhällsvägledning för nyanlända, med särskilt fokus på att ge kunskaper om bostadssituationen.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.1.1 I Bromma är människor självförsörjande

 Uppfylls inte

Beskrivning

Att stödja människor att ta tillvara sina resurser ökar förutsättningarna för att människor ska bli självförsörjande. Bromma är en socioekonomiskt stark stadsdel. Färre brommabor än genomsnittet lever på ekonomiskt bistånd. Andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen ligger kvar på samma nivå sedan flera år tillbaka. En oroande trend är att antalet försörjningsstödstagare i Bromma ökar medan de flesta stadsdelar påvisar motsatta siffror efter en långvarig högkonjunktur på arbetsmarknaden. Förvaltningen behöver därför intensifiera arbetet med att få ut människor i egen försörjning. Som ett led i att stödja personer till att bli självförsörjande ska frekvensen av personliga möten öka med personer som har ekonomiskt bistånd. Offentligt skyddad anställning (OSA), arbetsträning, praktikplatser och Stockholmsjobb ska erbjudas frekventare och åtgärder av detta slag ska öka. För att uppnå årsmålen för indikatorerna om Stockholmsjobb och antal praktiktillfällen behöver samverkan med Jobbtorg förbättras. Individuella planer behöver upprättas tillsammans med klient och Jobbtorg som gör att den enskildes möjlighet till självförsörjning ökar.

Kunskapen om de riskfaktorer för barn som växer upp i ekonomiskt marginaliserade familjer

gör att förvaltning särskilt behöver prioritera arbetet med självförsörjning och självständighet. Budget- och skuldrådgivning ges till barnfamiljer inom en vecka. Ytterligare insatser behövs för att fler barnfamiljer ska bli självförsörjande. Förvaltningen ska säkerställa att barnkonsekvensanalyser görs i alla ärenden som berör barn för att garantera att barns rättigheter finns med i beslutsfattandet. I Bromma är andelen kvinnor som är beroende av långvarigt ekonomiskt bistånd något högre än bland män. Insatser för kvinnor som står långt från arbetsmarknaden behöver utvecklas.

Arbetet med att ge samhällsvägledning till nyanlända ska fortsätta, nu med särskilt fokus på kunskaper om bostadssituationen. Arbetet ska utvecklas för att nå fler nyanlända kvinnor och män. Inom ramen för samhällsvägledning ska samarbetet med civilsamhället och med andra aktörer utvecklas med avseende på aktiviteter som leder till egen försörjning.

För att stödja personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatriens målgrupp till egen försörjning behövs mer arbetslivsinriktade insatser som möter målgruppernas behov. Under året kommer ett ökat fokus ligga på att arbeta med målgrupperna.

I Bromma erbjuds feriejobb till gymnasieungdomar. Feriearbeten kommer att geografiskt utökas då brommaungdomar kommer beredas arbete inom resterande stadsdelar inom fyrlingen. Allt för att öka möten över socioekonomiska gränser för att vidga vyerna för unga från både Järva, Hässelby/Vällingby och Bromma. Utbytet mellan stadsdelarna främjar sammanhållningen i staden och möjliggöra för fler ungdomar att testa arbete i andra stadsdelar än där man bor. Samverkan med universitet, högskolor och andra lärosäten fortsätter. Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare.

Förväntat resultat

Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar och därmed även andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd.

Antalen personliga besök och klientkontakter med syftet om återgång till egen försörjning inom försörjningsstöd ökar.

Nyanlända etablerar sig snabbt på arbetsmarknaden.

Förvaltningen erbjuder ett stort antal feriejobb till ungdomar samt praktikplatser till studenter från olika lärosäten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel klienter med ekonomiskt bistånd som har personliga möten med handläggare minst 1 gång per månad	25,69 %					90 %		VB 2019
Analys								
Bromma stadsdelsnämnd								
Andel klienter med ekonomiskt bistånd som har haft personliga möten med sin handläggare minst en gång per månad har								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
successivt ökat under året. Årsmålet för indikatorn uppnås inte 2019, men utvecklingen har varit positiv. Genom förändrade arbetssätt förväntas fler klienter nå egen försörjning. Delar av handläggningen kommer att ske i mötet med klienten för att bättre kunna stödja brukaren att komma vidare till egen försörjning och samtidigt ge klienten ökad insyn i sitt ärende.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utveckla arbetssätt för att nå nyanlända kvinnor och män för att ge samhällsvägledning	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utveckla arbetssätt, inom ramen för samhällsvägledning, som aktivt vägleder nyanlända i bostadsfrågor	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utveckla samarbete, inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, med representanter för civilsamhället och/eller andra aktörer avseende aktiviteter som leder till egen försörjning	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålet har uppnåtts helt för en av fem indikatorer och för fyra indikatorer har årsmålen delvis uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms ha uppfyllts delvis. KF:s aktiviteter har genomförts under året.

RSA

Förvaltningen har liksom övriga förvaltningar och bolag i Stockholms stad genomfört en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Analysen har bidragit till det förebyggande arbetet och skapat en beredskap för att hantera kriser och extra ordinära händelser i samhället. Analysen sker i flera steg. Genomförande av steg 2 innebar att identifiera och analysera oönskade händelser som medför risker samt att ta fram åtgärder som riktar sig mot att minska sannolikheten eller konsekvensen av risken. Förvaltningen bedömer att alla beslutade åtgärder har genomförts inom ramen för RSA.

En trygg stadsdel

Brommabornas upplevelse av trygghet i stadsdelen har minskat kontinuerligt sedan 2015. Trygghetsarbetet har därför intensifierats under 2019. Det arbete som påbörjades under första tertialen i form av ett operativt BRÅ har fortsatt under året. Syftet med operativa BRÅ är att samtliga aktörer (förvaltning, polis, skola, bostadsbolag, grannstöd med flera) ska ha en gemensam, aktuell och riktig lägesbild. Genom att varannan vecka ta fram gemensamma lägesbilder om trygghet och säkerhet, inklusive tecken på våldsbejakande extremism kan otrygga platser och områden i Bromma identifierats och eventuella åtgärder kan vidtas. Resultatet från detta arbete har ännu inte utvärderas som helhet, men de spontana reaktionerna från flera involverade har varit positiva då den delade informationen har underlättat det dagliga arbetet på till exempel skolorna. Arbetet med gemensamma lägesbilder har också

underlättat samarbetet mellan skolorna och fältassistenterna.

Det mest brottsutsatta området i stadsdelsområdet är Brommaplan. För att förbättra insatserna i detta område anordnades ett trygghetsevent i området i början av juni. Politiker, förvaltningsledningen, medarbetare från stadsdelen, polisen, näringsidkare och föreningsliv var representerade. Cirka 107 brommabor besökte eventet och 32 svarade på en enkät om trygga och otrygga offentliga platser i Bromma. Det framkom genom enkäten att Brommaplan och Blackeberg upplevdes som otrygga offentliga platser, samtidigt som många svarade att man kände sig trygg på alla offentliga platser i Bromma. Eftersom stadsdelsförvaltningen inte ansvarar för marken vid Brommaplan är det nödvändigt att söka samarbete med exploateringskontoret och trafikkontoret ifråga om möjliga åtgärder som att exempelvis anlägga aktivitetsytor och andra trygghetsskapande åtgärder. För Brommaplan har polismyndigheten beslutat om ett nytt förordnade av ordningsvakter enligt 3 § LOV (lagen (1980:578) om ordningsvakter) Det innebär att ordningsvakter med utökat förordnade kan ingripa inom området mot brottslighet på allmän plats.

En trygghetspromenad har genomförts i Alvik-Traneberg under maj månad vid vilken 24 personer deltog och 54 synpunkter kom in. De flesta synpunkterna rörde belysning och slyröjning samt önskemål om övergångsställen och olika förbättringsåtgärder i den offentliga miljön. Sammanställningen av synpunkterna har kommunicerats på Stockholms stads hemsida samt som mailutskick till de deltagare som önskade. En plan för åtgärder har upprättats. Höstens trygghetspromenad genomfördes i november på Brommaplan. I promenaden deltog förvaltningens trygghets- och säkerhetssamordnare, preventionssamordnare, fältassistenter och polis samt elevrådsrepresentanter från tre närliggande skolor. Synpunkter och önskemål som framfördes berörde exempelvis behov av upprustning, förbättrad belysning och ökad polisen närvaro.

Andra trygghetsskapande insatser som genomförts under perioden är förbättrad belysning, gallring, slyröjning, beskärning samt tillhörande informationsåtgärder om vad som ska genomföras på parkmarken under året. Städning efter illegala boplatser har skett skyndsamt för att inte alltför stor olägenhet och känsla av otrygghet ska uppkomma. En upprustning av Stångjärnsparken i Johannesfred har lett till att parken har omgestaltats för att höja rekreativvärde och befolkas mer, då den tidigare utpekats som otrygg av allmänheten. Skyltar om alkoholförbud har satts upp vid strandbaden och större lekparker. Belysning har bytts ut och förstärkts i Solviks motionsspår och på Ålstensängen. I Mariehäll (Annedal) har genom ett samarbete med Trafikkontoret, belysning anlagts längs Bällsta åpark där det tidigare helt har saknats belysning. Finansiering av belysningen längs Bällsta åpark har skett genom centrala trygghetsmedel. I samband med olika belysningsåtgärder har även växtligheten setts över och åtgärdats i avsikt att inte skymma eller skapa mörka skuggor. Naturvårdsgallringar för ökad trygghet har genomförts längs med flera stråk bland annat i Tunnländsparken och invid Stopvägen, längs strandpromenaden i Johannesfred samt längs med motionsspåren vid Åkeshov och Bällsta. Därutöver har ett antal punktinsatser i form av inklippning och beskärning genomförts efter inkomna synpunkter från medborgare.

Utifrån Stockholms stads trygghets - och säkerhetsprogram 2018-2021 har förvaltningen upprättat en handlingsplan för att klargöra vilken eller vilka av förvaltningens funktioner som ansvarar för respektive områden. Kommunikation och implementering av handlingsplanen är genomförd. Syftet med arbetet är att säkerställa att stadens gemensamma trygghetsprogram omsätts operativt i förvaltningens verksamheter.

Trygghetsfrågan i Bromma är komplex och innefattar flera olika faktorer. Till viss del kan den upplevda tryggheten kopplas till den fysiska miljön. Det kan bland annat handla om hur välskötta offentliga miljöer är, om bra belysning finns och vilka förutsättningar som finns för att befolka olika platser. För att frågan om den upplevda tryggheten ska kunna fångas upp på ett bra sätt ska dialogen med brommaborna fortsätta. Då möjliggörs även att förutsättningar för att rätt insatser och åtgärder tillskapas som innebär en ökad känsla av trygghet i Bromma.

Arbetet mot våldsbejakande extremism

Under året har Brommas lokala handlingsplan mot våldsbejakande extremism (vbe) reviderats utifrån stadsövergripande riktlinjer. Ett fokus har varit att utbilda personal. Flertalet medarbetare har genomfört Stockholms stads webbaserade grundutbildning och därmed fått ökade kunskaper om hur de ska agera om de kommer i kontakt med något som kan kopplas till våldsbejakande extremism. Förvaltningen har inte behövt hantera någon avhoppare kopplat till våldsbejakande extremism under 2019 men har en beredskap genom breddad kunskap om våldsbejakande miljöer i Sverige och kunskap om hur medarbetare ska agera om de möter problemet i sitt arbete. Förvaltningens kontaktperson för vbe har vid arbetsplatsträffar och andra möten informerat om stadsdelsförvaltningens handlingsplan och om aktiviteter i handlingsplanen som berör respektive enhet samt om stadsövergripande rutiner för arbetet mot våldsbejakande extremism.

Bromma har inte heller behövt hanterat några återvändande barn eller unga från krigsdrabbade områden. I förvaltningens förebyggande arbete har socialförvaltningens vägledning kring barn och unga återvändare från krigsdrabbade områden (2019) förankrats inom berörda verksamheter.

Stadsmiljö

Brommabornas nöjdhet med renhållning och skötsel av parker har minskat enligt medborgarundersökningen 2019 jämfört med tidigare år. Inom stadsdelsområdet ses en ökad nedskräpning och därför har en kombination av olika åtgärder vidtagits. Bland annat ökad kontroll av renhållningsåtgärder på parkmark och anpassade frekvenser för tömning av skräpkorgar och städning av grönytor samt genom att sopkomprimatorer i form av Big Bellys och vanliga skräpkorgar har placerats ut på utvalda platser. Skyltar har också satts upp på vissa skräpkorgar med en vädjan om, att om skräpkorgen är full, kan skräpet lämnas vid nästa närliggande skräpkorg istället för att skräpet läggs bredvid. Genom annons i lokaltidningen bjöd förvaltningen in skolklasser och föreningar till den sedvanliga vårstädningen i Bromma. Totalt samlades det in 14,7 ton spor.

Entreprenörens insatser följs regelbundet upp vid driftsmöten och genom kontroller ute på fältet samt genom inkomna synpunkter/klagomål. Arbete med att besvara och ge snabbare återkoppling på synpunkter och klagomål som inkommer i synpunktsportalen har skärpts. Brommas lekplatser och plaskdammar har fått permanenta skyltar med namn, information samt hänvisning till "Tyck till"-appen. Syftet med denna skyltning är att allmänheten ska veta vart man ska vända sig om man vill lämna synpunkter eller göra en felanmälan. Skyltningen vid exempelvis lekparken har troligtvis genererat en ökning av antalet inkomna ärenden i SPP gällande parklekar och lekredskap. Synpunkter och önskemål som framkommer vid olika dialogmöten med brommaborna om till exempel utvecklingen av parkmark och inför parkinvesteringar ska fortsatt tas tillvara.

Stadsdelsområdets sju plaskdammar har varit i drift under sommaren och vid Brommaplan har

en sommarängsplantering anlagts. Brukaravtal för skötsel av till exempel stadsodlingar är en möjlighet för utveckling av stadsmiljön. Som ett led i att få igång stadsodling i Annedal har förvaltningen arrangerat en inspirationskväll tillsammans med konsulten Boodla, 15 intresserade brommabor deltog. Förvaltningen planerar att framöver utveckla platser som bjuder in till sociala möten, aktivitet, återhämtning och rekreation.

I Norra Ängby finns en parklek med djur benämnd som Björklunds Hage, vilken drivs som en 4H-gård. Utöver Björklunds Hage finns det idag inte en uttalad efterfrågan på ytterligare en parklek med djur. Om det däremot skulle bli aktualiserat och vara ekonomiskt genomförbart så finns det ytterligare ytor för att tillskapa en parklek med djur inom stadsdelens område.

Förvaltningen fortsätter arbeta utifrån den egna parkförsörjningsplanen som är ett arbetsverktyg vilken tydliggör de förbättringar som ska genomföras i stadsdelens parker och grönområden. Planens övergripande syfte är att öka tillgängligheten, tryggheten och därmed öka brommabornas nöjdhet med skötseln av parker och grönområden. En högre grad av nöjdhet förväntas visa sig i nästa mätning. Detta eftersom brommaborna först efter årets mätning kunde uppleva resultatet av förvaltningens extra satsningar på vårens lökflor och nya sommarblomsplanteringar.

Samverkan för barn i behov av särskilda insatser

Stadsdelsnämnderna har i budgeten för 2019 fått i uppdrag att i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst. Arbetet med ett lokalt operativt samverkansforum har påbörjats under året. Socialtjänsten och fält- och fritidsverksamheten träffar kommunpolisen regelbundet för att upptäcka och därigenom kunna ge tidiga insatser till unga i riskzonen. Socialtjänsten har bjudit in till samverkansmöten med skolan samt deltagit på ledningsgrupp med Brommas rektorer och skolchef för att säkra en övergripande samordning av samverkan. Under våren har Bromma bytt grundskolechef varför ett omtag med ny chef har gjorts hösten 2019 för att sätta en struktur för samverkan. Under hösten har arbetet med att skapa en egen samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (BUS) inom Bromma påbörjats för att få mer fokus på brommabarnens skolverksamhet. Via den nya samverkansstrukturen ska även övriga samverkanspartners knytas till skolans och socialtjänstens uppdrag för att säkerställa ett förbättrat samordnat stöd för Brommas barn och unga.

För att socialtjänsten ska nå fler familjer med barn i ett tidigt skede behöver socialtjänsten samverka med förskolan. Förvaltningen medverkar i projektet "Nya vägar" som är ett samarbete mellan Ersta vändpunkt, Brommas kommunala förskolor, missbruksenheten och socialtjänsten barn och unga. Målet med projektet är att fler familjer ska få stöd i ett tidigt skede genom att samverkan mellan förskolan och socialtjänsten blir en naturlig del i arbetet.

Arbete för ökad jämställdhet

I arbetet för att bidra till en trygg, säker och välskött stadsdel behöver ett jämställdhetsperspektiv finnas med i vid beslut om insatser. Medborgarundersökningens resultat för Bromma visar att kvinnorna känner sig mer otrygga än männen och kvinnorna är också mindre nöjda med utomhusbelysningen. För att öka tryggheten inom stadsdelsområdet har trygghetsskapande åtgärder genomförts bland annat i form av förstärkt belysning på olika platser.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för en trygg, säker och välskött stad.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %					100 %	100 %	2019
   Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	76 %	81 %	72 %	77 %		80 %	77 %	2019
<p>Analys</p> <p>Trygghetsfrågan i Bromma är komplex och innefattar flera olika parametrar samt berörda. Till viss del kan den upplevda tryggheten kopplas till den fysiska miljön. Det kan bland annat handla om hur välskötta offentliga miljöer är, om bra belysning finns och vilka förutsättningar som finns för att befolka olika platser. För att frågan om den upplevda tryggheten ska kunna fångas upp på ett bra sätt behöver dialogen med brommaborna bli bättre. Då möjliggörs förutsättningar för att rätt insatser och åtgärder tillskapas. Resultatet av en ökad dialog och efterföljande insatser förväntas öka upplevelsen av trygghet i Bromma i kommande mätning. Informationsinsatserna har stärkts i form av tydligare skyltning på plats inför planerade åtgärder samt genom tidningsannonsering efter genomförd åtgärd.</p> <p>Det operativa BRÅ (stadsdelsförvaltningen, polisen och andra aktörer) tar tillsammans fram en gemensam lägesbild varannan vecka. Lägesbilden innebär att trygghetsskapande insatser kan genomföras på platser där det finns ett aktuellt behov.</p>								
   Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	61 %	57 %	62 %	67 %		71 %	71 %	2019
<p>Analys</p> <p>Ett antal åtgärder har genomförts under året gällande renhållning och städning av parkmark. Trots detta har brommabornas nöjdhet med renhållning och städning minskat kontinuerligt sedan 2016. Den minskade nöjdheten kan antas bero på den ökade nedskräpningen som gör att förvaltningens ökade insatser/åtgärder är otillräckliga.</p> <p>Brommas lekplatser och plaskdammar är skyltade med namn, information samt hänvisning till "Tyck till"- appen. Syftet med denna skyltning är att ge information om anläggningen och att allmänheten ska veta vart man kan vända sig om man vill lämna synpunkter eller för att göra en felanmälan. Användningen av appen har ökat under året vilket bidragit till ett bättre och bredare underlag för åtgärder på parkmark.</p> <p>Förvaltningen har genomfört löpande entreprenörskontroller av renhållningsåtgärder på parkmark, frekvenser för tömning av skräpkorgar har anpassats efter behov, Big Bellys och vanliga skräpkorgar har placerats på utvalda platser och grönytorna har städats kontinuerligt. Skyltar har satts upp på vissa skräpkorgar och platser med en vädjan; "Om skräpkorgen är full, lämna skräpet vid nästa närliggande skräpkorg istället för att lägga skräpet bredvid".</p> <p>Ökad tömningsfrekvens har genomförts först efter medborgarundersökningen, vilket förväntas leda till ökad nöjdheten i nästa mätning. Komplettering med nya ruttor för trafikkontorets Stockholmsvärdar som plockar skräp och ronddar kan också bidra med positiv effekt till den upplevda nöjdheten med renhållningen och städningen vid nästa medborgarundersökning.</p>								
   Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	57 %	52 %	61 %	58 %		71 %	71 %	2019
<p>Analys</p> <p>Brommabornas nöjdhet med skötsel av parker och grönområden är svår att analysera. Om brommabornas bild av skötselbehov på parkmarken inte hänger ihop med det arbete som förvaltningen planerar och genomför uppstår en intressekonflikt. Det uppdrag som förvaltningen har i att förvalta parkmark och stärka den biologiska mångfalden kan komma i direkt konflikt med vad brommaborna uppfattar som välskött. Förvaltningen satsar därför på tydlig information om kommande åtgärder och anledningarna till dessa. Via en tidningsannons har brommaborna informerats om varför exempelvis</p>								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>klippning av vissa gräsytor inte sker lika kontinuerligt som tidigare och att ris och ved har lämnats kvar i naturmarken som faunadepåer.</p> <p>En högre grad av nöjdhet förväntas visa sig i nästa mätning. Detta eftersom brommaborna först efter årets mätning kunde uppleva resultatet av förvaltningens extra satsningar på vårens lökflor och nya sommarblomsplanteringar.</p>								
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	83 %	78 %	85 %			88 %	88 %	2019
<p>Analys</p> <p>Indikatorn är ny för 2019. Nöjdheten mäts genom enkätfrågan "På det hela taget tycker jag att Stockholm erbjuder en stadsmiljö som är fin att bo och leva i". Årsmålet uppfylls inte helt. Resultatet ligger i nivå med övriga stadsdelsområdens resultat. I Bromma är kvinnorna mer nöjda än männen.</p> <p>Förvaltningens ansvarsområde rör endast parkmarken som är en del av stadsmiljön vilket gör det svårt att dra några slutsatser av resultatet. Men genom att tillvarata medborgarnas synpunkter och önskemål vid bland annat dialogmöten avseende utvecklingen av parkmarken samt inför parkinvesteringar, förväntas nöjdheten öka under kommande år. Planeringen är långsiktig, bred och inkluderande för att öka möjligheten till inbjudande platser för sociala möten, aktiviteter, återhämtning och rekreation.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna utveckla samverkan mot våldbejakande extremism.	2019-01-01	2019-08-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna inventera behovet och lämplig geografisk placering av nya parklekar.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna och de ekonomiska konsekvenserna för fler parklekar med djur i staden.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att utreda vilka områden som kan läggas till - och utöka redan godkända områden – som platser där stadens ordningsvakter verkar för att skapa trygghet för medborgarna.	2019-01-01	2019-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till utveckling av Stockholms stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.2.1. I Bromma är människor trygga och upplever stadsdelsområdet som säkert och välskött

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Brommabornas upplevelse av trygghet i stadsdelen har minskat kontinuerligt sedan 2016. För att människor ska vara trygga i stadsdelen behöver förvaltningen arbeta med fler trygghetsskapande åtgärder. Utifrån stadens trygghets- och säkerhetsprogram ska ett

trygghetsprogram upprättas för Bromma i vilket trygghetsarbetet ska förtydligas och utvecklas. Förvaltningen har tillsatt en trygghets- och säkerhetssamordnare som ska stödja och utveckla trygghets- och säkerhetsarbetet i stadsdelen samt förbättra det brottsförebyggande arbetet i samverkan med externa aktörer.

Genom olika insatser ska tryggheten i områden med otrygghet öka. I samverkan med Stockholms stad och lokalpolisområdet ska fem övervakningskameror installeras på Brommaplan. För att ytterligare öka tryggheten ska möjligheten till utökning av ordningsvakter inom stadsdelsområdet ses över. Förvaltningen fortsätter också att utveckla sin samverkan med polisen och stadens ordningsvakter för att tillsammans skapa bättre grund för trygghet i stadsdelen. Lägesbilden kring våldsbejakande extremism tas fram tillsammans med polis. Utifrån lägesbild görs en bedömning av hur det fortsatta arbetet ska bedrivas. Där det finns problem med våldsbejakande extremism ska insatser genomföras.

Fält- och fritidsverksamheten är viktig i det trygghetsskapande arbetet. Det förebyggande arbetet leder till minskad skadegörelse, minskad rekrytering till kriminalitet och alkohol/drognyttjande. Förvaltningen samverkar med polis, skola och andra relevanta externa aktörer för att finna och ge tidiga insatser till unga i riskzonen. Förvaltningen arbetar också både våldspreventivt och våldsbehandlande bland annat via relationsvårdsteam och Relationsvårdscentrum Väst.

Information om insatser som görs i utemiljön, både trygghetsskapande insatser och andra insatser behöver bli tydligare. Information ska ske genom skyltning och genom andra informationsvägar. Förvaltningen fortsätter också arbetet med slyröjning och förbättrad belysning, trygghetspromenader och medborgardialoger, åtgärder som förväntas öka tryggheten i stadsdelen.

För människors upplevelse av trygghet är det också viktigt att parker, grönområden och gångvägar är välskötta. Enligt stadsdelens parkförsörjningsplan ska förbättringar kontinuerligt genomföras i parker och grönområden vilket ska leda till ökad trygghet och tillgänglighet. För att öka möjligheten till en mer frekvent skötsel av grönytor kan brukaravtal erbjudas om inga hinder föreligger.

Nöjdheten med renhållning av gator, gångbanor och torg har minskat jämfört med föregående års medborgarundersökning. En åtgärd för att förbättra renhållningen är att tömning av offentliga papperskorgar sker senast inom 24 timmar efter anmälan.

Förvaltningen förbättrar sin förmåga att förebygga och hantera kriser och extra ordinära händelser i samhället genom risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). Inom ramen för RSA genomförs åtgärder för att höja beredskapen.

Förväntat resultat

Samtliga planerade åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA) genomförs under året.

Brommabornas trygghet ökar jämfört med tidigare år.

Brommabornas nöjdhet med stadsmiljön, med renhållningen och skötseln av parker och grönområden ökar jämfört med tidigare år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Upprätta ett trygghetsprogram för Bromma	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Öka tryggheten i områden med otrygghet	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

🟡 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålet har uppnåtts för en av sex indikatorer och för fem indikatorer har årsmålen delvis uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms uppfyllas delvis. KF:s aktiviteter har genomförts under året.

Kommunfullmäktiges indikatorer

KF:s årsmål kring barnstorlek uppnås och resultatet hamnar på 15,8 barn per grupp men spridningen mellan områdena ligger mellan 11 barn upp till 17,4 barn. Det område som enbart har 11 barn per grupp har en avdelning med större personaltäthet för barn som främjas av ett mindre sammanhang. De områden som inte håller sig inom ramen beskriver att barngruppernas storlek varierar under året och anpassas utifrån vilka barn som finns i verksamheten för att skapa väl sammansatta grupper. Under dagen delas barngrupperna upp i mindre grupper.

Indikatorerna gällande andel förskollärare och barn per årsarbetare når inte KF:s årsmål. Den största anledningen är bristen på utbildade förskollärare och att konkurrensen är hård mellan stadsdelarna och kranskommunerna. Även utbildade barnskötare blir allt svårare att rekrytera. Det pågår ett aktivt arbete med att skapa strategier för att utveckla och behålla befintliga och att rekrytera och introducera nya medarbetare. Bromma arbetar för att vara en attraktiv arbetsgivare där medarbetarna har en god arbetsmiljö med uppdraget i fokus. Bristen på legitimerade förskollärare innebär att löneanspråken har ökat vilket påverkar förskoleområdenas ekonomi.

Resultatet i den webbaserade kvalitetsindikator har ökat från 3,4 till 3,6 från förra året men är lägre än det årsmål som Stockholms stad satt som mål för verksamheten. Den största ökningen är i områdena skapande/olika uttrycksformer och naturvetenskap/teknik. De pedagogiska miljöerna breddas och utökas genom bland annat digitala verktyg, pedagogisk material och nya inventarier men många förskolor arbetar för att återbruka och samarbeta kring material i högre grad. Fortfarande framskrivs den digitala kompetensen och programmering som utvecklingsområden och de initierade satsningarna kommer att fortsätta. Ett mönster som gäller flera arbetslag är att duktiga och ambitiösa arbetslag är mera självkritiska och skattar sig lägre än vad den verkliga kvaliteten visar.

Likvärdig förskola

Förskoleområdena arbetar medvetet kring lärmiljöer för att öka likvärdigheten mellan förskolorna med målet att erbjuda barn miljöer där de utmanas och stärks utifrån sina förmågor. Pedagoger gör besök hos varandra för inspiration och för att upptäcka egna och andras utvecklingsområden. Att kommunicera med och involvera vårdnadshavarna så att verksamheten blir synliggjord och visa hur lärmiljöerna utvecklar barnen har varit en nyckelfaktor i de förskoleområden som har högst resultat. De vuxnas roll vid utevistelser lyfts och diskuteras i arbetslagen. Under året har det varit fokus på den reviderade läroplanen genom fördjupningsarbeten kring undervisningsbegreppet och vad det innebär konkret för förskolan. Begreppen undervisning och utbildning har belyst och kopplats till konkreta exempel vilket har påverkat förståelsen och kunskapen i arbetslagen.

Barn i behov av särskilt stöd

Den generella kompetensen hos medarbetarna kring barn i behov av särskilt stöd höjs genom specialpedagogernas kontinuerliga handledning med arbetslagen. Specialpedagogerna har också en viktig roll i att säkerställa att miljön är anpassad för att möta alla barns behov av utveckling och omsorg och kommer inte bara barn med särskilda behov till gagn.

Barnens rättigheter

Förskolorna arbetar på olika sätt för att medvetandegöra pedagogerna om barns rätt till integritet och hur de ska göra barnen medvetna om sina rättigheter. Barnen involveras i olika beslut ur ett demokratiperspektiv, både i de olika lärprojekten med även vid pedagogiska måltider. Ett område har i samband med att de studerat de pedagogiska måltiderna ur ett demokratiperspektiv lyft barns rätt till att bestämma vad de vill äta. Givetvis med en medvetenhet kring att barnen får den näring som de behöver. I arbetet kring planering av förskolornas projekt utgår arbetet utifrån barnens intressen och frågor. Personalen har en aktiv roll som lyssnande och får därmed syn på barnens frågor, handlande samt på de lärprocesser som pågår. Kulturrådets satsning har bidragit till att böcker med särskilt fokus på diskrimineringsgrunderna har kunnat köpas in. Böckerna har skapat intresse hos barnen och en större inblick i barnkonventionen. Alla förskolor arbetar med Barnkonventionen och då Barnkonventionen blivit svensk lag den 1 januari 2020 kommer förvaltningen att uppföra en handlingsplan för att säkerställa att verksamheten arbetar utifrån konventionen. Utifrån HBTQ-diplomeringen som genomfördes under 2018 har alla förskoleområden färdigställt den gemensamma handlingsplanen för vidare arbete kring normer och normmedvetenhet. Arbetet har fortsatt på olika sätt i verksamheten och har kompletterats med fokus på normkritiskt förhållningssätt, diskrimineringsgrunderna, värdegrundsarbete och föreläsning om samarbetsbaserad problemlösning (CPS) för att nämna några exempel. Det är tydligt att en fördjupning med särskilt fokusområde får genomslag i verksamheten där medarbetarna får en större medvetenhet och blir mera trygga i sina roller.

Arbete för ökad jämställdhet

Förskolorna arbetar för att öka normmedvetenheten och med ett normkritiskt förhållningssätt syns att tankarna har vidgats kring vilka normer och värden som styr personalens arbetssätt. Även en större förståelse kring intersektionalitet, att det kan vara flera olika maktstrukturer som hänger ihop med varandra och påverkar hur olika identiteter skapas, är synligt i vissa förskoleområden. Litteratur väljs med medvetenhet där verksamheten vill erbjuda barnen en mångfald med både manliga och kvinnliga författare. Vissa förskolor har sett över vilket material de erbjuder barnen för att det i så stor utsträckning som möjligt ska vara könsneutralt.

Flera områden har sakkunniga pedagoger i jämställhetsfrågor och normkritiskt arbete som lyfter och utmanar personalen kontinuerligt i olika mötesformer. Det kan till exempel handla om att uppmärksamma vilka begrepp som används och vilken effekt detta kan tänkas få i arbetet med barnen. Ett förskoleområde har haft en specialpedagogstudent som har arbetat med genus och utmanat personalen och barnen i deras tankesätt.

I dialoger med förskoleledningarna ser förvaltningen att arbetet med att säkerställa att pojkar och flickor får samma utrymme i undervisningen är ett fortsatt utvecklingsområde. För att uppnå en jämställd undervisning behöver detta uppmärksammas och diskuteras mer i verksamheten.

Samverkan med vårdnadshavare

Att ha en fungerande kommunikation med vårdnadshavare är av stor betydelse för att öka insynen i verksamheten och för att öka föräldrars delaktighet. Under perioden har enheterna utvecklat sina arbetssätt för att förbättra kommunikationen. Vårdnadshavare erbjuds olika former av samverkan. Introduktionssamtal, uppföljningssamtal, utvecklingssamtal, workshop, drop-in-fika och förskoleråd är exempel på olika samverkansformer. För att vårdnadshavare ska känna delaktighet i vardagen utforskar flera områden nya sätt att kommunicera. Att resultatet är lågt kring vårdnadshavarnas upplevelse att det är enkelt att kommunicera digitalt med förskolorna kan bero på att Skolplattformens alla moduler fortfarande inte är implementerade och även den kritik som utmålats i media kan ha påverkat resultatet. I de öppna svaren i förskoleundersökningen kan utläsas att det finns en allmän kritik mot digital kommunikation och digitalisering i stort med rädsla att den personliga kontakten med förskolan kommer försämrats och att barnen kommer bli digitala konsumenter och inte producenter. Dessa farhågor behöver bli bemötta i kommunikationen med vårdnadshavarna. Införandet av modulen FNS (frånvaro- och närvarosystem) har fungerat enligt plan men i en uppstartsperiod finns osäkerhet både hos personal och vårdnadshavare kring systemet. När Skolplattformens alla delar är implementerad är förhoppningen att samverkan men vårdnadshavarna ska bli enklare och att det blir en språngbräda för att utveckla digitaliseringen ytterligare i stadsdelsområdet.

Det förebyggande arbetet med ABC (Alla barn i centrum) för förskolebarn har fungerat väl och kön till föräldrautbildning har minskat. Under året har två specialpedagoger utbildats för att bli gruppleddare i framtiden.

Samverkan med skolan

Samverkan mellan förskola och skola genomförs enligt "Stockholms stads handlingsplan för övergången mellan förskola och skola". I denna samverkan har rutiner för när dessa möten ska ske skapats för att arbetet ska kunna planeras, genomföras och utvärderas med ett så högt mötesdeltagande som möjligt. Det har varit viktigt att dessa möten ligger rätt i tiden för att skapa bästa möjliga samverkan. Samverkan mellan förskola och skola har stor betydelse för barnens start i förskoleklass. Det finns områden som uttrycker att samverkan med vissa skolor behöver utvecklas för att fungera riktigt tillfredsställande för både barnen och vårdnadshavare.

Samverkan med socialtjänsten

Förvaltningen har under våren påbörjat sin medverkan i projektet "Nya vägar" som är ett samarbete mellan Ersta vändpunkt, Brommas kommunala förskolor, missbruksenheten och

socialtjänsten barn och unga. Syftet med projektet är bland annat att stärka samverkan mellan förskolepedagoger och socialtjänsten och öka kunskapen hos förskollärare och barnskötare om barn som växer upp i familjer med missbruk.

För att stärka samverkan med skolan och socialtjänsten kommer Bromma ha ett lokalt BUS i stadsdelen med start 2020. Målet är att aktuella frågor kommer närmare verksamheten.

Samverkan med BUP och Habiliteringscenter

Samverkan med BUP Brommaplan och Habiliteringscenter Brommaplan har utvecklats. Enheternas specialpedagoger har tillsammans med samordnare för barn i behov av särskilt stöd haft ett samverkansmöte med BUP-Brommaplan. Syftet var att öka förståelsen för verksamheternas olika uppdrag och att diskutera hur samarbetet kan utvecklas i framtiden. Två specialpedagoger och samordnare från Bromma SDF och Hässelby/Vällingby SDF har träffat enhetschef och två specialpedagoger från Habiliteringscenter Brommaplan för ett samverkansmöte. På mötet har verksamheternas olika uppdrag diskuterats.

Kultur

Kulturen har en central position i förskolans verksamhet. Kultur i förskolan ska vara för, av och med barn. Det egna skapandet, där barnen arbetar med kreativa material och uttryckssätt sker både på förskolan och på Idébanken där det arbetar en konstnär som tar emot barnen för skapande i en atelje. Det finns väl fungerande samarbeten med biblioteken i stadsdelsområdet och förskolorna besöker dessutom museum, går på musik- och teaterföreställningar eller köper in föreställningar till förskolorna eller till närliggande lokaler genom Kulanpremien. Tack vare Kulturrådets satsning har förskolorna kunnat köpa in mera barnlitteratur till förskolorna. Resultatet i förskoleundersökningen om barnen ges möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud är mycket låga och har sjunkit ytterligare från förra året. Faktorer som kan ligga bakom det låga resultatet kan vara definitionen av begreppet kultur och att vårdnadshavare har en annan förväntansbild. Kommunikationen kring kultur ska utvecklas och en plan för vilka kulturupplevelser barnen ska få uppleva under sin tid på förskolan ska upprättas. Resultaten i förskoleundersökningen kring upplevelsen om barnen uppmuntras till att utvecklas är däremot höga och när pedagogerna skattar sig kring skapande verksamhet och olika uttrycksformer i WKI är det området som hamnar i topp.

Hälsosam och hållbar miljö

Förskolorna erbjuder rörelseaktiviteter inne och ute. Det kan vara till exempel genom dans, yoga, miniröris, traditionella lekar och hinderbana. För att öka medvetenheten hos rektorer och biträdande rektorer har en folkhälsovetare föreläst om vad åren i förskolan betyder för barnens hälsa idag och som vuxna. Föreläsaren lyfte också betydelsen av pedagogiken vid måltiderna och utevistelsen, hur förskolegården kan utvecklas och hur det hälsofrämjande arbetet ser ut på förskolorna idag i Stockholms län. I de öppna svaren i förskoleundersökningen är många vårdnadshavare missnöjda med barnens utevistelsegrad. För att möta det missnöjet och för att möta de farhågor om att digitaliseringen bidrar till stillasittande behöver kompetensen kring rörelse och hälsa i hela verksamheten höjas under 2020. Förskolor med stora gårdar med varierad terräng och naturinslag och en mångfald av material ger goda förutsättningar för lärandet och tillgodoser barnens behov av rörelse i vardagen.

Förskolorna arbetar i olika projekt som syftar till att barn på olika sätt upptäcker sambandet

mellan sig själva och naturen. Förskolebarnen vistas ofta i naturen i närområdet där de på olika sätt utforskar relationer och samband kring de som lever på platsen, både växter och djur i relation till dem själva. Flera enheter har till exempel fokuserat på odling där tanken är att barnen ska lära sig att odla och få förståelse hur den naturvetenskapliga processen fungerar. Det leder också till en förståelse för vad kosten har för betydelse för hälsan ur ett ekologiskt och socialt perspektiv. På flera förskolor involverar kökspersonalen barnen i måltidsplaneringen för att främja goda matvanor. Kökspersonalen har en dialog med barnen kring maten och dess påverkan men barnen kan också få önska vad de ska äta vid vissa tillfällen.

Resultatdialoger

För att kunna följa upp resultaten och målen mera kontinuerligt har förvaltningen genomfört dialoger med rektorerna kring förskoleområdenas verksamhetsplaner. I samband med dialogen genomfördes även ett förskolebesök i respektive område. Förvaltningen upplever att dialogerna har varit mycket givande. Dialogerna har belyst många positiva processer och respektive områdes utmaningar har blivit tydligare. Detta arbetssätt har kompletteras med resultatdialoger under hösten utifrån medarbetarenkäten, förskoleundersökningen, pedagogernas självskattning i WKI och rapporter kring sjukfrånvaro. Resultatdialogerna har genomförts med rektorerna i grupp om tre och tre. Syftet med dialogerna, förutom att synliggöra framgångsfaktorer och de utmaningar som verksamheten och ledningsgrupperna identifierat, är att samtalen ska ligga till grund för verksamhetsberättelsen, kvalitetsredovisningen och nästa års verksamhetsplan. Rektorerna har upplevt att uppföljningen av verksamhetsplanen har utvecklat deras arbetssätt i stort kring planen och att resultatdialogen varit givande för att de fått flera perspektiv och lärt av varandra.

Utbud och efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk

Under 2019 har ingen vårdnadshavare uttryckt önskemål om att deras barn ska erbjudas undervisning på finska, samiska eller meänkieli. Däremot ingår förvaltningen i en referensgrupp tillsammans med ytterligare tre stadsdelsförvaltningar som utbildningsförvaltningen samordnar. Referensgruppens syfte är identifiera samverkansformer, utvecklingsområden och föreslå vidare arbetssätt i frågan. I december gjorde gruppen ett studiebesök i Luleå kommun i syfte att ta del av deras arbete med nationella minoriteter inom förskola och skola. Syftet är vidare att hämta lärande exempel och inspiration i arbetet och presentera arbetet för beredningsutskottet på utbildningsförvaltningen i vilket alla stadsdelsområden är representerade.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för att barn i Bromma når sin fulla potential.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	34,4 %	2 %	33 %	35,7 %		41 %	41 %	VB 2019
Analys Årsmålet på 41 procent andel förskollärare av totalt antal anställda uppnås inte. Spridningen mellan förskoleområdena ligger mellan 27,3 procent upp till 38,7 procent. Flera rektorer beskriver att det blivit allt svårare att rekrytera på grund av bristen på legitimerade förskollärare. Bristen innebär också att löneanspråken har ökat vilket påverkar förskoleområdenas ekonomi. I vissa områden råder det barnbrist och för att klara budgeten håller förskolorna ner antalet nyanställningar. När barnantalet går upp kommer fler förskollärare att rekryteras. VFU-studenter utgör en rekryteringsgrund och duktiga barnskötare uppmuntras att läsa till förskollärare.								
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	87 %	87 %	88 %	86 %		90 %	90 %	2019
Analys Utfallet har ökat något sedan föregående år, från 86 till 87 procent. Resultaten skiljer sig åt mellan förskoleområdena men även mellan de olika förskolorna i ett och samma område. Spridningen mellan områdena ligger mellan 74 procent upp till 95 procent. De förskolor som har lägre resultat uttrycker att den aktuella situationen vid enkättilfället påverkat resultatet. Faktorer som påverkat nöjdheten är till exempel personalförändringar, sjukfrånvaro och eftersatta pedagogiska miljöer. En nyckel i att öka nöjdheten är en väl fungerande kommunikation med vårdnadshavare för att ge insyn i verksamheten och för att öka delaktigheten.								
  Antal barn per grupp	15,8 barn/avd.			15,9 barn/avd.	15,8 st	16	16	VB 2019
Analys Årsmålet på max 16 barn per grupp uppnås sett till totalen men det ser olika ut inom organisationen. Spridningen ligger mellan 11 barn upp till 17,4 barn per grupp. De områden som inte håller sin inom ramen beskriver att barngruppernas storlek kan variera under året beroende på vilka barn som finns i verksamheten för att skapa väl sammansatta grupper. Under dagen delas barngrupperna upp i mindre grupper. Enheten som enbart har 11 barn per grupp har en avdelning med större personaltäthet för barn som främjas av ett mindre sammanhang.								
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,1 st			5,1 st	5,1 st	4,9	4,9	VB 2019
Analys Antal förskolebarn per anställd har minskat under året till 5,1 vilket beror på att barnantalet minskat under året. Resultaten skiljer mycket åt mellan förskoleområdena och utfallet har en spridning mellan 4,6 och 5,6. En förklaring till att målet inte uppnås helt kan vara att det har blivit svårare att rekrytera både förskollärare och barnskötare. En annan förklaring är att de ekonomiska förutsättningarna blivit svårare då lönekraven ökat på grund av rådande konkurrens. Barngruppernas storlek anpassas utifrån barnens åldrar och gruppernas sammansättning där hänsyn tas till de grupper där barnen har behov av särskilt stöd.								
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6			3,4		3,8	3,8	2019
Analys Arbetslagens skattning i självvärderingsverktygen WKI har ökat från 3,4 till 3,6 och den största ökningen är i områdena skapande/olika uttrycksformer och naturvetenskap/teknik. Måluppfyllelsen varierar mellan och inom förskoleområdena. Erfarenheter visar att flera av de arbetslag som kommit långt i sitt arbete kring dokumentation och reflektion skattar sig lägre vilket visar att de har större insikt om de olika nivåernas kriterier men också att de blir mera kritiska överlag till sin kompetens. I ett område ser de att pedagogerna som arbetat länge där skattar sig högre än andra vilket kan bero på en större trygghet med kriterierna. Detta visar att ett systematiskt arbete bör initieras kring hur begreppen inom WKI ska tolkas. De utvecklingsområden som definierades förra året var medarbetarnas digitala kompetens och det nya området programmering. Förskoleområdena har arbetat med att öka kompetensen, köpa in ytterligare digitala verktyg och arbetat i nätverk för att sprida kompetens mellan områdena men fortfarande finns det behov av att utveckla detta ytterligare för att arbetslagen ska nå måluppfyllelsen. Satsningen läsluften tros vara en faktor till att vissa arbetslag skattat sig högre i området kring språk och kommunikation sedan förra året.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda sommarkolloverksamhetens avgiftsmodell, både gällande dygnsavgiften per barn och de inkomstspann som ligger till grund för de olika avgiftsnivåerna	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepad och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.3.1. Barn når sin fulla potential i Bromma

 Uppfylls delvis

Beskrivning

En bra förskola med hög kvalitet verkar utjämnande för barn med olika förutsättningar och uppväxtvillkor. Förvaltningen ska erbjuda en likvärdig förskola som kan ge alla barn en god grund att bygga vidare på, så att de kan påverka sin framtid och sina möjligheter till fortsatt utveckling. Detta betyder att verksamheten inte kan utformas på samma sätt överallt och att förskolans resurser inte ska fördelas lika. Förskolans uppdrag är att skapa goda förutsättningar för det livslånga lärandet. Förskolans pedagogiska miljöer ger barnen förutsättningar till ett gemensamt lustfyllt och utforskande lärande. Det finns idag stora variationer kring förskolornas förutsättningar att skapa kreativa och utforskande miljöer för alla barn.

Antal barn som är i behov av särskilt stöd har de senaste åren ökat. Då det blivit svårare att rekrytera pedagoger som har adekvat utbildning är det extra viktigt att höja den generella kompetensen kring barn i behov av särskilt stöd hos alla som är verksamma i förskolan. Barnen påverkas positivt av att få befinna sig i små sammanhang vilket samtidigt är en strukturell utmaning, där förskolan behöver hitta nya innovativa organisationer för att möjliggöra detta. Hur barn blir bemötta i förskolan påverkar deras möjligheter att utvecklas och lära. En utmaning i planeringen av de pedagogiska miljöerna är att skapa möjligheter för alla barn att utveckla sina förmågor och intressen.

Vårdnadshavare till flickor upplever i högre grad att alla barn ges lika förutsättningar. Orsaken till detta kan vara att förskolan kommunicerar annorlunda med flickor respektive pojkars vårdnadshavare eller att medarbetarnas förväntningar på hur pojkar respektive flickor förväntas agera i olika situationer styr medarbetarnas bemötande av barnen. Skillnaden behöver analyseras ytterligare och förvaltningen behöver säkerställas att pojkar och flickor ges lika stort utrymme i utbildningen.

I arbetet med att använda digitala verktyg på ett sätt som stimulerar utveckling och lärande finns en stor utbildningsutmaning för att alla, både chefer, medarbetare och barn ska få en adekvat digital kompetens. De självskattningar som görs i förskolans kvalitetsindikator synliggör ett stort utbildningsbehov kring programmering. Förmåga att kommunicera, söka ny kunskap och samarbeta är nödvändig i ett samhälle som präglas av stort informationsflöde och kontinuerlig förändring. I arbetet med detta ska förskolan erbjuda en stimulerande miljö där

barnen får förutsättningar att utveckla sitt språk och ges möjligheter att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att värdera information.

Språket är en viktig grund för lärandet och förskolan behöver i större utsträckning arbeta för att stärka den språkliga utvecklingen hos alla barn. Förskolan behöver säkerställa att pojkar och flickor får samma möjligheter att utveckla sitt språk. För att säkerställa att barn med annat modersmål får ta del av undervisningen görs varje år en kartläggning av de olika språk som finns i verksamheten.

Förskolan har en viktig uppgift att prata med barnen att de har rätt till sin kropp, att de kan sätta egna gränser och att säga nej, samt att förstå sitt eget värde.

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för barn att utvecklas rikt och mångsidigt behöver förskolan utveckla en nära och förtroendefull samverkan med hem, skola och socialtjänst. Att utveckla samverkan med socialtjänsten är av stor vikt eftersom förskolan har goda förutsättningar att i tid upptäcka barn som far illa eller misstänks fara illa.

Via strategier och utveckling av kommunikationen är strävan att vårdnadshavarna ska få ökad insyn om det arbete som barnen gör på förskolan. Kommunikationen och dokumentation via Skolplattformen behöver utvecklas under införandet i förskolorna. Detta behöver göras samtidigt som pedagogernas administrativa arbete behöver minskas genom kloka vägval med väl underbyggda analyser av arbetssätt i Skolplattformen när den införs.

Förskolans medarbetare är den viktigaste nyckeln till hög kvalitet. Goda förutsättningar för ett hållbart medarbetarskap och ledarskap behöver skapas. Alla medarbetare inom förskolan bör ha adekvat utbildning för uppdraget. Målet är att andelen förskollärare ska vara 41 procent vilket innebär behov av nya innovativa lösningar. Arbetet med att utbilda barnskötare som saknar adekvat utbildning kommer att fortsätta under året. Förskolechefens ansvar för verksamheten har tydliggjorts i skollag och läroplan och ställer höga krav på förskolechefens kompetens. Från och med 1 juli ska förskolechefen benämnas rektor och rektorsutbildningen blir obligatorisk. Målet med rektorsutbildningen är att rektorerna ska få kunskaper så att de kan ansvara för att alla barn i förskolan får en likvärdig och rättssäker utbildning. Förskolans uppdrag kräver också att förskolecheferna har förutsättningar att vara pedagogiska ledare.

Förskolans verksamhet ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Barnen i förskolan ska ges förutsättningar för bildning och kunskapsutveckling utifrån olika aspekter. Detta förutsätter att alla som arbetar med barnen deltar i en aktiv diskussion om barns lärande och om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden. För att utföra förskolans uppdrag och behålla och utveckla god kvalitet behöver barnskötare och förskollärare arbeta nära barnen. Förvaltningen behöver skapa förutsättningar för att förskollärare ska kunna fokusera på undervisningen. Chefer och medarbetare behöver utveckla sin innovationsförmåga och arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetssätt.

Förväntat resultat

Förskolorna i Bromma har en hög och likvärdig kvalitet.

Förskolorna i Bromma lägger grunden för livslånga kunskaper och förbereder barnen inför

kommande skolgång

Alla barn ska ges möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen.

Andelen vårdnadshavare som är nöjda med förskolan ska öka.

Alla barn ges förutsättningar att utveckla sin identitet och känna trygghet i den samt öka sin medvetenhet om sin kroppsliga och personliga integritet.

Alla barn ges förutsättningar att utveckla sitt språk och ges möjligheter att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att värdera information.

Chefer, medarbetare och barn har en adekvat digital kompetens.

Förskollärare och barnskötare får förutsättningar att bedriva sitt uppdrag.

Samverkan med hemmet, skolan och socialtjänsten har stärkts för att få en kontinuitet i undervisningen och ge goda förutsättningar för barnens långsiktiga utveckling och lärande samt tidigt upptäcka och ge stöd till barn som far illa.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel föräldrar/vårdnadshavare som upplever att det är enkelt att kommunicera digitalt med sitt barns förskola	57 %	56	58			70 %		2019
<p>Analys</p> <p>Resultatet i årets förskoleundersökning visar att andelen vårdnadshavare som upplever att det är enkelt att kommunicera digitalt har sjunkit sedan förra året från 63 procent ner till 57 procent. Därmed nås inte det utsatta årsmålet på 70 procent. Resultatet i hela Stockholms stad ligger på 59 procent.</p> <p>Förhoppningen var att Skolplattformen skulle varit implementerad tidigare under året men bara en modul har implementerats - FNS (frånvaro- och närvarosystem). Det låga resultatet för indikatorn kan antas bero på att hela Skolplattformen inte är implementerad ännu. Den kritik som framförts mot systemet i media kan även haft en påverkan. När de övriga modulerna är på plats förväntas ett bättre resultat.</p> <p>Implementeringen av frånvaro- och närvarosystemet har fungerat enligt plan men i en uppstartsperiod fanns en viss osäkerhet både hos personalen på förskolorna och hos vårdnadshavarna i verktyget. Systemet upplevs inte alltid som användarvänligt, vilket är framfört till leverantören.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Den reviderade läroplanen ska implementeras	2019-01-01	2019-12-31	
 Handlingsplan för barnskötarens och förskollärares arbetssituation	2019-01-01	2019-12-31	
 Implementering och uppstart av Skolplattformen i alla Brommas förskolor	2019-01-01	2019-12-31	
 Medarbetarnas bedömningskompetens kvalitetssäkras i syfte att säkerställa en likvärdighet	2019-01-01	2019-12-31	
 Skapa nätverk för pedagoger med fokus på efterfrågade digitala kompetenser som programmering och skapande med hjälp av digitala verktyg.	2019-01-01	2019-12-31	
 Utveckla arbetsprocesser för att kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål är uppfyllt. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för sju av tretton indikatorer har uppfyllts helt, fyra har uppfyllts delvis och två har inte uppfyllts. Bedömningen är att nämndmålen har uppfyllts. KF:s aktiviteter har genomförts under året

Barn och unga

Alla barn och unga som är i behov av placering utanför det egna hemmet ska placeras under trygga förhållanden och god omsorg ska tillgodoses. Under 2019 har sammanlagt 27 barn och unga placerats utanför det egna hemmet. Antalet barn och unga som har placerats har ökat jämfört med föregående år. Komplexiteten i ärendena är stor vilket innebär att insatser i öppenvård i flera fall visats sig varit otillräckliga. Flera av barnen och ungdomarna som placerats har tidigare varit aktuella för ett flertal utredningar. Antalet barn och unga som vårdas enligt LVU (lag om särskilda bestämmelser av vård av unga) har också ökat jämfört med föregående år.

Behovet av egenrekryterade familjehem är stort, men det är svårt att hitta lämpliga familjehem. Förvaltningen har under året lyckats rekryterat 10 nya familjehem, samtliga i egen regi.

För att säkra obruten skolgång för barn i skolåldern fortsätter arbetet med att rekrytera minst ett eget jourhem inom stadsdelsområdet.

Barn och unga som aktualiseras för utredning efter ansökan eller anmälan till socialtjänsten ska få de insatser de bedöms vara i behov av med målet att de inte ska återkomma till socialtjänsten. Utfallet för året visar att trenden fortsätter med allt färre återaktualiseringar. Av andel barn som inte har återaktualiseras 12 månader efter avslut ligger Bromma högt jämfört med övriga stadsdelar, 90,9 procent. Av de 143 barn och ungdomar med insatser som avslutades under december 2017 till november 2018 har endast 13 återkommit till socialtjänsten. Samtidigt är andelen anmälningar gällande barn och ungdomar som leder till att en utredning inleds hög jämfört med andra stadsdelar.

För att barn och unga ska få de insatser de är i behov av krävs samverkan med olika aktörer, såväl interna som externa. Samverkan sker med Bromma familjebehandlare, fältverksamheten och med Framtid Stockholm. Förvaltningen samverkar också med förskolor/skolor, BUP - barn och ungdomspsykiatri och polis samt med andra externa aktörer.

Ett fortsatt utvecklingsarbete behövs gällande att öka de frivilliga ej biståndsbedömda insatserna för att andelen anmälningar som leder till utredning ska minska.

Barns rättigheter

Barnperspektivet ska alltid belysas vid kontakt med socialtjänsten. Om det finns barn som berörs ska barnet få möjlighet att komma till tals när det är lämpligt och möjligt. Arbetsätt

behöver fortsätta att utvecklas för att öka andelen ärenden där barnperspektivet belysts. Inom socialtjänsten har det utsetts en barnrättssamordnare som samordnar arbetet i socialtjänsten. Inom socialtjänsten finns också 18 barnrättsombud som tillsammans med chefer och medarbetare arbetar med att öka kompetensen, identifiera utvecklingsområden och utveckla arbetssätt och rutiner. Inom socialtjänsten har implementering av barnrättsperspektivet pågått under året och handlingsplaner har tagits fram som säkerställer att rutiner och arbetssätt följer barnkonventionen. Barnkonventionen blev svensk lag 1 januari 2020.

Med anledning av den nya lagen har ett barnrättsnätverk startat som leds av stadens barnombudsman. Förskolan ingår i nätverket tillsammans med andra stadsdelsförvaltningar och fackförvaltningar. I nätverket delger man varandra via diskussionsgrupper och föreläsningar hur förskolan och andra arbetar med barnrätt på olika sätt. Det kan handla om hur barnens åsikter tagits tillvara vid utveckling av skolgårdar eller om vad barn anser om trafikmiljön. Brommas representant har hållit i en föreläsning om förvaltningens arbete med att utveckla handlingsplaner och ansökningarna kring barn i behov av särskilt stöd. Där fokus är flyttat från individens tillkortakommanden till att hitta lösningar i miljön runt barnet.

Förebyggande arbete

För att skapa ett underlag för planering av förebyggande insatser genomförs Stockholmsenkäten vartannat år och riktar sig till samtliga elever som bor i Stockholms stad som går i grundskolan årskurs 9 och gymnasiet år 2. Enkäten består av frågor som rör ungdomars alkohol-, narkotika- och tobakskonsumtion, samt skola, familj, kamrater, brott, trygghet och psykisk ohälsa. Den senaste enkäten genomfördes 2018.

Samverkan mellan skola, elevhälsa, fält- och fritidsverksamhet, kommunpolis, föreningsliv och socialtjänst är av stor betydelse i det förebyggande arbetet för att tidigt upptäcka barn och unga i riskzonen. En viktig del i det förebyggande ungdomsarbetet är att minska användandet av och tillgången till alkohol, narkotika, dopingmedel och tobak.

Fältgruppens uppsökande arbete syftar till att söka upp och skapa kontakt med ungdomar där de vistas på sin fritid. Fältverksamheten har också genomfört åtta föräldramöten i samverkan med föräldraföreningar. Genom att stärka föräldrarna påverkas en av de skyddsfaktorer som enligt forskning har avgörande påverkan på ungas hälsa och mående. Fältverksamheten träffar även klasser med elever i årskurs sju och årskurs sex för att prata om tonårstiden, diskutera ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak) och myter som till exempel "att alla dricker alkohol" och informera om vad som stämmer kring dessa myter.

Fritidsverksamheterna och Västerorts ungdomsmottagning är andra viktiga skyddsfaktorer som kan bidra till att barn och ungdomar inte använder alkohol, narkotika och andra droger.

För att förebygga risken för att ungdomar ska utsättas för hot och våld får förvaltningens säkerhetssamordnare löpande aktuell information från bland andra skolor, fältassistenter och polis kring frågor som rör trygghet, i det som kallas operativt brottsförebyggande råd, BRÅ. Syftet är att gemensamt kunna agera för att öka ungdomars upplevda trygghet. Fältassistenter finns tillgängliga för unga på platser där de befinner sig, med målet att verka för att ungdomar ska må så bra som möjligt, känna sig trygga och inte använda alkohol eller andra droger.

För att öka ungdomars hälsa och mående arbetar förvaltningen bland annat med att stärka föräldrarna genom att erbjuda föräldrastödsprogram och genom information och råd.

Samverkan mellan skola och socialtjänst

Stadsdelsnämnderna har i budgeten för 2019 fått i uppdrag att i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst. Arbetet med ett lokalt operativt samverkansforum har startat under året. Socialtjänsten och fält- och fritidsverksamheten har träffat kommunpolisen regelbundet för att upptäcka och därigenom kunna ge tidiga insatser till unga i riskzonen. Socialtjänsten har bjudit in till samverkansmöten med skolan samt deltagit på ledningsgrupp med Brommas rektorer och skolchef för att säkra en övergripande samordning av samverkan. Under våren har Bromma bytt grundskolechef varför ett omtag med ny chef har gjorts under hösten. Arbetet med att skapa en egen samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (BUS) har påbörjats för att kunna fokusera på brommabarnens skolverksamhet. Via den nya samverkansstrukturen ska även övriga samverkanspartners knytas till skolans och socialtjänstens uppdrag för att säkerställa ett förbättrat samordnat stöd för Brommas barn och unga.

För att socialtjänsten ska nå fler familjer med barn i ett tidigt skede behöver socialtjänsten samverka med förskolan. Förvaltningen medverkar i projektet "Nya vägar" som är ett samarbete mellan Ersta vändpunkt, Brommas kommunala förskolor, missbruksenheten och socialtjänsten barn och unga. Målet med projektet är att fler familjer ska få stöd i ett tidigt skede genom att samverkan mellan förskolan och socialtjänsten blir en naturlig del i arbetet.

Allvarssamtal inom 48 timmar

Stadsdelsnämnderna har i budget för 2019 fått i uppdrag att utveckla arbetsätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis hålls inom 48 timmar efter det att socialtjänsten fått kännedom om att den unge för första gången begått eller misstänkts ha begått brott. Socialtjänsten har i samråd med kommunpolis skrivit rutiner och kommit överens om arbetsätt för att genomföra allvarssamtal inom 48 timmar med den unge och dennes vårdnadshavare. För att underlätta för både polis och socialtjänst har specifika tider avsatts för allvarssamtalen. Arbetet utifrån rutinerna kom igång under maj månad efter att rutiner och arbetsätt blivit förankrade hos medarbetare och polis. Sedan maj har socialtjänsten fått kännedom om 30 ärenden gällande barn och ungdomar i åldrarna 12-17 år där det skulle ha varit aktuellt med ett allvarssamtal enligt definitionen för allvarssamtal. Trots den överenskomna rutinen har polisen bara haft möjlighet att genomföra allvarssamtal tillsammans med socialtjänsten vid ett av dessa ärenden. Socialtjänsten har träffat polisen i ett samverkansmöte där svårigheten med att hålla allvarssamtal togs upp. Mötet resulterade i att arbetsätten har setts över, både gällande hur polisen kontaktas och hur polisen ska kunna delta i allvarssamtalen.

Eftersom endast ett allvarssamtal tillsammans med polis har genomförts under året kan förvaltningen inte se effekter av det nya arbetsättet och den nya rutinen. Men arbetet fortsätter enligt uppdaterad rutin där socialtjänsten försöker få till allvarssamtal tillsammans med polisen.

Socialpsykiatri

Insatser riktade till personer inom socialpsykiatrins målgrupp ska anpassas till den enskildes individuella behov och utformas tillsammans med den enskilde för att stärka dennes förmåga att leva ett självständigt liv. I den senaste brukarenkäten har nöjdheten med hur utredningen

genomförts ökat jämfört med föregående år. Ett utvecklingsarbete har pågått under året som gett resultat.

Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri har minskat något jämfört med föregående år, men utfallet ligger fortfarande över KF:s årsmål. Arbetet med personliga mål som är realistiska, uppnåbara och motiverande, har fortsatt under året vilket skapat möjligheter för brukarna att öka sin självständighet. Ett nära samarbete mellan handläggare och boendestödet har också skapat möjligheter för den enskilde att klara mer på egen hand.

Missbruk

Alla klienter har en plan som sammanfattar den enskildes samlade behov av insatser. När det framkommer att den enskildes behov är tillgodosedda avslutas ärendet. Andelen insatser som avslutats enligt plan ökade under 2018, den positiva trenden har fortsatt fram till och med tertial 1, därefter har det skett en minskning. Minskningen kan förklaras av att det nu krävs beslut och verkställighet för den tidigare biståndsbefriade insatsen fem MI-samtal. Denna insats avbryts relativt ofta då klienter tar tillbaka sin ansökan i utredningsstadiet. Socialsekreterarna är också bättre på att följa upp insatser och avslutar därmed fler insatser när det visar sig att de inte fungerar.

De ärenden som är aktuella inom missbruk är mer vårdkrävande än tidigare och många klienter har behov av flera parallella insatser. För att ännu fler, både män och kvinnor, ska fullfölja upprättad plan och uppleva att de fått vara delaktiga i sin utredning ska bedömningsinstrument användas i högre utsträckning och vid val av insats ska en sammanvägning av den enskildes kunskap, professionens kompetens och beprövad erfarenhet göras. Beställare och utförarverksamheter har i samverkan arbetat vidare med att utveckla hemmaplanslösningar.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För att höja kvaliteten för personer med funktionsnedsättning ska verksamheter inom LSS och socialpsykiatri följas upp genom metoden kollegial observation. Metoden inkluderar observation av bemötande, självbestämmande, delaktighet och integritet. För att kunna genomföra kollegial observation behöver medarbetare utbildas i metoden. Medarbetare inom både LSS och socialpsykiatriens verksamheter planerar gå utbildning i kollegial observation. Kollegial observation har genomförts på Abrahamsbergs dagliga verksamhet av sedan tidigare utbildad observatör. Observationen var kopplad till måltidsmiljö. Den kollegiala observationen har resulterat i att förbättringar genomförs kring bland annat planering inför lunch, genomförandet och livsmedelshygien.

Arbetet med bemötande är en ständigt aktuell fråga inom verksamheterna. Verksamheterna arbetar löpande med individuella bemötandepåbjudanden. Bemötandefrågor bygger på situationer och är ständigt aktuella för att ha våra boendes bästa i fokus. Fortbildning för medarbetare har varit ett viktigt inslag i att hålla dessa frågor levande. Det medvetna arbetet kring bemötandefrågor syns i brukarundersökningens höga resultat gällande personalens bemötande.

Jämfört med föregående års resultat i brukarundersökningen på frågan "Känner du dig trygg med personalen hemma?" är utfallet oroande. Under året har vissa verksamheter haft en omsättning av personal vilket kan ha påverkat resultatet. Några verksamheter har förändrat rutiner och några verksamheter har hot- och våldstillbud i sin vardag. Resultatet speglar dock

inte situationen på alla boendeenheter utan det finns boenden där alla brukare svarat att de känner sig trygga med personalen. Handlingsplaner och fortbildning samt dialog gällande samsyn och åtgärder är viktiga instrument för att skapa trygghet inom verksamheterna.

Inom grupp- och servicebostäder pågår ett ständigt arbete för att de boende ska trivas i sina hem och i bostadens gemensamma utrymmen. Det finns utmaningar så som att de boende inte väljer de grannar som de delar gemensamt utrymme med. Det finns ibland svårigheter för personal att skapa trygghet och trivsel inom boendeenheten där boendegruppen har skiftande behov av stöd. Grupp- och servicebostäder arbetar för att öka brukarnas delaktighet genom till exempel boendemöten där bland annat trivselregler upprättas för gemensamma utrymmen och aktiviteter. Delaktighet på gruppnivå är komplicerat eftersom boendegrupperna består av personer med olika typer av funktionsnedsättningar som innebär olika möjlighet att vara med och påverka gemensamma beslut.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Arbetet med att säkerställa rättigheter för personer med funktionsnedsättning i enlighet med Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2019-2023 har under året fortgått genom olika aktiviteter och insatser som stödjer ett antal av de rättigheter som tas upp i programmet:

- Rätten till arbete och försörjning: Förändrade arbetssätt har genomförts som innebär att personer med funktionsnedsättning prövar sin arbetsförmåga genom arbetsträning innan OSA (offentligt skyddat arbete) för att säkerställa att den enskilde klarar en sådan anställning.
- Rätten till att kunna förflytta sig och vistas i och använda Stockholms inne- och utemiljö: Förvaltningens lokaler har inventerats för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder. Tillgänglighetsförbättringar i utemiljön på parkmarken och i naturreservaten har skett löpande under året. Dessutom har det varit extra fokus på tillgängligheten vid investeringar och reinvesteringar.
- Rätten till information och kommunikation samt att få tillgång till ny teknik: Arbetet med att använda digitala hjälpmedel har fortgått under året. Inom LSS-verksamheter används surfplattor/iPads i allt högre utsträckning. Medarbetares digitala kompetens ökar genom utbildning och kollegialt lärande. En kompetens som behövs för att nya arbetssätt och stöd till brukare ska kunna utvecklas med hjälp av den digitala tekniken. I möten med biståndshandläggare har brukarnas behov av tolk och kommunikationshjälpmedel tillgodosees.
- Rätten till individuellt stöd: Insatser riktade till personer med funktionsnedsättning och till personer inom socialpsykiatrins målgrupp anpassas till den enskildes individuella behov. I upprättade genomförandeplaner utformas ett individuellt stöd tillsammans med brukaren.
- Rätten till meningsfull fritid: Förvaltningens fritidsverksamhet arbetar med att utveckla befintliga verksamheter och aktiviteter för att de ska bli mer attraktiva för ungdomar med funktionsnedsättning och genom att rikta aktiviteter mot målgruppen.

Råd för funktionshinderfrågor

Nämndens råd för funktionshinderfrågor är ett forum för samråd och utbyte av information mellan olika intresseorganisationer inom funktionshinderområdet och Bromma stadsdelsnämnd. Rådet ska vara rådgivande organ i frågor som har funktionshindersaspekter.

Rådet har haft tio möten under året. Förvaltningen avser att tillsammans med rådet utveckla formerna för rådets möten för att öka rådets möjligheter att delta i beredningen av ärenden och lämna synpunkter över ärenden som berör personer med funktionsnedsättning innan nämnden fattar beslut. Rådet behöver ges ökade möjligheter att bidra till förvaltningens arbete med att förbättra stadens tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen behöver också bli bättre på att använda rådet som resurs i arbetet med att utveckla kvaliteten i förvaltningens verksamheter.

Vräkning/avhysning

Den vanligaste orsaken till att någon blir vräkt är obetalda hyror. Andra orsaker kan vara att hyresgästen stör grannarna, hyr ut i andra hand utan att hyresvärden har godkänt det, eller att hyresgästen bedriver brottslig verksamhet i lägenheten. Förvaltningen arbetar för att på ett tidigare stadium hjälpa brottmångar som riskera hyresskulder eller som fått anmärkningar om störningar. Den enskilde erbjuds stöd utifrån behov för att inte riskera att ärendet lämnas vidare till Kronofogdemyndigheten. Förvaltningen arbetar förebyggande genom bland annat budget- och skuldrådgivning samt boendestöd. Trots det förebyggande arbetet har det inkommit sex meddelanden från Kronofogdemyndigheten som inte gått att avvärja. Några avhysningar har inte kunna avvärjas då flera personer på grund av misskötsel sedan har tidigare fått sina hyreskontrakt omvandlade till korttidskontrakt, men åter misskött boendet, och nu har vräkning ej kunnat avvärjas.

Förvaltningen har kommit i kontakt med två barnfamiljer som riskerat vräkning. Orsaken till risken för vräkning har varit enstaka obetalda hyror. Förvaltningen har avvärjt vräkningarna genom att bevilja ekonomiskt bistånd för de obetalda hyrorna. I förebyggande syfte erbjuds barnfamiljer alltid budget- och skuldrådgivning inom en vecka efter första kontakt. Förvaltningen samarbetar också med SHIS Bostäder för att möta behoven hos barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden.

Våld i nära relation

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas och våldsutsatta ska få det skydd och stöd som de behöver. Förvaltningens relationsvåldsteam (RVT) arbetar för att remittera och motivera såväl våldsutsatta som våldsutövare till Relationsvåldscentrum (RVC) som erbjuder stöd och behandling till både utsatta och utövare. Under tiden januari till slutet av november har 43 remitterats till relationsvåldscentrum. Merparten av dessa är våldsutsatta kvinnor. Det är en utmaning att motivera våldsutövare till stöd och behandling. Våldsutövare avböjer ofta hjälp och stöd för att sluta utöva våld.

Stadens socialtjänstinspektörer har granskat hur RVT arbetar med våld. I återkopplingen framkom att RVT arbetar på ett bra sätt i linje med lagstiftningen. Det som behöver utvecklas är motivationsarbetet för att snabbare inleda utredning och arbetsätt för att korta ner förhandsbedömningstiderna.

Kompetensutvecklande insatser kring våld i nära relationer har genomförts inom förvaltningens verksamheter. Ökad kompetens behövs för att stärka det förebyggande arbetet och för att tidigt upptäcka våld i nära relationer. Som stöd att fråga om våld använder socialtjänstens mottagningsenhet FREDA - kortfrågor för att upptäcka våld i nära relationer.

Diskriminering

Brukare/klienter och anhöriga inom förvaltningens verksamheter ska inte uppleva någon form

av diskriminering. Inom socialpsykiatrins verksamheter och inom verksamheter som ger stöd till personer med funktionsnedsättning ställs frågan i stadens brukarundersökningar om brukaren upplevt sig diskriminerad i verksamheten.

Målet inom socialpsykiatrin var att höja föregående års resultat vilket inte har uppnåtts, utan resultatet för indikatorn har sjunkit något. Det är framförallt utfallet för HVB i privat regi som har sjunkit jämfört med föregående år. Ett resultat som förvaltningen har svårt att påverka. Boendestöd ligger kvar på samma nivå som föregående år, 91 procent upplever att de inte har blivit diskriminerade av sina boendestödjare. Gruppboende hade inget resultat 2018, men resultatet har höjts rejält jämfört med 2017. Brukarnas upplevelse av att inte vara diskriminerad i sitt boende har ökat från från 56 till 88 procent. Kvinnor inom socialpsykiatrins verksamheter upplever sig diskriminerade i högre grad än män, vilket utfallet även visade föregående år.

I enkäten som vänder sig till LSS målgrupp ställdes frågan *Känner du dig diskriminerad av personalen?* Utfallet för gruppboende i egen regi är att 64 procent svarat nej på frågan och för serviceboende i egen regi är utfallet 100 procent. Utfallet ska ställas i relation till utfallet för indikatorn "Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal" som är 96 procent. Jämförelsen av utfallet för de två indikatorerna leder till ett antagande om svårigheter för många inom målgruppen att förstå begreppet diskriminering. I gruppboendestäder som har ett lägre utfall bor personer med större behov av stöd än personer med insatsen servicebostad.

För att nå ett tillförlitligt resultat behöver verksamheterna inför nästa års undersökning säkerställa att det finns utbildade frågeassistenter, metoder och kommunikationshjälpmedel som tryggar att brukarna förstår vad begreppet diskriminering innebär. Verksamheterna behöver också söka svar på vad kvinnor respektive män boende på förvaltningens grupp- och servicebostäder kan uppleva som diskriminering.

Verksamheterna resonerar kring diskriminering återkommande i arbetsgrupper, på personalmöten, APT och i handledning gällande hur verksamheterna ska arbeta framåt för att ingen kvinna eller man ska känna sig diskriminerad i sin insats.

Stadsbidrag - motverka akut hemlöshet

De tilldelade medlen har använts för att öka den interna och externa samverkan för att nå hemlösa personer. Bland annat samverkan gällande boenderådgivning specifikt till barnfamiljer och samverkan för att utveckla stödet till hemlösa personer genom olika typer av team. Arbetssätt har införts/utvecklats som bidragit till att personer har kunnat behålla sitt boende med stöd av socialtjänstens insatser. Stödmaterial har också tagits fram kring boenderådgivning och kartläggningar har gjorts kring bland annat tillfälliga boenden.

Statsbidrag för stärkt bemanning inom den sociala barn- och ungdomsvården

De tilldelade medlen har använts för att förstärka bemanningen av socialsekreterare på enheten för barn där ärendeflödet varit högt i kombination med komplex problematik i många ärenden.

Statsbidrag för att stärka insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa

Genom bland annat Stockholmsenkäten syns en tendens att den psykiska ohälsan hos unga ökar. Många ungdomar söker sig till ungdomsmottagningar. Västerorts ungdomsmottagning

drivs av Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning och utför enligt en överenskommelse denna insats åt Bromma. Det har funnits behov av att stärka arbetet mot psykisk ohälsa bland unga. För att kunna ta emot fler ungdomar har antalet kuratorstimmar på mottagningen ökat. Medlen har också använts till att utveckla metoder i arbetet för att mottagningen även fortsättningsvis ska kunna arbeta och utveckla arbetet med ACT - ett arbetssätt för att motverka stress.

Statsbidrag för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relationer

I arbetet mot våld i nära relationer har förvaltningen använt tilldelade medel till att ta fram informationsmaterial och affischer om det stöd som förvaltningen kan erbjuda till personer som utsatts för våld i nära relationer. Materialet ska spridas till förvaltningens och regionens olika verksamheter inom stadsdelsområdet.

Arbete för ökad jämställdhet och jämlikhet

I arbetet att ge människor insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika insatser. Olikheter mellan könen har uppmärksamats vilket kräver att medvetenheten ökar genom att resultat analyseras och genom att normer, attityder och förväntningar diskuteras kontinuerligt inom alla verksamheter. Utfallet gällande upplevelsen av att bli diskriminerad i sin insats behöver särskilt analyseras gällande vad som ligger bakom det låga resultatet.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ge människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	100					100 %	100 %	VB 2019
   Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	90,9 %	93,7 %	85,4 %	86,3 %		84 %	84 %	VB 2019
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	72 %	78 %	53 %	94 %		95 %	Öka	2019
Analys Indikatorns resultat är hämtat från stadens brukarundersökning för gruppboende serviceboende och korttidstillsyn (KTT) oavsett regiform. Frågan som ställs lyder: "Känner du dig diskriminerad av personalen?" Svarsalternativet vet ej ingår inte. Utfallet för gruppboende i egen regi är 64 procent och för serviceboende i egen regi är utfallet 100 procent. KTT bedrivs i privat regi.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>Utfallet ska ställas i relation till utfallet för indikatorn "Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal" som är 96 procent. Jämförelsen av utfallet för de två indikatorerna leder till ett antagande om svårigheter för många inom målgruppen att förstå begreppet diskriminering. I gruppboendestäder som har ett lägre utfall bor personer med större behov av stöd än personer med insatsen servicebostad.</p> <p>Utfallet är lägre än staden totalt med ett utfall på 75 procent. Det en stor skillnad mellan kvinnor och mäns upplevelse. Det är framförallt kvinnornas resultat som sjunkit.</p> <p>För att nå ett tillförlitligt resultat behöver verksamheterna inför nästa års undersökning säkerställa att det finns utbildade frågeassistenter, metoder och kommunikationshjälpmedel som tryggar att brukarna förstår vad begreppet diskriminering innebär. Verksamheterna behöver också söka svar på vad kvinnor respektive män boende på förvaltningens grupp- och servicebostäder kan uppleva som diskriminering.</p>								
 	Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	89 %	92 %	86 %	90 %	91 %	Öka	2019
<p>Analys</p> <p>Indikatorns resultat är hämtat från stadens brukarundersökning för boende, boendestöd, HVB, stödboende, samt sysselsättning oavsett regiform. Svartalernativet vet ej ingår inte.</p> <p>Resultat för Bromma har redovisats för boendestöd i egen regi med ett utfall på 91 procent, gruppboende i egen regi med ett utfall på 88 procent och HVB privata utförare med beslut om insats från Bromma med ett utfall på 67 procent.</p> <p>Målet att höja föregående års resultat har inte uppnåtts, utan resultatet har sjunkit något. Det är framförallt utfallet för HVB som har sjunkit jämfört med föregående år. Ett resultat som förvaltningen har svårt att påverka. Boendestöd ligger på samma nivå som föregående år, gruppboende hade inget resultat, men resultatet har höjts rejält jämfört med 2017 då utfallet var 56 procent.</p> <p>Kvinnor upplever sig diskriminerade i högre grad än män vilket utfallet även visade föregående år.</p> <p>Verksamheterna resonerar kring diskriminering återkommande i arbetsgrupper, på personalmöten, APT och i handledning gällande hur verksamheterna ska arbeta framåt för att ingen kvinna eller man ska känna sig diskriminerad i sin insats.</p>								
 	Andel brukare som trivs - funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	78 %	82 %	75 %		80 %	80 %	2019
<p>Analys</p> <p>Inom grupp- och servicebostäder pågår ett ständigt arbete för att de boende ska trivas i sina hem och i bostadens gemensamma utrymmen. Det finns utmaningar så som att de boende inte väljer de grannar som de delar gemensamt utrymme med. Det finns ibland svårigheter för personal att skapa trygghet och trivsel inom boendeenheter där boendegruppen har skiftande behov av stöd.</p> <p>Grupp- och servicebostäder arbetar för att öka brukarnas delaktighet genom till exempel boendemöten där bland annat trivselregler upprättas för gemensamma utrymmen och aktiviteter. Delaktighet på gruppnivå är komplicerat eftersom boendegrupperna består av personer med olika typer av funktionsnedsättningar som innebär olika möjlighet att vara med och påverka gemensamma beslut.</p>								
 	Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	28,09	36,22 %	31,86 %	33,33	25 %	25 %	2019
 	Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	56,9 %	52,4 %	68,8 %	60,8 %	42 %	42 %	VB 2019
 	Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	83,33 %				90 %	tas fram av nämnd	VB 2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
<p>Enheten för mottagning har mottagit 24 meddelanden om avhysning från Kronofogdemyndigheten, i 22 ärenden har vräkning avvärijts genom att den enskilda löst sin situation.</p> <p>Enheten för vuxna har mottagit 12 meddelanden om avhysning där 8 har kunnat avvärijas. En orsak till att en del avhysningar inte har kunnat avvärijas är att hyresgästen på grund av tidigare misskötsel fått sitt hyreskontrakt omvandlat till korttidskontrakt och vid ny misskötsel har vräkning ej kunnat avvärijas.</p> <p>Efter att ett meddelande om vräkning inkommer till förvaltningen från kronofogden kontaktas alltid de berörda för att erbjudas stöd och hjälp. I vissa fall kontaktar hyresgästen förvaltningen och informerar om att den själv löst situationen, i andra fall återkopplar de inte vilket medför att förvaltningen inte får kännedom om vräkning genomförts eller inte. Indikatorns utfall ska därför tolkas med försiktighet eftersom det i 13 ärenden är okänt om den enskilde har vräkts eller om situationen lösts på annat sätt.</p>								
  	Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	96 %	100 %	91 %	95 %	95 %	90 %	2019
  	Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	79 %	79 %	79 %	85 %	85 %	78 %	2019
Analys								
<p>Indikatorns resultat är hämtat från stadens brukarundersökning för gruppboende, daglig verksamhet och korttidstillsyn (KTT) oavsett regiform.</p> <p>Utfallet har sjunkit jämfört med föregående år. Orsaker till att brukare upplever att de inte alltid får bestämma om saker som de tycker är viktigt kan bero på flera faktorer. Det kan handla om svårigheter att förstå och/eller göra sig förstörd. Verksamheterna inom egen regi har upprättat handlingsplaner och påbörjat arbetet med Delaktighetsslinga, en metod för att lyfta frågor om delaktighet och självbestämmande. Verksamheterna fortsätter också arbetet med olika kommunikationssätt för att nå fram till brukarnas egna vilja. Arbetet med att utveckla och finna fler metoder för ökad delaktighet utifrån enskilda brukares förmåga fortsätter.</p> <p>Med start i januari kommer verksamheterna förmedla resultat till brukare och diskutera delaktighet och självbestämmande gällande det som är viktigt för varje enskild brukare.</p> <p>Inför 2020 års brukarenkät behöver verksamheterna säkerställa att det finns utbildade frågeassistenter, metoder och kommunikationshjälpmedel som tryggar att brukarna får rätt stöd för att kunna besvara frågorna. Att självständigt kunna besvara brukarundersökningen leder till ökad delaktighet och möjlighet till att påverka insatsens utformning.</p>								
  	Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	86 %	89 %	83 %	73 %	80 %	80 %	2019
  	Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god				81,9 %		-	2019
Analys								
<p>Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten. Enkäten görs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät genomförs år 2020 varför inget årsmål fastställdes i samband med verksamhetsplan 2019.</p> <p>Resultatet i Stockholmsenkäten 2018 visade att 81,9 procent av ungdomarna i Bromma skattade sin hälsa som god. För att öka andelen ungdomar som skattar sin hälsa som god arbetar förvaltningen kontinuerligt med att stärka Brommas föräldrar i form av föräldrastödsprogram och informationsutskick med råd och stöd. Genom att stärka föräldrarna påverkas en av de skyddsfaktorer som enligt forskning har avgörande påverkan på ungas hälsa och mående.</p>								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				62 %			-	2019
<p>Analys</p> <p>Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten. Enkäten görs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät genomförs år 2020 varför inget årsmål fastställdes i samband med verksamhetsplan 2019.</p> <p>I Stockholmsenkäten 2018 uppgav 62 procent av Brommas ungdomar att de inte använder alkohol.</p> <p>Genom att stärka föräldrar påverkas en skyddsfaktor för barn och unga som enligt forskning har avgörande påverkan på ungas agerande och på deras hälsa och mående. Föräldrar erbjuds därför kontinuerligt föräldrastödsprogrammen och informationsutskick med råd och stöd. Syftet är att stärka föräldrar genom preventiva tips och råd baserad på forskning, såsom vikten av att ha ett tydligt förhållningssätt gentemot alkohol och andra droger samt hur de kan göra sig mer delaktiga i sina ungdomars liv.</p> <p>Fältassistenter finns tillgängliga för unga på platser där de befinner sig för att verka för att barn och unga inte använder alkohol eller andra droger. Fritidsgården kan erbjuda drogfria meningsfulla fritidsaktiviteter för ungdomar, vilket är en annan viktig skyddsfaktor som kan bidra till att unga inte använder droger. Västerorts ungdomsmottagning finns för att stötta ungdomar som exempelvis vill ha hjälp eller har frågor om sexualitet, samlevnad, alkohol, narkotika eller tobak eller önskar samtal med en kurator.</p>								
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika				92 %			-	2019
<p>Analys</p> <p>Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten. Enkäten görs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät genomförs år 2020 varför inget årsmål fastställdes i samband med verksamhetsplan 2019.</p> <p>Genom att stärka föräldrar påverkas en skyddsfaktor för barn och unga som enligt forskning har avgörande påverkan på ungas agerande och på deras hälsa och mående. Föräldrar erbjuds därför kontinuerligt föräldrastödsprogrammen och informationsutskick med råd och stöd. Syftet är att stärka föräldrar genom preventiva tips och råd baserad på forskning, såsom vikten av att ha ett tydligt förhållningssätt gentemot alkohol och andra droger samt hur de kan göra sig mer delaktiga i sina ungdomars liv.</p> <p>Fältassistenter finns tillgängliga för unga på platser där de befinner sig för att verka för att barn och unga inte använder alkohol eller andra droger. Fritidsgården kan erbjuda drogfria meningsfulla fritidsaktiviteter för ungdomar, vilket är en annan viktig skyddsfaktor som kan bidra till att unga inte använder droger. Västerorts ungdomsmottagning finns för att stötta ungdomar som exempelvis vill ha hjälp eller har frågor om sexualitet, samlevnad, alkohol, narkotika eller tobak eller önskar samtal med en kurator.</p>								
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				88 %			-	2019
<p>Analys</p> <p>Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten. Enkäten görs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät genomförs år 2020 varför inget årsmål fastställdes i samband med verksamhetsplan 2019.</p> <p>Genom att stärka föräldrar påverkas en skyddsfaktor för barn och unga som enligt forskning har avgörande påverkan på ungas agerande och på deras hälsa och mående. Föräldrar erbjuds därför föräldrastödsprogrammen och preventiva utskick med råd och stöd.</p> <p>Enligt forskning är det mest effektiva sättet att förhindra ungdomar från att nyttja tobak att begränsa tillgängligheten. Tillsynsansvarig genomför därför kontinuerliga tillsynsbesök vid butiker som säljer tobak, med syfte att de ska följa lagen om 18-årsgräns på tobaksvaror, vid behov deltar polis vid besöken. Även kontrollköp hos tobakshandlare genomförs kontinuerligt.</p>								
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld							-	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten. Enkäten görs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät genomförs år 2020 varför inget årsmål fastställdes i samband med verksamhetsplan 2019.								
För att förebygga risken för att ungdomar ska utsättas för hot och våld får förvaltningens säkerhetssamordnare löpande aktuell information från bland andra skolor, fältassistenter och polis kring frågor som rör trygghet, i det som kallas operativt brottsförebyggande råd, BRÅ. Syfte är att gemensamt kunna agera för att öka ungdomars upplevda trygghet. Fältassistenter finns tillgängliga för unga på platser där de befinner sig, med målet att verka för att ungdomar ska må så bra som möjligt, känna sig trygga och inte använda alkohol eller andra droger. Alkoholkonsumtion ökar risken för att unga blir utsatta för våld. Fritidsgården erbjuder drogfria meningsfulla fritidsaktiviteter för ungdomar, vilket är en viktig skyddsfaktor som kan bidra till att unga inte blir utsatta för hot och våld.								
 	Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen						-	2019
Analys								
Indikatorn baseras på frågor i Stockholmsenkäten. Enkäten görs vartannat år. Nästa Stockholmsenkät genomförs år 2020 varför inget årsmål fastställdes i samband med verksamhetsplan 2019.								
Förvaltningens säkerhetssamordnare får löpande aktuell information från bland andra skolor, fältassistenter och polis kring frågor som rör trygghet, i det som kallas operativt brottsförebyggande råd, BRÅ. Syfte är att gemensamt kunna agera för att öka ungdomars upplevda trygghet.								
Fältassistenter finns tillgängliga för unga på platser där de befinner sig, med målet att verka för att ungdomar ska må så bra som möjligt, känna sig trygga och inte använda alkohol eller andra droger. Fritidsgården erbjuder drogfria meningsfulla fritidsaktiviteter för ungdomar, vilket är en viktig skyddsfaktor som kan bidra till att unga inte blir utsatta för hot och våld och inte anser sig behöva bära vapen.								
 	Antal vräkningar som berör barn	0	0	0	0	0	tas fram av nämnd	VB 2019
 	Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	74 %	76 %	73 %	100 %	97 %	92 %	2019
Analys								
Indikatorns resultat är hämtat från stadens brukarundersökning för gruppboende serviceboende oavsett regiform. Frågan som ställs lyder: "Känner du dig trygg med personalen hemma?"								
Jämfört med föregående års resultat är utfallet oroande. Under året har vissa verksamheter haft en omsättning av personal vilket kan ha påverkat resultatet. Några verksamheter har förändrat rutiner och några verksamheter har hot- och våldstillbud i sin vardag. Varje boendeenhet behöver noga analysera möjliga orsaker till varför brukare inte upplever sig trygga i sitt boende. Resultatet speglar dock inte situationen på alla boendeenheter utan det finns boenden där alla brukare svarat att de känner sig trygga med personalen. Åtgärder behöver därför bli verksamhetsspecifika.								
Handlingsplaner och fortbildning samt dialog gällande samsyn och åtgärder är viktiga instrument för att skapa trygghet inom verksamheterna.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31
 	Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att barnskötare, socialsekreterare och medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds vidareutbildning och kompetensutveckling.	2019-01-01	2019-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för brukare som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla stadsdelsnämnder ska inrätta lokala operativa samverkansforum för samverkan mellan skola, socialtjänst och polis.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med landstinget utveckla en stadsövergripande handlingsplan för att förebygga självmord.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda en komplettering av stadens relationsvårdcentrums verksamhet så att den även inkluderar stöd till barn som upplevt våld.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om det är möjligt att utveckla boendestöd inom missbruksområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka möjligheter det finns och vilka insatser som skulle krävas, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten och inte våldsutövaren som bor kvar i det gemensamma boendet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa kompetenshöjande insatser om könsstympning genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetssätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis ska hållas inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.4.1 I Bromma får människor insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Alla som behöver socialtjänstens stöd ska erbjudas en rättssäker, likställd och evidensbaserad socialtjänst som möter det aktuella behovet av insatser.

För att öka kvaliteten i handläggning och dokumentation kommer utbildningsinsatser att genomföras. Fokus ska ligga på det förebyggande arbetet och tidiga och evidensbaserade

insatser. Jämställdhetsperspektivet ska integreras vid beslutsfattande inom alla verksamheter för att möta den enskildes behov oavsett kön.

Inom individ och familjeomsorgen samt omsorgen om personer med funktionsnedsättning beaktas alltid barnperspektivet. Under året genomförs arbetet med att harmonisera verksamheterna med den kommande lagen som följer barnkonventionen. Det preventiva arbetet förstärks och som ett led i detta prioriteras allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar inom 48 timmar efter det att det kommit socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott. Socialtjänsten ska också ta initiativ till ökat samarbete med förskolan. Fler familjer ska nås i ett tidigt skede och föräldrar som upplever svårigheter i föräldraskapet ska få stöd.

Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att höja kvaliteten för personer med funktionsnedsättning. Som ett led i kvalitetsarbetet kommer fler medarbetare utbildas till kvalitetsobservatörer och metoden kollegial observation kommer att användas för att kvalitetssäkra verksamheterna inom samtliga LSS-verksamheter. Metoden ska också anpassas och introduceras inom socialpsykiatriens verksamheter.

Inom äldreomsorgen säkerställs att den enskildes behov tillgodoses där särskild hänsyn tas till ålder, oro och ensamhet. För att öka de äldres möjlighet till påverkan och delaktighet ska utvecklingen av beställningar enligt ramtid fortsätta. Hittills har arbetssättet inneburit en ökad möjlighet för både de äldre och hemtjänstpersonalen att anpassa insatserna efter dagsaktuellt behov och önskemål. Det ska vara enkelt att välja utförare av hemtjänst och förstå vilka insatser man beviljats inom tidsramen. Utveckling av samverkan med Region Stockholm och Storsthlm ska fortgå för att tillhandahålla en individcentrerad och sammanhållen vård- och omsorg av hög kvalitet. Samordnad individuell planering (SIP) har i viss utsträckning genomförts och behovet antas öka genom att lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård har trätt i kraft. Kvalitetsuppföljning på individnivå ska genomföras vid alla nyprövningar och resultatet ska användas för kvalitetssäkring.

För att kunna erbjuda ett samlat stöd till personer med till exempel missbruks- och beroende problematik samarbetar äldreomsorgen och socialtjänsten. Samarbetet inom olika verksamheter och med externa aktörer ska utvecklas ytterligare kring sårbara grupper för att stödet ska vara effektivt.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska motverkas och våldsutsatta ska få det skydd och stöd som de behöver. Under 2018 har samverkan med Relationsvåldscentrum Väst (RVC) startat upp och utvecklats. Under hösten har elva ärenden remitterats från Bromma, uteslutande våldsutsatta, och klar majoritet har varit kvinnor. Hälften av dessa var också föräldrar. Inriktningen för 2019 är att fler, både våldsutsatta och våldsutövare, ska komma i kontakt med RVC genom motivering och remittering från relationsvårdsteamet (RTV). Förvaltningen ska utveckla samverkan mellan familjerätt, RVT, RVC och enheten för barn- och unga för att säkerställa att barn inte far illa på grund av föräldrars våldsutsatthet/våldsutövande. Samverkan har också fokus på att fler våldsutövare ska motiveras till behandling. Alla barn och unga som bedömts ha skyddsbehov ska placeras under trygga förhållanden.

Implementeringen av stadens program för våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck

ska fortsätta i enlighet med programmets tidplan.

För att ge människor insatser av hög kvalitet ska arbetet med handlingsplanen för socialsekreterares och biståndshandläggares arbetsituation fortsätta. Efter dialog med socialsekreterare och biståndshandläggare ska särskilt fokus vara på introduktion och användandet av Brommamodellen som är en modell framtagen inom förvaltningen för systematisk uppföljning av medarbetares arbetsituation.

Förväntat resultat

Handläggningen är rättssäker, likställd och av hög kvalitet.

Alla barn och unga som bedöms ha skyddsbehov har placeras under trygga förhållanden.

Samordnad individuell planering ökar för att ge bättre möjligheter till en sammanhållen vård- och omsorg.

Beställningar enligt ramtid inom äldreomsorgen ökar för att säkerställa de äldres inflytande över insatserna.

Den uppsökande verksamheten för att informera äldre om kommunens insatser ökar.

Våldsutsatta och våldsutövare får stöd av RVC.

Fler utbildade kvalitetsobservatörer inom förvaltningens LSS-verksamheter och verksamheter inom socialpsykiatrin.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Arbeta förebyggande mot våld i nära relationer	2019-02-13	2019-12-31	
✓	Kvalitetsutveckling genom kollegial observation inom LSS-verksamheter och socialpsykiatrins verksamheter	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Socialtjänsten ska ta initiativ till ökat samarbete med förskolan i syfte att nå fler familjer i ett tidigt skede	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Våldsutsatta och våldsutövare får stöd på RVC	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Öka samarbetet kring sårbara grupper	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.4.2. I Bromma är människor självständiga

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att människor ska kunna leva ett självständigt liv är det förebyggande arbetet centralt. Självständighetsbegreppet är ledande inom det sociala arbetet. Samtliga grenar av socialtjänsten avser att öka individens självständighet och egenmakt. Det förebyggande arbetet handlar om att upptäcka och förhindra faktorer som kan ha negativa konsekvenser för barn och unga samt att ge vuxna möjligheter att leva ett självständigt liv.

Samverkan mellan skola, elevhälsa, fält- och fritidsverksamhet, kommunpolis, föreningsliv och socialtjänst är av stor betydelse i det förebyggande arbetet för att tidigt upptäcka barn och unga i riskzonen. En viktig del i det förebyggande ungdomsarbetet är att minska användandet av och tillgången till alkohol, narkotika, dopingmedel och tobak.

Individ och familjeomsorgen arbetar för att barn och unga i Bromma ska växa upp under trygga förhållanden. Barn- och ungdomsenheten möter många olika behov hos barn, unga och deras familjer. Vissa insatser är öppna och kan ges i hemmiljön, medan andra insatser innebär att barnet eller den unge placeras utanför hemmet. Andel barn och unga som inte återaktualiseras inom en tolv månadersperiod behöver öka. Genom att fortsätta arbetet med barn och ungas delaktighet, ökad samverkan och bättre anpassade insatser kommer färre barn och ungdomar återaktualiseras.

De ärenden som är aktuella inom missbruk är mer vårdkrävande än tidigare och har behov av flera parallella insatser. Beställare och utförarverksamheter ska i samverkan arbeta vidare att utveckla med hemmaplanslösningar. Andelen insatser som avslutats enligt plan har ökat under 2018. Det är en skillnad i utfallet mellan män och kvinnor. Fler insatser avslutas enligt plan för män. Arbeta med att hitta rätt insatser för kvinnor behöver utvecklas. Idag finns det ett begränsat utbud av insatser som är riktade direkt mot kvinnor med missbruksproblematik. För att ännu fler, både män och kvinnor, ska fullfölja upprättad plan och uppleva att de fått vara delaktiga i sin utredning ska bedömningsinstrument användas och vid val av insats ska en sammanvägning av den enskildes kunskap, professionens kompetens och beprövad erfarenhet göras.

Gruppen hemlösa personer finns inom socialtjänstens samtliga verksamhetsområden. För att motverka hemlöshet arbetas det målinriktat med olika typer av insatser för att kunna möta olika behov av stöd. Jämfört med föregående år har antalet placeringar på akutboenden minskat. Flera placeringar har gjorts i olika former av stödboenden. En målinriktad planering görs för att klienterna ska komma vidare. För att motivera och ge redskap till personer med social problematik, framförallt missbruksproblematik, att etablera sig på bostadsmarknaden är försöks- och träningslägenheter ett viktigt verktyg. Samverkan mellan Vuxenheten och utförarenheten BRV (Boende och resurs för vuxna) fortsätter för att antalet hemlösa inom målgruppen vuxna missbrukare ska minska. Förvaltningen samarbetar med SHIS Bostäder för att möta behoven hos barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden. Inga vräkningar som berör barn ska genomföras.

Inom samtliga verksamheter ska alla få ett gott bemötande och sina rättigheter tillgodosedda på ett likvärdigt sätt utan diskriminering. Resultatet i årets brukarenkäter inom LSS-verksamhet och socialpsykiatri visar på en tydlig förbättring av utfallet gällande upplevelsen av att inte ha blivit diskriminerad. För att ytterligare höja resultatet måste diskrimineringsfrågan fortsatt hållas aktuell inom alla verksamheter.

Insatser riktade till personer med funktionsnedsättning och till personer inom socialpsykiatriens målgrupp ska anpassas till den enskildes individuella behov. Insatserna ska utformas tillsammans med den enskilde och stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. För att öka förutsättningarna för delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning som ansöker om bistånd ska kommunikationshjälpmedel vid behov användas i utredningsarbetet.

Förväntat resultat

Fler människor har ett självständigt liv.

Barn och ungdomar skattar sin hälsa som god.

Andelen ungdomar som använder alkohol, narkotika och tobak minskar jämfört med 2018.

Den interna samverkan och samverkan med externa aktörer har stärkts för att tidigt upptäcka och ge stöd till barn och unga i riskzonen.

Inga vräkningar som berör barn ska genomföras.

Personer som tagit del av insatser och stöd har varit delaktiga i planeringen och upplever ett gott bemötande utan diskriminering.

Nämndmål:

1.4.3. I Bromma uppnår barn kunskapsmålen i skolan

Uppfylls helt

Beskrivning

Forskning visar att placerade barn har sämre fysisk och psykisk hälsa än genomsnittet. Många underpresterar dessutom i skolan trots normal begåvning. Samtidigt är en lyckad skolgång en av de viktigaste faktorerna för barnets utveckling. Därför är det viktigt att ha arbetssätt för att stärka placerade barns skolgång och rätt till utbildning. Det är angeläget att samverka mellan socialtjänsten, skolan och hälso- och sjukvården fungerar bra. Socialtjänsten ska arbeta aktivt för att placerade barn ska få de undersökningar, insatser och behandlingar som de behöver i skolan och i hälso- och sjukvården. Men det är utbildningsnämndens och hälso- och sjukvårdens ansvar att tillhandahålla utbildning respektive hälso- och sjukvård.

Familjevårdsverksamheten ska fortsätta att arbeta med Skolfam som är en arbetsmodell som syftar till att höja familjehemsplacerade barns skolresultat. I samverkan med skolan, polisen och fritidsverksamheten ska lokala operativa samverkansforum inrättas för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.

Ett arbete ska ske för att barn i skolåldern placeras i närområdet. Vidare ska det arbetas för att kontraktera ett eget jourhem i Bromma för att säkra en obruten skolgång.

Förväntat resultat

Barn i skolåldern placeras i närområdet.

Ett eget jourhem kontrakteras i Bromma

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål delvis har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålen för fyra av tio indikatorer har uppnåtts helt, för fem indikatorer har årsmålen delvis uppnåtts och för en indikator har årsmålet inte uppnåtts. Bedömningen är att nämndmålet har uppfyllts. KF:s aktiviteter har genomförts under året.

Förebyggande och uppsökande verksamhet förutom aktivitetscenter

Antalet besökare till öppna träffpunkten Marys café har fortsatt att öka under året. Ett brett aktivitetsutbud erbjuds, till exempel olika former av fysisk aktivitet, historiska bildspel och föreläsningar. Varje dag säljs cirka 30 lunchportioner till besökare som väljer att utnyttja möjligheten att äta gemensam lunch i samband med deltagande i någon aktivitet. Den enkätundersökning som gjorts visar att det upplevs mycket positivt att kunna äta tillsammans. Verksamheten har öppett även under helger och möjligheten till samvaro är extra uppskattad speciellt under storhelger.

Enheten för biståndshandläggning har deltagit på stadsdelens aktivitetscentra samt Medborgarkontoret vid specifika informationstillfällen. På detta sätt har information kunnat ges för att motivera de äldre till att delta i aktiviteter som främjar social gemenskap, vilket kan minska isolering och ensamhet. Enheten arbetar aktivt för att utveckla den förebyggande och uppsökande verksamheten för att på ett bättre sätt kunna nå och informera äldre om förebyggande insatser. En viktig del av informationen är att på ett tidigt stadium informera om den enskildes eget ansvar för sin boendeplanering och vilka boendialternativ som finns.

Tjänsten Fixaren utför hjälp i hemmet med vissa praktiska insatser som är förenade med fallrisk. Efterfrågan på tjänsten ligger kvar på samma nivå som tidigare. Under året har 340 personer fått hjälp av vilka flertalet är kvinnor. Det kan inte ses någon skillnad på vilka insatser män respektive kvinnor ber om.

Måltiden har en viktig funktion, både för bibehållen hälsa och social gemenskap. På aktivitetscentren och öppen verksamhet finns möjlighet att äta tillsammans. För att skapa ytterligare möjligheter att träffas och äta pågår ett samarbete med ett flertal restauranger i stadsdelen om att erbjuda seniormåltider. Äldreomsorgen har sökt och fått medel för Matlyftet - ett projekt med syfte att lyfta måltidsupplevelsen och motverka ensamhet och isolering.

Aktivitetscenter

Både Tunets och Tranebergs aktivitetscentra har haft en fortsatt ökning av antalet besökare, både av personer som bor på seniorboendena och av personer som bor utanför. På Tunet har antalet besökare nästan fyrdubblats mellan 2018 och 2019. Övervägande delen av besökarna, cirka 75 procent, är kvinnor. Flera olika slags aktiviteter har erbjudits så som möjlighet till gemensamma måltider, fysiska aktiviteter, underhållning med mera. Temamånader har arrangerats med fokus på olika aktuella ämnen, till exempel trygghet och säkerhet, friskvård och hälsa och hållbarhet och miljö. De föreläsningar som arrangerats i samband med olika

temamånader har varit välbesökta.

Enheten för biståndshandläggning har deltagit vid specifika informationstillfällen. På detta sätt har information kunnat ges för att motivera de äldre till att delta i aktiviteter som främjar social gemenskap, vilket kan minska isolering och ensamhet. En annan viktig del av informationen är att på ett tidigt stadium informera om den enskildes eget ansvar för sin boendeplanering och om vilka boendialternativ som finns.

Statistiken visar att fysiska aktiviteter av olika slag är mest populära. Under året har en enkätundersökning gjorts för att ta reda på besökarnas upplevelse av om deltagandet i verksamheten har påverkat deras hälsa och livskvalitet. Av cirka 50 utdelade enkäter svarade de flesta att deltagandet upplevs mycket positivt och helt eller delvis har förbättrat livskvaliteten.

Både Tunets och Tranebergs aktivitetscentra har i samarbete med frivilligorganisationer haft öppet del av dagen under jul- och nyårshelgerna. Majoriteten av besökarna under dessa dagar var boende på respektive seniorboende. Fortsatt utveckling av verksamheternas innehåll sker i nära samråd med trivselrådet och i dialog med föreningar och frivilligorganisationer. En av målsättningarna är att nå ut till fler personer utanför seniorboendena.

På Tunets aktivitetscenter finns Friskvårdscentrum som har ett stort antal deltagare i aktiviteterna, även här överväger andelen kvinnor, 70 procent. Verksamheten har under året genomfört intervjuer med 20 personer för att ta reda på hur deltagandet i aktiviteterna påverkat hälsa och välbefinnande. Av resultatet framkommer att deltagarna fått mycket bättre rörlighet och ökad upplevelse av hälsa. Exempel finns på att deltagande i fysiska aktiviteter även lett till så pass bra hälsoförbättringar att hemtjänstinsatser inte behövts.

Måltiden har en viktig funktion, både för bibehållen hälsa och social gemenskap. På aktivitetscentren finns möjlighet att äta tillsammans. Äldreomsorgen har under 2019 sökt och fått medel för Matlyftet - ett projekt med syfte att lyfta måltidsupplevelsen och motverka ensamhet och isolering. För att kunna fortsätta arbetet med Matlyftet har förvaltningen ansökt om medel även för 2020.

Anhörigstöd

För att erbjuda anhörigstöd som är förebyggande, flexibel och av god kvalitet har äldreomsorgens enheter erbjudit olika former av anhörigstöd såsom månadsbrev, föreläsningar, anhörigcirklar och anhörigråd. Utbildning i anhörigstöd för 144 medarbetare är genomförd under året och verksamheterna har utbildade anhörigombud.

Biståndshandläggarna har genom handledning och ökade kunskaper utvecklat sitt förhållningssätt och bemötande av anhöriga. Samarbete med anhörigkonsulent pågår och biståndshandläggarna informerar de äldre om möjligheten att kontakta anhörigkonsulenten.

I takt med att anhörig- och äldre konsulentens roll blivit mer känd har efterfrågan på tjänsten ökat. Antal individuella samtal med anhöriga har under året varit 151 stycken. Även mailkontakter har förekommit. Stödet har upplevts positivt av de anhöriga. Den utvärdering som genomförts efter föreläsningar, cirklar och utbildningar visar att aktiviteterna är mycket uppskattade. De anhöriga känner sig sedda och lyssnade till och personalen anser att de fått värdefull kunskap om de anhörigas situation. För att sprida information och nå ut till fler publicerar Västerorts anhörigkonsulenter ett månadsbrev på Stockholms stads hemsida. Flera verksamheter har också arrangerat dialogmöten för anhöriga under året.

På Mälarbacken har anhängkonsulenterna startat upp en anhängombudsgrupp. Gruppen ser över olika dokument samt arbetssättet med att ta emot nya boende/anhöriga. Anhängkonsulenterna samarbetar med samtliga enheter inom äldreomsorgen.

Rättssäker och likställd handläggning

Alla äldre i behov av insatser får information och vägledning kring handlägningsprocessen och möjligheten till valfrihet. Informationen ges även till anhöriga. Den äldre ska kunna vara delaktig och få en rättssäker och likställd handläggning. Vid handläggning har särskild hänsyn tagits till ålder, oro och ensamhet. Arbetet med ramtid har fortskridit och alla beställningar skrivs enligt ramtid vilket ska ge den äldre ökad möjlighet till påverkan och delaktighet vid planeringen av beviljade insatser.

Under våren har enheten för biståndshandläggning besökt stadsdelens sju största hemtjänstutförare. Syftet har varit att uppnå ökad kunskap om handlägningsprocessen och ramtid samt nå en ökad förståelse för helheten och varandras olika uppdrag. Besöken har uppskattats av de flesta hemtjänstutförare och positiva resultat har kunnat ses bland annat i kommunikation och rapportering.

Mat och måltider

För att boende på vård- och omsorgsboende ska uppleva att måltiden är en trevlig stund på dagen har enheternas egna observatörer gjort observationer som medfört att förändringar har genomförts kring måltidssituationen. Detta är ett lärande arbetssätt som bidrar till att måltidssituationen blir så optimal som möjligt. Dietisterna har medverkat med kunskaper och tips. Andra sätt att göra måltiden till en trevlig stund har varit att anpassa dukningen, göra skillnad mellan vardag och helg och göra måltiden till en social aktivitet.

För att förebygga undernäring ska tiden mellan det sista näringsintaget på kvällen och det första på morgonen efter, inte vara längre än 11 timmar, enligt Socialstyrelsens rekommendationer. Enligt de nattfastemätningar som genomförts vid två tillfällen under året har en förbättring skett och de flesta enheter ligger under 11 timmar. Genom att dokumentera när de boende äter kan nattfastan minskas genom erbjudande av någon form av mat eller dryck.

Enligt resultatet i 2019 års brukarundersökning har nöjdheten minskat kring mat och måltidssituationen. För att förbättra resultatet kommer synpunkter att inhämtas från boende och anhöriga vid flera tillfällen under året. Följsamheten av rutiner kring måltidssituationen behöver förbättras och omsorgsmåltidernas syfte ska säkerställas.

Utevistelse

För att boende på vård- och omsorgsboende ska uppleva att möjligheten att komma utomhus är bra, har flera åtgärder vidtagits. Transportrullstolar har införskaffats för personer som inte orkar gå långa sträckor och batteridrivna transportrullstolar i olika storlekar har hyrts in för att underlätta för personal och anhöriga att ta ut de boende på promenad. Diskussioner förs med anhöriga så att lämpliga kläder för utevistelse finns. Enheterna gör uteplatser och balkonger trevliga med blommor och parasoll för att förstärka känslan av trivsel. På vård- och omsorgsboendet Mälarbacken finns en side-by-side-cykel och båten Flåtten, som är en rullstolsanpassad flotte. Denna har utnyttjats för dagliga turer på Mälaren för de boende tillsammans med en skeppare. Möjligheten för 6-7 personer/tur att få komma ut på sjön med en kaffekorg är mycket uppskattad. Fyra av turerna under sommaren var reserverade för den

öppna verksamheten på Marys café och utnyttjades fullt ut.

Enheterna för statistik över erbjudna och genomförda utevistelser. På vissa vård- och omsorgsboenden behövs fler tillgängliga uteplatser och kontakt har tagits med Micasa för att se över detta. Diskussioner förs i personalgruppen om utevistelsens positiva påverkan på den äldres välmående samt ifall sättet att tillfråga den äldre om utevistelse kan ha påverkan på resultatet.

Delaktighet

Enligt socialstyrelsens brukarundersökning upplever 85 procent av omsorgstagarna inom hemtjänsten att de kan påverka hur hjälpen utförs. En orsak till de relativt höga resultatet kan vara att hemtjänsten arbetar med ramtid utifrån biståndshandläggarnas beställning av hemtjänstinsatser. En genomförandeplan ska upprättas som beskriver hur insatserna praktiskt ska genomföras och ska utgå från den enskildes önskemål och förutsättningar. Andelen godkända genomförandeplaner är dock fortfarande låg även om det skett en ökning under året. En handlingsplan har därför upprättats som påverkar både beställarenhetens och hemtjänstens arbete som syftar till att antalet godkända genomförandeplaner ska öka. Inom hemtjänst i egen regi sker regelbunden egenkontroll av antal upprättade genomförandeplaner en gång i månaden.

För att öka omsorgstagarnas delaktighet arbetar enheterna även med att förtydliga kontaktpersonens uppdrag med syfte att den äldres insatser ska utföras på det sätt som önskas. Kontaktpersonen har ett övergripande ansvar för insatsernas utförande.

Inom vård- och omsorgsboende är inte omsorgstagarna lika nöjda med hur de kan påverka hur hjälpen utförs. Även här upprättas genomförandeplan utifrån beställning och följs därefter upp kontinuerligt. Enheterna arbetar med att förtydliga kontaktpersonens uppdrag med syfte att insatserna ska utföras på det sätt som den äldre önskar. Kontaktpersonen har ett övergripande ansvar för insatsernas utförande.

På ett av vård- och omsorgsboendena har den egna enhetens kvalitetsobservatörer påbörjat granskning av genomförandeplaner för att säkerställa den enskildes delaktighet i upprättandet av planen. Enheten ställer även frågor riktade till anhöriga vid inflyttningsamtalet.

Välfärdsteknik

Hösten 2018 erhöll stadsdelen stimulansmedel för inköp av välfärdsteknik. Den teknik som inköptes har installerats och används bland annat vid aktiviteter för boende på vård- och omsorgsboende, för informationsspridning och i det dagliga omvårdnadsarbetet. Flera anhöriga till boende på vård- och omsorgsboende har visat intresse för att ha digitala möten, såsom vårdplaneringar och läkemedelsgenomgångar. Detta arbetssätt har testats under hösten, dock har endast ett fåtal anhöriga deltagit. Teknik som kan ge de äldre ökad valfrihet och underlätta vid utförandet av hemtjänstinsatser såsom smarta lås och digital nattillsyn utreds fortfarande av äldreförvaltningen. Pilotprojekt pågår och beräknat införande 2021-2022. Förvaltningen deltar i en upphandling som syftar till att införa möjligheten till digitala inköp i hemmet. Beställarenhetens enhetschef har deltagit i äldreförvaltningens projektgrupp för att utarbeta riktlinjer för implementering av välfärdsteknik.

Kontinuitet i hemtjänsten

För att öka personalkontinuiteten inom hemtjänsten arbetar enheterna bland annat med att

optimera dagsplaneringen och minska antalet timanställda. Egna kontinuitetsmätningar genomförs varje månad inom alla kommunala hemtjänstgrupper och resultatet visar att flera av grupperna förbättrat sina resultat under året, men årsmålet 10 uppnås fortfarande inte.

Trots att kontinuitetsmålet inte uppnås helt, upplever cirka 80 procent av hemtjänsttagarna att det är ungefär samma personer som de får hjälp av enligt den individuella kvalitetsuppföljning som görs vid varje nyprövning av insatsen. Motsvarande resultat för staden är 75 procent. Socialstyrelsens brukarundersökning visar också på en hög nöjdhet bland hemtjänsttagarna, 84 procent är nöjda med sin hemtjänst. Detta visar att ett sämre kontinuitetsvärde inte har en direkt koppling med nöjdheten med verksamheten.

Efter revision hösten 2018 kring kontinuitet har revisorerna i sin rapport konstaterat att två viktiga faktorer för en god kontinuitet är ett fungerande kontaktmannaskap samt väl upprättad genomförandeplan. En handlingsplan har därför upprättats för att höja antalet genomförandeplaner samt förbättra innehållet. Informationsinsatser till samtliga utförare har skett och arbetet startades i oktober 2019. Detta arbete har inte hunnit påverka årets kontinuitetsmätning.

Kommunikation och information

Kommunikation och information till den äldre och dennes anhöriga sker på olika sätt, såsom månadsbrev, instagramkonto, anhörigträffar, brukarråd och digitala informationstavlur samt genom skriftligt informationsmaterial som delas ut. På vård- och omsorgsboenden genomförs inflyttningsamtal där man frågar de anhöriga hur de vill att kontakten ska ske.

Hemtjänsten har ökat sin tillgänglighet genom att upprätta informationsmaterial med bland annat kontaktuppgifter som har delats ut till alla brukare. Hur äldreomsorgen informerar om service, kvalitet, arbetssätt med mera kommer att vara ett av flera fokusområden under 2020.

Nöjd och trygg

För att äldre ska vara nöjda och trygga med äldreomsorgens insatser har enheterna arbetat med att förtydliga och stärka kontaktmannaskapet. För att öka tryggheten tillämpas ett personcentrerat arbetssätt. För att öka såväl den äldres välmående som patientsäkerheten har utbildning i läkemedelshantering för omvårdnadspersonal genomförts. Fortsatt utveckling av kvaliteten av hälso- och sjukvård samt patientsäkerhet kommer att vara ett fokusområde under 2020.

De vård- och omsorgsboenden som inte uppnår målen har vidtagit olika åtgärder, bland annat har egna uppföljningar genomförts och anhöriga har bjudits in till samtal. För att öka andelen nöjda och trygga kommer verksamheterna att arbeta med att förbättra informationen om de förutsättningar enheten har, kopplat till de boendes och anhörigas förväntningar.

Utfallet på brukarundersökningen för dagverksamheten 2019 visar en mycket hög nöjdhet, 98 procent för Bromma totalt, vilket är en ökning med 6 procent jämfört med 2018. Enheternas resultat varierar mellan 93 och 100 procent. Motsvarande siffra för staden är 92 procent. Undersökningen visar att besökarna är mycket nöjda med de aktiviteter som har erbjudits.

För vård- och omsorgsboende visar resultatet av individuppföljningen generellt sett mycket hög nöjdhet. Den fråga som får lägst andel positiva svar, 71 procent, är om personalen har tid att sitta ner en stund och prata. Aktivitet och stimulering kommer att vara en fokusfråga under 2020 på förvaltningens vård- och omsorgsboenden.

Antalet samordnade individuella planeringar (SIP) har ökat under året vilket bland annat kan bero på den nya utskrivningslag som trädde i kraft under 2018 och som innebär en ökad samverkan mellan kommun och Region Stockholm. Detta har medfört att samverkan och kommunikationen, främst med primärvården, har ökat.

Tryggt mottagande i hemmet

Tryggt mottagande i hemmet har fortsatt sin verksamhet för att säkerställa en trygg och säker hemgång från slutenvården. På grund av minskade medel minskades bemanningen under perioden maj - november 2019 men utökades igen efter att ytterligare medel beviljats. Totalt har 77 personer fått hjälp av Tryggt mottagande varav 60 kvinnor och 17 män. Motsvarande siffra för 2018 var 81 personer. Behovet under 2019 har periodvis varit större men på grund av den minskade bemanningen har gruppen inte kunnat ta emot alla ärenden. För att skapa ökad trygghet och säkerställa den enskildes behov har gruppen, när möjlighet getts, tagit emot ärenden där en bedömning av hjälpbehovet eller motiveringsarbete har behövts. De har även kunnat hjälpa till med bedömning av behov av annat boende där övrigt underlag inte har varit tillräckligt för att fatta ett väl underbyggt beslut.

Ungdomsbesök inom äldreomsorgen

Äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden har tagit emot ett stort antal ferieungdomar som varit till stor hjälp vid genomförandet av olika aktiviteter under sommaren och höstlovet. Två boenden i egen regi i stadsdelen har anlitat Ung Omsorg vilket inneburit besök av ungdomar på helger som medverkat till fler aktiviteter och bland annat hjälpt till med välfärdsteknik.

Arbete för ökad jämställdhet

Resultaten från brukarundersökningen och den individuella kvalitetsuppföljningen har analyserats utifrån ett jämställdhetsperspektiv och skillnader mellan kvinnor och män har synliggjorts. Jämställdhetsperspektivet har integrerats för att möta varje enskild persons behov oavsett kön. På ärendedragningar görs analyser genom att lyfta fram de normer, attityder och förväntningar som finns på de olika könen för att kunna fatta ett så likställt beslut som möjligt. Exempelvis genom att analysera traditionella omsorgs- och hushållsroller.

Verksamheten har ett normkritiskt förhållningssätt till de frågeställningar som kommer upp.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.

Kompetensutvecklingsatsningen

Under 2019 har flera kompetensutvecklingsatsningar genomförts.

Anhörigstöd

144 medarbetare har genomgått en heldagsutbildning i anhörigstöd. Utbildningen har gett ökad kunskap om anhörigbegreppet - hela vägen från det förebyggande anhörigstödet till perioden kring den närståendes sista tid i livet. Utvärderingen av utbildningen visar att deltagarna upplevde att de fått ny kunskap och ökad förståelse för de anhörigas situation. Anhörigkonsulenterna har startat träffar för anhörigombud på vård- och omsorgsboende och med biståndshandläggare. Dessa träffar ger möjlighet till diskussion och erfarenhetsutbyte.

Läkemedelshantering för omvårdnadspersonal

Som ett led i att öka patientsäkerheten och den enskildes välmående har 150 omvårdnadspersonal på vård- och omsorgsboende genomgått en tre timmar lång utbildning i läkemedelshantering. Utbildningen innehöll information om hur olika läkemedel bör tas och vilka biverkningar som kan uppstå, förvaring, hållbarhet och olika beredningsformer. Ju fler i en personalgrupp som har kunskap om säker läkemedelshantering desto mindre är riskerna för felhantering av läkemedel.

Handledare i Durewallmetoden

Tre medarbetare har genomgått handledarutbildning i Durewallmetoden. Personer med demensdiagnoser har inte sällan ett utåtagerande eller hotfullt beteende till följd av att situationen inte är begriplig och hanterbar. Målet med utbildningen är ett tryggt möte och att skapa/bibehålla relationer även i en svår situation. Utbildningen ger kunskap om hur man med bemötande och förhållningssätt kan undvika ett utåtagerande beteende. Även mjukt självskydd ingår i utbildningen. Handledarna kommer att förmedla kunskap till personal i förvaltningens alla demensverksamheter.

Psykisk ohälsa

30 medarbetare inom hemtjänst har genomgått en två dagar lång utbildning om psykisk ohälsa för äldre. Då risken för att drabbas av psykisk ohälsa ökar med åldrandet behöver hemtjänstpersonal ökade kunskaper i begreppet psykisk ohälsa. Ju mer kunskap som finns i personalgruppen desto bättre är förutsättningarna för att ge en god och säker omvårdnad och service utifrån den enskildes behov och önskemål. Deltagarna upplevde att utbildningen var mycket bra och att de fått mycket användbar kunskap. Utbildningen gavs under hösten 2019 och kommer att utvärderas i början av 2020 då viss tid behövs för att se om deltagarna kunnat omsätta kunskaperna i praktiken.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	68 %	66 %	69 %	75 %		73 %	70 %	2019
Analys								
<p>Resultatet baseras på socialstyrelsens brukarundersökning som redovisades i oktober 2019. 2018 var resultatet 75 procent vilket var betydligt högre än det varit under flera år tidigare. 2019 sjönk resultatet till 68 procent vilket fortfarande är högre än resultaten 2017 och bakåt och är även högre än resultatet för Stockholm stad totalt 2019.</p> <p>Motsvarande fråga ställs i den individuella kvalitetsuppföljningen och visar att 98,1 procent av de svarande är nöjda med sin måltidssituation. En av orsakerna till den stora skillnaden mellan resultaten från brukarundersökningarna kan vara att det ofta är anhöriga eller närstående som svarar tillsammans med den enskilde i socialstyrelsens brukarundersökning. Vid den individuella uppföljningen ställs frågorna direkt till den enskilde.</p> <p>Mellan 2017-2018 pågick ett strukturerat och brett arbete med att förbättra nöjdheten med mat- och måltidssituationen och resultaten i 2018 års brukarundersökning förbättrades. I 2019 års brukarundersökning har resultaten åter försämrats trots att de införda åtgärderna fortfarande pågår. För att åter förbättra resultaten kommer bland annat synpunkter att inhämtas från boende och anhöriga vid flera tillfällen under året. Följsamheten av rutiner kring måltidssituationen behöver förbättras och omsorgsmåltidernas syfte säkerställas.</p>								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
   Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	57 %	71 %	51 %	59 %		59 %	57 %	2019
<p>Analys</p> <p>Resultatet baseras på socialstyrelsens brukarundersökning som redovisades i oktober 2019, och uppfyller KF:s årsmål för 2019. Resultaten för utevistelser har pendlat upp och ner med ett par procents skillnad under de senaste åren men varit relativt konstant. Motsvarande utfall för staden som helhet är 52 procent. Resultatet från den individuella uppföljningen visar att 87 procent av de svarande upplever att möjligheterna att komma utomhus är bra. En av orsakerna till den stora skillnaden mellan resultaten från brukarundersökningarna kan vara att det ofta är anhöriga eller närstående som svarar tillsammans med den enskilde i socialstyrelsens brukarundersökning. Vid den individuella uppföljningen ställs frågorna direkt till den enskilde.</p> <p>En ytterligare orsak till det låga resultatet kan vara de boendes och anhörigas förväntningar kontra enhetens förutsättningar och möjligheter. Även de boendes hälsotillstånd spelar in. För att skapa en samsyn och säkerställa en miniminivå för de utevistelser som vi erbjuder på vård- och omsorgsboende i kommunal regi i Bromma har ett informationsmaterial arbetats fram. Transportullstolar har införskaffats för personer som inte orkar gå långa sträckor och batteridrivna transportullstolar i olika storlekar har hyrts in för att underlätta för personal och anhöriga att ta ut de boende på promenad. Diskussioner har förts med anhöriga så att lämpliga kläder för utevistelse finns. Enheterna gör uteplatser och balkonger trevliga med blommor och parasoll för att förstärka känslan av trivsel. På ett av vård- och omsorgsboendena finns en side-by-side cykel och båten Flätten har utnyttjats för dagliga turer på Mälaren. Enheterna för statistik över erbjudna och genomförda utevistelser. På vissa vård- och omsorgsboenden behövs fler tillgängliga uteplatser och kontakt har tagits med Micasa för att se över detta. Diskussioner förs i personalgruppen om utevistelsens positiva påverkan på den äldres välmående samt ifall sättet att tillfråga den äldre om utevistelse kan ha påverkan på resultatet.</p>								
   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	85 %	87 %	84 %		85 %	85 %		2019
   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	72 %	80 %	69 %		78 %	76 %		2019
<p>Analys</p> <p>Resultatet baseras på socialstyrelsens brukarundersökning som redovisades i oktober 2019. Motsvarande resultat från den individuella kvalitetsuppföljningen visar att 97,1 procent av de svarande upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs. En av orsakerna till den stora skillnaden mellan resultaten från de två brukarundersökningarna kan vara att det ofta är anhöriga eller närstående som svarar tillsammans med den enskilde i socialstyrelsens brukarundersökning. Vid den individuella uppföljningen ställs frågorna direkt till den enskilde.</p> <p>För två av fyra enheter i egen regi har resultatet höjts. På de två enheterna som inte höjt sitt resultat pågår ett arbete med att analysera orsakerna. Genomförandeplan upprättas utifrån beställning och följs därefter upp kontinuerligt. Enheterna arbetar med att förtydliga kontaktpersonens uppdrag med syfte att den äldres insatser ska utföras på det sätt som önskas. Kontaktpersonen har ett övergripande ansvar för insatsernas utförande. På ett av vård- och omsorgsboendena har den egna enhetens kvalitetsobservatörer påbörjat granskning av genomförandeplaner för att säkerställa den enskildes delaktighet i upprättandet av planen. Enheten ställer även frågor riktade till anhöriga vid inflytningssamtalet.</p>								
   Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	81 %	84 %	80 %		81 %	81 %		2019
   Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	83 %	87 %	82 %		87 %	87 %		2019
<p>Analys</p> <p>Resultatet baseras på socialstyrelsens brukarundersökning som redovisades i oktober 2019. För boenden i egen regi i Bromma varierar resultatet mellan 72 och 90 procent. För de boenden som inte uppnår målet har olika åtgärder vidtagits, bland annat egna genomförda uppföljningar och att erbjuda samtal till anhöriga. En faktor som framkommit och som kan antas påverka tryggheten är upplevelsen av hur länge man får vänta efter att ha påkallat hjälp. Enheterna följer regelbundet upp svarstiderna på larm samt ser över arbetssätt. För att ytterligare öka tryggheten kommer verksamheterna att arbeta med att förbättra informationen om de förutsättningar respektive enhet har, kopplat till de boendes och anhörigas förväntningar.</p>								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	98 %	100 %	97 %			92 %	92 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	84 %	85 %	83 %			84 %	84 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	79 %	82 %	77 %			81 %	81 %	2019
Analys								
<p>Resultatet baseras på socialstyrelsens brukarundersökning som redovisades i oktober 2019. Resultatet 79 procent är samma som för staden totalt. Nöjdheten varierar mellan de olika boendena i Bromma. För boenden i egen regi varierar resultatet mellan 57 procent och 87 procent, två av fyra enheter når inte årsmålet. Olika åtgärder har vidtagits, bland annat har egna uppföljningar genomförts, anhöriga har erbjudits samtal och verksamheterna har arbetat för att de äldre ska känna delaktighet. För att öka nöjdheten kommer verksamheterna att arbeta med att förbättra informationen om de förutsättningar respektive enhet har, kopplat till de boendes och anhörigas förväntningar.</p>								
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,8			13,7		10	10	2019
Analys								
<p>Resultatet tas fram av stadsledningskontoret under hösten. Mätningen utförs för samtliga hemtjänstutförare oavsett regiform. Det totala resultatet för Bromma 2019 var 12,8 vilket var en förbättring från 2018 års utfall på 13,7. De privata utförarna redovisade 13,0 och egen regi 12,7. Resultatet för privat regi var i stort sett detsamma som föregående år medan egen regi redovisade ett förbättrat resultat. Några privata utförare redovisade en mycket hög siffra och förvaltningen har haft uppföljningssamtal med ett par av dem för att säkerställa att arbete sker för att förbättra kontinuiteten. På dialogmöten mellan enheten för biståndshandläggning och hemtjänstutförare, oavsett regi, har kontinuiteten diskuterats. I dessa diskussioner har framkommit att de tre privata utförare som uppvisar de sämsta resultaten i mätningen, mäts utifrån andra förutsättningar än övrig hemtjänst. Hos dessa utförare, som bedriver hemtjänst på seniorboenden, får den äldre hjälp att gå till en matsal i huset istället för att få en matlåda levererad, vilket för den äldre medför positiva effekter i form av fysisk rörelse och möjlighet till social samvaro. För kontinuitetsmätningen medför dock detta ett sämre resultat då det kan vara olika personer som ledsagar. Hade dessa utförare istället levererat en matlåda hade den personalen räknats bort enligt de kriterier som gäller för indikatorn. 2019 års resultat visar dock att en sänkning skett av antalet personer hos två av dessa utförare.</p> <p>Kontinuitetsmätning för hemtjänst i egen regi genomförs manuellt varje månad på ett begränsat antal brukare för att följa utvecklingen. För årets sista månader har samtliga brukare som uppfyller kriterierna tagits med i mätningen. Resultatet under 2019 visar ett förbättrat resultat jämfört med 2018, men enheterna uppnådde fortfarande inte årsmålet 10. För att nå årsmålet fortsätter enheterna arbetet med att minska sjukfrånvaron och antalet vikarier samt genom att optimera dagsplaneringen.</p> <p>Efter revision hösten 2018 kring kontinuitet har revisorerna i sin rapport konstaterat att två viktiga faktorer för en god kontinuitet är ett fungerande kontaktmannaskap samt väl upprättad genomförandeplan. I rapporten rekommenderas förvaltningen att vidta vissa åtgärder. En handlingsplan har därför upprättats för att höja antalet genomförandeplaner samt förbättra innehållet. Informationsinsatser till samtliga utförare har genomförts och arbetet startades upp i oktober 2019. Detta arbete har inte hunnit påverka kontinuitetsmätningen 2019.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilda äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

1.5.1. I Bromma är äldre trygga och har inflytande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Andel äldre som är nöjda och trygga med äldreomsorgens insatser är god. För att ytterligare förbättra resultatet kommer arbete med att utveckla äldreomsorgen ske på olika sätt. Språkkompetensen hos medarbetare med svenska som andraspråk ska höjas för att öka förståelse och kvalitet i arbetet med de äldre. Hemtjänsten och demensteamerna fortsätter att utvecklas för att bättre tillgodose de äldres behov. Arbetet med ramtid ska fortsätta utvecklas för att de äldre utifrån sina förutsättningar ska kunna vara delaktiga i planeringen och utifrån dagsaktuellt behov och önskemål påverka innehåll och utförande av beviljade insatser. Genom ett intensivt arbete med utvecklingen av mat och måltider har nöjdheten med maten och måltidssituationen ökat väsentligt, detta arbete kommer att fortsätta. Maten ska ha ett bra näringsinnehåll, vara aptitlig och i allt större grad ekologisk. Kunskapen om specialkost ska höjas för att tillgodose fler behov.

För att säkerställa en trygg och säker hemgång från slutenvården fortsätter Tryggt mottagande i hemmet sin verksamhet. För att värna om de äldres valfrihet ska internt och externt informationsmaterial finnas och vara aktuellt. Nationella minoriteters rättigheter ska tillvaratas. Möjlighet till muntlig och skriftlig information samt aktiviteter på sitt eget språk, främst finska, ska erbjudas.

Det ska vara enkelt att komma i kontakt med verksamheterna och även enkelt att lämna klagomål och synpunkter. God kommunikation och information som når fler äldre och anhöriga bidrar till att öka nöjdheten.

Digitalisering och välfärdsteknik ska vara ett hjälpmedel och utvecklas för att effektivisera och förbättra omsorgen och öka trygghet och valfrihet för de äldre. Den digitala kompetensen behöver stärkas i verksamheterna.

Äldreomsorgens verksamheter ska kännetecknas av god medarbetarkontinuitet för en ökad nöjdhet och för att ge de äldre möjlighet till ett ökat inflytande. Arbetet med att förbättra kontinuiteten behöver intensifieras då kontinuiteten varit lägre än kommunfullmäktiges mål de senaste åren. För att förbättra personalkontinuiteten utvecklas kontaktmannaskapet och arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortgår. Schemalägnings- och vikariehanteringssystem ses över.

Alla enheter som arbetar med äldre som har en demenssjukdom är Silviacertifierade och ett antal Silviasystrar och Silviasjuksköterskor är utbildade. Demensteam finns och utveckling av demensvården fortgår. Teamarbete och reflektionstid ger möjlighet att omsätta erhållna kunskaper i praktiken.

Antalet deltagare i de olika aktiviteterna på förvaltningens aktivitetscentra och öppna träffpunkter har ökat. En ombyggnation av vissa lokaler har skett vilket medfört en ökad

tillgänglighet. Arbetet med att utveckla verksamheten i samarbete med besökarna och civilsamhället ska fortsätta. För att bryta social isolering och ensamhet ska det finnas mötesplatser och träffpunkter i stadsdelen som är öppna även vid storhelger och på sommaren. Information om vilka aktiviteter som finns ska förbättras för att nå fler besökare. Möjlighet ska ges till gemensamma måltider, social gemenskap och fysisk träning.

Anhöriga är en viktig del i omvårdnaden om de äldre och utifrån att anhörig- och äldrekonulentens roll blivit mer känd har efterfrågan på tjänsten ökat. Anhörigstödet behöver vidareutvecklas och ska vara förebyggande, flexibelt och av god kvalitet.

Biståndshandläggarna ska arbeta proaktivt och bedriva uppsökande verksamhet för att ge information om det stöd som finns inom kommunens äldreomsorg och vilka insatser samhället i övrigt kan tillgodose på annat sätt. Arbetet med de förebyggande och rehabiliterande insatserna ska stärkas genom ökad samverkan med andra aktörer.

Förväntat resultat

Äldre med olika insatser inom äldreomsorgen är mer nöjda och trygga jämfört med föregående år.

Andelen äldre som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs ökar jämfört med föregående år.

De äldre upplever att måltidssituation är god.

Hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter mindre antal personer under en 14-dagarsperiod jämfört med tidigare år.

Biståndshandläggarna arbetar proaktivt och bedriver uppsökande verksamhet.

De sociala mötesplatserna arbetar förebyggande och erbjuder aktiviteter som ökar känslan av välbefinnande och fördröjer behovet av äldreomsorgens insatser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbeta förebyggande mot våld i nära relationer	2019-02-13	2019-12-31	
Analys			
En stor del av medarbetarna på äldreomsorgens utförelsenheter har under året genomgått webbutbildning om våld i nära relationer. Utbildningsinsatsen kommer att fortsätta under 2020. Rutiner vid misstanke om våld i nära relation har arbetats fram. Informationsblad om vart man kan vända sig vid våld i nära relation finns utplacerade i verksamheterna.			
✓ Fortsatt utveckling av anhörigstödet	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Utbildnings- och informationstillfällen har genomförts under perioden för både anhöriga och medarbetare. Den utvärdering som genomförts efter föreläsningar, cirklar och utbildningar visar att aktiviteterna är mycket uppskattade. De anhöriga känner sig sedda och lyssnade till och personalen anser att de fått värdefull kunskap om de anhörigas situation.			
✓ Utveckla förebyggande och uppsökande verksamhet	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utveckla och förtydliga kontaktmannaskapet	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Samtliga enheter arbetar med utveckling av kontaktmannaskapet.			
✓ Utveckla och intensifiera arbetet med välfärdsteknik	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			
Verksamheterna använder digital teknik på olika sätt. Digitala bordsspel stimulerar den kognitiva förmågan hos boende på vård- och omsorgsboenden. Ipads används för att t ex lyssna på musik och titta på bilder. Instagramkonton, information på tv-skärmar och nyhetsbrev till anhöriga är andra sätt där digital teknik används. Beställarenhetens enhetschef har deltagit i Äldreförvaltningens projektgrupp för att utarbeta riktlinjer för implementering av välfärdsteknik.			

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet är uppfyllt. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet är uppfyllda.

KF:s mål för verksamhetsområdet 2.1 *Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv är uppfyllt.*

Förvaltningen arbetar för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Trots att Bromma har en tydlig boendeprägel och att många pendlar ut för att arbeta, är näringslivet varierat och tillväxten av arbetsställen är hög. Bromma har en företagsstruktur med många små företag och den största branschbredden i Västerort. Många nya företag har registrerats under året. För att den positiva trenden ska fortsätta behöver bland annat servicen för företagarna samt tillgången till lokaler utvecklas. Trygghetsfrågan är också av stor vikt, det är den fråga som lyfts främst av företagarna i Bromma. Förvaltningen arbetar med att identifiera otrygga områden som bland annat berör näringsidkare. En faktor som också har betydelse för tryggheten är att stadsutveckling sker mot blandade stadsdelar så att människor finns i rörelse under dygnets alla timmar.

KF:s mål för verksamhetsområdet 2.2 *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov är uppfyllt.*

I Bromma ska människor oavsett funktionsförmåga bo i en bra välfungerande boendemiljö med närhet till förskolor, grönområden och service. För att uppnå detta har ett antal åtgärder påbörjats och en del har genomförts under perioden. En servicebostad med tio lägenheter kommer enligt plan att öppnas 2021. Planarbetet för nya förskolor pågår för att möta framtida behov. Mariehäll är ett område som kommer att ha fortsatt brist på förskoleplatser trots att en förskola började byggas i maj. Arbetet med att förbättra tillgängligheten både utomhus och i förvaltningens lokaler har fortgått under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet 2.3 *Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet är uppfyllt.*

För att minska förvaltningens klimatpåverkan sker allt fler transporter inom förvaltningens verksamheter med elcykel, elbil och kommunala färdmedel. Elmopeder används inom hemtjänsten som ett alternativ till bil vilket fungerar bra.

KF:s mål för verksamhetsområdet 2.4 *Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring är prognosen är uppfyllt.*

Tillgången till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö har stor betydelse för människors livskvalitet oavsett ålder. Förskolebarnen erbjuds kultur och rörelse inom förskolans verksamhet. Skolbarn och ungdomar har möjlighet att delta i förvaltningens fritidsverksamhet och äldre erbjuds både kultur och andra aktiviteter inom äldreomsorgens verksamheter. Alla har tillgång till parker, badplatser, motionsspår och naturreservat för möjlighet till spontan motion och rörelse i närmiljön. För att öka utemiljöns tillgänglighet och användbarhet för alla oavsett funktionsförmåga genomförs löpande olika tillgänglighetsåtgärder.

KF:s mål för verksamhetsområdet 2.5 *Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö är uppfyllt.*

Förvaltningens verksamheter arbetar för en hållbar miljö. De ekologiska inköpen ökar succesivt och matsvinnet minskar. Energibesparande åtgärder har genomförts och den biologiska mångfalden värnas genom en rad naturvårdande åtgärder.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på att årsmålet för en av två indikatorer har uppnåtts helt, för en indikatorer har årsmålet delvis uppnåtts. Bedömningen är att nämndmålet har uppfyllts.

Ett gott företagsklimat

Trots att Bromma har en tydlig boendeprägel och att många pendlar ut för att arbeta, är näringslivet varierat och tillväxten av arbetsställen är hög. Bromma har den högsta branschbredden i Västerort och områdets arbetsgivare verkar inom 53 procent av samtliga branscher. Antalet arbetsställen har ökat med 16 procent mellan 2013-2019. Utvecklingen har dock varit något svagare sett till antalet anställda. Bromma har en företagsstruktur med många små företag.

Förvaltningen arbetar för att företag ska vilja etablera sig i stadsdelsområdet. Bromma har ett högt antal nyregistrerade företag. Antalet nyregistrerade företag under 2019 har varit i snitt cirka 45 företag per månad. För att den positiva trenden ska fortsätta behöver bland annat servicen för företagen samt tillgången till lokaler utvecklas. Trygghetsfrågan är också av stor vikt, det är den fråga som lyfts främst av företagen i Bromma. Förvaltningen arbetar med att identifiera otrygga områden som bland annat berör näringsidkare. De platser som hittills identifierats som otrygga är Brommaplan och Beckomberga. Arbetet har startat med Brommaplan där ett trygghetsevent har genomförts och förvaltningen bjuder in till dialog med olika aktörer så som förvaltningar, fastighetsbolag, näringsidkare med flera. En faktor som också har betydelse för tryggheten är att stadsutveckling sker mot blandade stadsdelar så att människor finns i rörelse under dygnets alla timmar.

Samverkan med företagarföreningen

Förvaltningen är representerad i Bromma-Ulvsunda Företagarförenings (BUF) styrelse samt representeras vid föreningens medlemsmöten. Föreningens medlemmar får information om i vilken utsträckning förvaltningen kan vara till nytta för företagen i Bromma. Förvaltningen har bland annat bidragit med synpunkter och förslag på teman och gäster till föreningens kommande styrelsemöten och medlemsmöten under 2019. Till förvaltningens kontaktperson kan lokala företagare vända sig i olika frågor. Kontaktpersonen är också länken mellan förvaltningen, Bromma-Ulvsunda Företagarförening samt Stockholm Business Region i näringslivsfrågor.

Upphandlad verksamhet i konkurrens

Förvaltningen prövar kontinuerligt upphandlad verksamhet i konkurrens. Exempel på

verksamheter som förvaltningen upphandlat är städentreprenader, kostentreprenader, mark- och anläggningsentreprenader och entreprenader för park- och markskötsel. Vid årets slut var 37,7 procent av driftverksamheten upphandlad i förhållande till den totala driftverksamheten. Det har skett en ökning under året, men årsmålet om 40 procent har inte uppnåtts. Möjligheten att öka andelen upphandlad verksamhet ses över löpande. Förvaltningens upphandlings- och inköpssamordnare säkerställer att det finns tillräcklig kompetens för upphandling och för uppföljning av upphandlingsavtal.

Arbete för ökad jämställdhet

I arbetet för att bidra till att Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och internationellt konkurrenskraftigt näringsliv behöver ett jämställdhetsperspektiv finnas med vid beslut om insatser. Förvaltningen har inte genomfört några särskilda satsningar eller aktiviteter för ett jämställt företagande. Trygghetsfrågan berör både kvinnor och män.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för att företag ska vilja etablera sig i stadsdelsområdet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	37,7 %					40 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2019
Analys								
Vid årets slut var 37,7 procent av driftverksamheten upphandlad i förhållande till den totala driftverksamheten. Det har skett en ökning under året. Möjligheten att öka andelen upphandlad verksamhet ses över löpande. Förvaltningens upphandlings- och inköpssamordnare säkerställer att det finns tillräcklig kompetens för upphandling och för uppföljning av upphandlingsavtal.								

Nämndmål:

2.1.1 Företag etablerar sig i Bromma

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen ska arbeta för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig i stadsdelsområdet. Bostadsutvecklingen i Bromma kan medföra problem för olika branschers utvecklings- och lokalbehov då tidigare företagslokaler rivs till förmån för bostäder. Dessutom finns en risk att företag väljer att inte etablera sig i Bromma på grund av lokalbrist. Utvecklingen bevakas genom att följa statistik över antalet nystartade företag i stadsdelen samt genom dialog med företagarföreningen. Förvaltningen ska tillsammans med företagarföreningen utveckla former för en god samverkan.

Det finns företagare som framfört en upplevelse av otrygghet. Förvaltningen ska främja företagandet genom trygghetsskapande åtgärder som gör att företag både vill stanna kvar i stadsdelen och att nya vill etablera sig. Därutöver kommer behovet av att tillskapa blandade

stadsdelar framföras till exploaterings- och stadsbyggnadskontoret då nya områden är under planering. I remissvar gällande detaljplaneärenden ska det alltid framhållas att nämnden vill ha en blandning av bostäder och arbetsplatser eftersom stadsdelar som är befolkade hela dygnet skapar större trygghet.

Förvaltningen kommer kontinuerligt pröva att upphandla verksamhet i konkurrens. Möjligheten att öka andelen upphandlad verksamhet i stadsdelen kommer ses över. I och med den nya funktionen upphandlings- och inköpssamordnare säkerställer förvaltningen att det finns tillräcklig kompetens för att genomföra upphandlingar och för att följa upp upphandlad verksamhet.

Förväntat resultat

Fler företag etablerar sig i stadsdelen.

Andel upphandlad verksamhet i förhållande till den totala verksamheten ökar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal nystartade företag	537				500	500		VB 2019
Analys								
Redovisat utfall är en uppskattning av antal nystartade företag inom stadsdelsområdet på grund av att SCB som levererar statistiken inte kunnat leverera något underlag i tid för rapportering i VB. Januari till och med juni startades 327 företag.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen samverkar med Bromma-Ulvsunda företagarförening	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålen för indikatorerna har uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms också ha uppfyllts.

SoL- och LSS-bostäder samt boende för äldre

Behovet av grupp- och servicebostäder enligt LSS är stort i staden. Under de senaste fyra åren har inga nya bostäder för målgruppen öppnats i stadsdelsområdet. En servicebostad med tio lägenheter kommer enligt plan att öppnas 2021. Det två byggprojekt som innehåller gruppboende har stannat upp vilket innebär att förvaltningen inte vet när dessa kommer att

stå klara. I varje större framtida exploateringsprojekt ska förvaltningen tillsammans med exploateringskontoret planera för sex till tio nya bostäder med särskild service. Förvaltningen tar tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar i regionen fram ett gemensamt förslag till boendeplan för SoL- och LSS-bostäder. Planen utgör underlag till socialnämndens stadsövergripande boendeplanering. Inom äldreomsorgen genomförs också årligen en boendeplaneringregionvis som utgör underlag till den stadsövergripande äldreboendeplanen som revideras årligen.

Förskolor där barnen bor

Närheten till förskolor är av stor vikt för att boendemiljön för barnfamiljer ska upplevas som välfungerande. Den 7 maj i år togs det första spadtaget för den nya förskolan på Hagelstavägen 24 i Mariehäll. Planarbeten för fler nya förskolor pågår aktivt för att möta Brommas kommande utbyggnad. Under senhösten har en fristående aktör öppnat upp en förskola med tre avdelningar på Alpvägen i Mariehäll. Trots byggstarten och öppningen av förskolorna i Mariehäll är det ett område som kommer fortsätta ha brist på förskoleplatser under många år framåt.

I övriga områden i Bromma ser prognoser och tillgång på förskoleplatser ut att ligga i bra balans. Det finns viss överkapacitet i andra områden som möjliggör att barnen från Mariehäll kan erbjudas plats i de områdena. Just nu finns det 10 förskolor i paviljonger och det är mycket viktigt att detaljplanerna för de permanenta förskolorna som ska byggas blir klara enligt tidsplanerna. Om inte så tvingas några förskolor att flyttas runt i flera steg vilket inte är önskvärt. Det finns utmaningar och intressekonflikter mellan exploateringsvärden av marken och friyta till förskolor som ger fortsatta utmaningar i planeringen av våra framtida förskolor.

Enkelt avhjälpna hinder

Arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder fortgår inom förvaltningens verksamheter för att tillgängligheten ska förbättras. Bland annat använder verksamheterna stadens mall för "självskattning av lokaler" för att inventera tillgängligheten och identifiera enkelt avhjälpna hinder.

En översyn av tillgängligheten på förvaltningshuset är genomförd. Nödvändiga rekommenderade åtgärder har genomförts. Förvaltningskontorets entré har till exempel förbättrats för ökad tillgänglighet.

Aktiv part i stadsutvecklingen

Genom att besvara remisser på detaljplaner och genom att förvaltningen deltar i olika samverkansforum är nämnden en aktiv part i stadsutvecklingen. I remissvar och vid samverkan kring kommande stadsutvecklingsprojekt samt i olika dialogforum påtalas behov av mötesplatser, trygghet och tillgänglighet, barnperspektiv samt äldreperspektiv. De olika dialogforum som avser stadsutveckling och stadsmiljö initieras utifrån en samverkansmodell där exploaterings-, stadsbyggnads- eller trafikkontoret sammankallar. Det genomförs också ett antal riktade möten på initiativ från olika berörda som ytterligare förstärker förvaltningens möjligheter till delaktighet. Möjligheten att påverka kring till exempel förskolegårdarnas utemiljö är betydligt större idag än tidigare. Det lyssnas generellt mer på förvaltningens synpunkter.

Förvaltningen bevakar också att nödvändiga grönkompensationsåtgärder utgår när exploatering sker på parkmark.

Barns rättigheter och inflytande

Fågelparken och Stångjärnsparcken färdigställdes under 2019 som ett resultat av dialogarbetet "Levandegör Johannesfred". Här har hänsyn tagits till barnens synpunkter i arbetet.

En dialog med ungdomar startar upp 2020 som en fortsättning vid planeringen av en hårdgjord yta belägen vid Björklunds Hage i Norra Ängby.

Arbete för ökad jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder. I förvaltningens remissvar över detaljplaner och vid samverkan kring kommande stadsutvecklingsprojekt samt i olika dialogforum påtalas behov av mötesplatser, trygghet och tillgänglighet, barnperspektiv samt äldreperspektiv. Arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder fortgår inom förvaltningens verksamheter för att tillgängligheten ska förbättras. Förvaltningen arbetar aktivt för att öka tryggheten i stadsdelsområdet för att förebygga den otrygghet som många kvinnor och flickor upplever i det offentliga rummet.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att arbeta för ett hållbart stadsdelsområde.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			0		0	tas fram av nämnden	2019

Nämndmål:

2.2.1. I Bromma bor människor bra i en välfungerande boendemiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

I Bromma ska människor oavsett funktionsförmåga bo i en bra och välfungerande boendemiljö med närhet till förskolor, grönområden och service.

Behovet av grupp- och servicebostäder för LSS målgrupp är stort i staden. Under de tre senaste åren har inga nya bostäder för målgruppen öppnats i stadsdelen. Byggprojekt är försenade vilket gör att tidigast 2021 öppnas en gruppboende bostad med sex lägenheter och en serviceboende bostad med tio lägenheter i Annedal. Behovet av bostäder för socialpsykiatriens målgrupp är också stort. Förvaltningen ska tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar i regionen ta fram ett gemensamt förslag till boendeplan för SoL- och LSS-bostäder. Planen ska utgöra underlag till socialnämndens stadsövergripande boendeplanering. Inom äldreomsorgen genomförs sedan tidigare en boendeplanering regionvis som utgör underlag till den

stadsövergripande äldreboendeplanen. Planen revideras årligen.

Förskolelokaler planeras med utgångspunkt ur befolkningsprognoserna per område för att förskolor ska byggas där barnen finns. En strävan är också att förskolor planeras i närhet till kollektivtrafik. Förskolors utemiljöer är av stor vikt för en god verksamhet och gårdsytorna behöver vara tillräckligt stora och planeras väl med mera naturmaterial.

I uppdraget att ge samhällsstöd till nyanlända familjer i Bromma kan även behovet av förskolor, öppna förskolor och fritidsverksamhet behöva ses över. I Mariehäll finns behov av att öka tillgången av öppen förskola. Det finns många yngre barn i området, tillgången till gemensamma mötesplatser är också begränsad.

För att säkerställa att gruppboende, särskilda boenden för äldre och förskolelokaler samt parkmark planeras in i nya områdesplaner och detaljplaner, sker samverkan med olika parter i planeringsprocessen. För att lokala strategiska frågor ska kunna tas upp tidigt i planeringsstadiet ingår förvaltningen frekvent i olika samverkansformer med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, Micasa, SISAB, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen. I förvaltningens yttranden över nya detaljplaneärenden påtalas alltid behovet av olika boendeformer och förskolelokaler.

Förvaltningens lokaler ska inventeras och enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas för att förbättra tillgängligheten i lokalerna.

Förväntat resultat

Behovet av olika boendeformer för äldre, för personer med funktionsnedsättning och för personer inom socialpsykiatrins målgrupp tillgodoses.

Förskolor öppnas där barnen finns.

Tillgängligheten i förvaltningens lokaler ska öka genom att enkelt avhjälpna hinder åtgärdas.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal pågående projekt som innehåller bostäder för målgrupper inom socialpsykiatri och LSS	2					2		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Inventera förvaltningens lokaler för att åtgärda enkelt avhjälpna hinder	2019-01-01	2019-12-31	
 Stadsdelsnämnden är en aktiv part i all stadsutveckling	2019-01-01	2019-12-31	
 Tillsammans med övriga stadsdelsförvaltningar i regionen ska ett gemensamt förslag till boendeplan för grupp- och servicebostäder tas fram	2019-01-01	2019-12-31	
 Utreda möjlighet att starta en öppen förskola med inriktning introduktion	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Frågan har inte aktualiserats i förvaltningen under året.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålet för indikatorn har uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms också ha uppfyllts.

Minskat klimatutsläpp

Allt fler transporter inom förvaltningens verksamheter sker med elcykel, elbil och kommunala färdmedel. Alviks hemtjänst har fått tillgång till ytterligare tre laddstationer vilket möjliggör att fler bilar kan bytas ut till elbilar. Inom hemtjänsten har också elmopeder införskaffats som alternativ till bil, vilket har fungerat bra.

Fyra nya fordonsavtal har tecknats under 2019 varav tre är elbilar och en är en elhybrid. Elhybriden var enda möjliga alternativet med anledning av avsaknad av laddstolpe. Två befintliga fordonsavtal har förlängts. En av bilarna drivs med bensin/gas och den andra är en elhybrid. Även här är elbil inte ett möjligt alternativ med anledning av avsaknad av laddstolpe.

Arbete för ökad jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att bidra till att Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet behöver ett jämställdhetsperspektiv finnas med vid beslut om insatser. Förvaltningen har inte genomfört några särskilda satsningar eller aktiviteter för att främja jämställdheten inom detta område. Tillgänglighetförbättringar görs däremot kontinuerligt inom de områden som nämnden ansvarar för. I verksamhetsplan 2020 lyfts frågan tydligare genom nämndmålet "Gång och cykelbanor på parkmark är framkomliga och trafiksäkra" vilket förväntas bidra till ökad jämställdhet och jämlikhet.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom effektiva transporter med minsta möjliga klimatutsläpp.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	89,5 %			63 %		86 %	86 %	VB 2019

Nämndmål:

2.3.1 I Brommas verksamheter är transporterna effektiva och hållbara

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom förvaltningen ska transporter vara effektiva med minsta möjliga klimatutsläpp. Vid kortare resor i tjänsten används cykel eller kollektiva färdmedel. Resor med bil görs bara när det bedöms vara det mest resurseffektiva färd sättet.

Antalet bilar inom förvaltningen ska minska. Idag leasar förvaltningen miljöbilar, elbilar och laddhybrider. Vid ingång av nya bilavtal ska endast elbilar leasas. Laddstolpar behöver sättas upp på rätt platser.

Förväntat resultat

Minskat antal bilar

Minskat klimatutsläpp

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Antalet bilar inom förvaltningen ska minska	2019-01-01	2019-12-31	
 Vid ingång av nya bilavtal ska elbilar leasas	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålen för indikatorerna har uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms också ha uppfyllts.

Kultur- och fritidsaktiviteter för barn och ungdomar

Ungdomar i Bromma är generellt nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt tillgången till kulturaktiviteter. Genom fritidsverksamhetens samverkan med medborgarkontoret, skolor, föreningar och idrottshallar skapas nya mötesplatser med olika inriktningar för ungdomar. Fritiden arbetar för att komplettera utbudet av idrotts- och kulturevenemang i stadsdelen med egna arrangemang, och med att på olika sätt slussa föreningslösa ungdomar in i föreningslivet. I lovprogram har ungdomar erbjudits varierade aktiviteter, för att få möjlighet att prova på nytt - inte minst under Bromma Sportscamp som har arrangerats för tredje sommaren i rad i samarbete med föreningslivet. Under året har fritididen arbetat med att stärka ungdomarnas delaktighet i verksamheten. Det är ett arbete som går framåt, och fortsätter under 2020.

Förvaltningen arbetar med att utveckla befintliga verksamheter och aktiviteter för att de ska

bli mer attraktiva för ungdomar med funktionsnedsättning och genom att rikta aktiviteter mot målgruppen.

De senaste tre åren har fokus legat på att anordna en stor mängd lovaktiviteter för de statliga bidrag verksamheten har tilldelats. 2019 fick verksamheten bidrag motsvarande ungefär 10 procent av den totala budgeten för att genomföra sommarlovsaktiviteter. Ett rekordstort antal anmälningar kom in till sommaren aktiviteter, vilket är en indikator på att fritidsverksamheten når ut till allt fler ungdomar i Bromma - ett mål verksamheten jobbat mot de senaste åren.

Det arbete som pågår för att fler tjejer ska delta i fritidens olika aktiviteter har lett till att andelen tjejer i verksamheten stadigt ökar.

För att vara en fritidsgård för alla har Café U:s lokaler tillgänglighetsinventerats vilket har lett till att skyltningen till hissen har förstärkts.

Kultur för barn i förskolan

Kulturen har en central position i förskolans verksamhet. Kultur i förskolan ska vara för, av och med barn. Det egna skapandet, där barnen arbetar med kreativa material och uttrycksätt sker både på förskolan och på Idébanken där det arbetar en konstnär som tar emot barnen för skapande i en atelje. Det finns väl fungerande samarbeten med biblioteken i stadsdelen och förskolorna besöker dessutom museum, går på musik- och teaterföreställningar eller köper in föreställningar till förskolorna eller närliggande lokaler genom Kulanpremien. Tack vare Kulturrådets satsning har förskolorna kunnat köpa in mera barnlitteratur till förskolorna.

Resultatet i förskoleundersökningen, i vilken vårdnadshavare svarat på frågan om barnen ges möjlighet att ta del av och får möta olika sorters kulturutbud, är lågt och har sjunkit ytterligare från förra året. Faktorer som kan ligga bakom det låga resultatet kan vara definitionen av begreppet kultur och att vårdnadshavare har en annan förväntansbild. Kommunikationen kring kultur ska utvecklas och en plan för vilka kulturupplevelser barnen ska få uppleva under sin tid på förskolan ska upprättas. Resultaten i förskoleundersökningen kring upplevelsen om barnen uppmuntras till att utvecklas är däremot höga och när pedagogerna skattar sig kring skapande verksamhet och olika uttrycksformer i WKI är det området som hamnar i topp.

Kultur och idrott för äldre

På aktivitetscentren och övriga öppna verksamheter har olika fysiska aktiviteter erbjudits som sitt-, balans-, stations- och bollgymna samt träning på gym. Andra aktiviteter ordnas bla högläsning, allsång och bio.

På vård- och omsorgsboende har olika kulturaktiviteter erbjudits såsom filmstund, målargrupp, after ski och kulturinslag som hör ihop med årstider och högtider. Kulturombud finns som ordnar olika aktiviteter och fester. Äldreomsorgens enheter har tagit emot ett stort antal ferieungdomar som varit till stor hjälp vid genomförandet av olika aktiviteter under sommaren och höstlovet. Två boenden i egen regi i stadsdelen har anlitat Ung Omsorg som är en verksamhet som möjliggör möten mellan generationer och skapar ett mervärde i den sociala omsorgen. Detta har inneburit besök av ungdomar på helger som medverkat till fler aktiviteter och hjälp med till exempel välfärdsteknik.

Enheter har gjort egna uppföljningar med hjälp av enkäter och observationer för att kartlägga vad de äldre anser om aktiviteterna och vilka önskemål som finns. Resultaten har varit

positiva. De fysiska aktiviteterna är mycket uppskattade och flera äldre uppger att rörlighet och hälsa har förbättrats. Utifrån resultaten sker ett fortsatt utvecklingsarbete av såväl större gemensamma aktiviteter som mindre dagliga aktiviteter.

Nationella minoriteter

På medborgarkontoret erbjuds finska berättarcafèer och skrivarkurser på finska. I våras anordnades ett Sverigefinskt berättarslam, tävling i muntligt berättande, där flera finsktalande personer tävlade. SVT var på plats och filmade delar av evenemanget. Utöver de finska aktiviteterna fortsätter medborgarkontoret att även marknadsföra aktiviteter i övriga staden som riktar sig till nationella minoriteter.

På Tunets aktivitetscenter för äldre har under hösten anordnats ”Mötesplats på finska” för den finsktalande minoriteten i samarbete med Ersta Hannahemmets vård- och omsorgsboende.

Ökad tillgänglighet i utemiljön

Inom stadsdelsområdet finns vackra promenadstråk, parker, badplatser, motionsspår och naturreservat som även nyttjas av människor som inte bor i Bromma.

Tillgänglighetsförbättringar i utemiljön på parkmarken och i naturreservaten sker löpande. Dessutom är det extra fokus på tillgängligheten vid investeringar och reinvesteringar. Tillgänglighetsåtgärder i Kyrksjölötens naturreservat i form av breddad spång har genomförts. En ny rullstolsanpassad rastplats har också anlagts. Den sista etappen av strandpromenaden mellan Äppelviken och Ålstensängen beräknas vara klar 2020. Trappor och vägar i parker har också åtgärdats för att öka tillgängligheten. Åtgärderna har varit i form av kontrastmarkeringar, nya barnvagnsrampor, justeringar av trappor samt förbättrade ytskick och beläggning på parkvägar.

Vid utvecklingen av aktivitetsytor i stadsdelen finns en ambition att arbeta fram ett bra underlag inför beslut om åtgärder och investeringar. Underlaget kan bygga på demografi, dialoger med förvaltningens fritidsverksamhet - idrottsförvaltningen - föreningslivet samt inkomna synpunkter och önskemål från brommaborna. I dialog med brommaborna har otrygga platser identifierats i syftet är att omvandla dessa platser till mer trygga platser genom exempelvis ytor för spontanidrott.

Arbete för ökad jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att Stockholm ska vara en modern kultur- och evenemangsstad med stark besöksnäring behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika åtgärder.

Inom fritidsverksamheten fortsätter arbetet med att skapa miljöer och aktiviteter som gör att fler tjejer vill delta i verksamheten i konkurrens med föreningsliv och andra aktiviteter. Den fysiska tillgängligheten på fritidsgården Café U har setts över och ett arbete har påbörjats för att fler ungdomar med funktionsnedsättning ska besöka verksamheten och delta i aktiviteter. För ungdomar som är eller funderar på om de är hbtq driver förvaltningens fältverksamhet mötesplatsen Indigo.

Medborgarundersökningen visar att kvinnorna känner sig mindre trygga än männen och kvinnorna är också mindre nöjda med utomhusbelysningen. För att öka tryggheten inom stadsdelsområdet har trygghetsskapande åtgärder genomförts bland annat i form av förstärkt belysning på olika platser.

Tillgänglighetsförbättringar i utemiljön görs löpande på parkmark och i naturreservat för att så många som möjligt, oavsett funktionsförmåga, ska kunna nyttja parker och grönområden.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att har människor i Bromma tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar som deltar i föreningsliv							-	2019
Analys								
Bromma stadsdelsnämnd								
Indikatorn baseras på Stockholmsenkäten. Enkäten genomförs vartannat år. Nästa enkät genomförs 2020.								
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	85,4 %	85,9 %	86,3 %			82 %	74 %	2019
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	77,3 %	75,5 %	80,5 %			77 %	75 %	2019

Nämndmål:

2.4.1 I Bromma har människor tillgång till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Tillgången till kultur, idrott och tillgänglig utemiljö har stor betydelse för människors livskvalitet. I Bromma finns vackra promenadstråk, parker, badplatser, motionsspår och naturreservat. Stadsdelens parker är en stor tillgång för såväl brommabor som besökare. Genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion ges brommaborna utökade möjligheter till spontan motion och rörelse i sin närmiljö.

För att öka utemiljöns tillgänglighet och användbarhet för alla oavsett funktionsförmåga ska enkelt avhjälpna hinder åtgärdas och naturreservat ska tillgängliggöras för personer med nedsatt funktion. Vid nya anläggningar i utemiljön ska tillgängligheten beaktas från början.

Barn, ungdomar, vuxna och äldre i Bromma ska ha nära till kultur och eget skapande. Inom samtliga verksamheter fortsätter arbetet för att öka möjligheten för alla som bor i Bromma, oavsett ålder, kön och funktionsförmåga, att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

På medborgarkontoret i Blackeberg erbjuds finska berättarcafèer och skrivarkurser på finska. Medborgarkontoret marknadsför även aktiviteter i övriga staden som vänder sig till nationella minoriteter.

För att erbjuda barn pedagogiska och lekfulla miljöer ska det utredas om det finns behov av

fler parklekar i stadsdelen. Förvaltningen ska även utveckla parklekens pedagogiska och kulturella innehåll inom befintlig organisation och bemanning.

Eget skapande, kultur och rörelse har en central position i förskolans verksamhet. Barn ska uppmuntras att ta del av konstnärliga uttryck och kultur i såväl närområdet som övriga staden. Utbildningen i förskolan ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och utveckla sitt intresse att vara fysiskt aktiva.

Ungdomar i Bromma är generellt nöjda med tillgången till meningsfulla fritids- och idrottsaktiviteter samt kulturaktiviteter. Genom fritidsverksamhetens samverkan med medborgarkontoret, skolor, föreningar och idrottshallar skapas nya mötesplatser med olika inriktningar för ungdomar. Fritidsverksamheten har en låg andel flickor som besöker verksamheten och ska därför fortsätta arbetet med att öka andelen flickor i verksamheten. Fritidsverksamheten har också få besökare med funktionsnedsättning. Arbetet med att nå barn och unga med funktionsnedsättning ska fortsätta. Tillgängligheten i lokalerna behöver förbättras. Fritiden planerar att samarbeta med olika föreningar som riktar sig till personer med olika typer av funktionsnedsättningar. Verksamheten planerar även att genomföra riktade aktiviteter till målgruppen.

Ett brett utbud av kulturella aktiviteter erbjuds på stadsdelens vård- och omsorgsboenden, aktivitetscentra och öppna mötesplatser. En stor del av kulturutbudet sker i samverkan med föreningsliv och civilsamhälle. Kultur och idrott inom äldreomsorgen tillhandahålls i syfte att minska social isolering och upplevelse av ensamhet.

Enligt medborgarundersökningen som riktar sig till ett urval av personer boende i Bromma är vuxna i Bromma mindre nöjda med kulturlivet i stadsdelen samtidigt som nöjdheten med stadens utbud som helhet är högt. Brommabornas möjlighet att ta del av stadens rika kulturliv kan tänkas kompensera det lägre utbudet i stadsdelen.

Föreningar och ideella organisationer har möjlighet att söka föreningsstöd. Förvaltningen ska underlätta för föreningslivet att ansöka om bidrag genom att förtydliga ansökningsredovisnings- och uppföljningsförfarandet. Ideella föreningar och andra fristående aktörer i civilsamhället som får stöd av nämnden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering, mobbing, kränkande behandling och kriminell verksamhet. Föreningar med odemokratiska värderingar eller kopplingar till våldbejakande extremism ska få sitt föreningsstöd indraget.

Förväntat resultat

Ungdomar är nöjda med tillgången av kultur- och idrottsaktiviteter.

Ungdomar deltar i föreningsliv och samverkansinsatser med föreningar har startat.

Äldres sociala isolering och upplevelse av ensamhet minskar.

Ökad tillgänglighet i utemiljön.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskolan ska skapa en kulturorganisation som ska bredda barnens kulturupplevelse	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Samverka med föreningslivet	2019-01-01	2019-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Utreda behov och kostnader för anläggandet av en ny parklek med djur i stadsdelen	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Öka möjligheten för alla, oavsett funktionsförmåga, att nyttja parker och naturreservat i Bromma	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålen för tre av fem indikatorer har uppnåtts helt och två indikatorer har delvis uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms uppfyllas. KF:s aktiviteter har genomförts.

Kemikaliesmart förskola

Förskolornas arbete med Kemikaliecentrums plan för kemikaliesmarta förskolor har gått bättre än beräknat. Flera av förskolorna nådde målet med att genomföra alla åtgärder på nivå två i planen redan 2018, övriga förskolor är på god väg. Förvaltningen har påbörjat arbetet med nivå tre genom att kartlägga mängden PVC-golv i förskolornas lokaler.

Återbruk- och naturmaterial finns tillgängligt på många förskolor och är en tillgång i barnens lek, utforskande och kreativa skapande. För att säkerställa och att upprätthålla nivå två enligt Kemikaliecentrums vägledning används en checklista i arbetet med vilka återbruksmaterial som kan användas och tas emot till förskolorna. Äldre plastleksaker byts ut successivt och plastmuggar för utflykt har bytts ut mot rostfria decilitermått i vissa områden.

Kemikaliecentrums utbildningsmaterial används kontinuerligt och vid introduktion av nyanställda. Vid inköp av kemiska produkter registreras dessa i Chemsoft.

Miljöarbete inom förskolan

Förskoleenheterna arbetar i olika projekt som syftar till att barn på olika sätt upptäcker sambandet mellan sig själva och naturen. Flera enheter har till exempel fokuserat på odling där tanken är att barnen ska lära sig att odla och få förståelse hur den naturvetenskapliga processen fungerar. Det leder också till en förståelse för vad kosten har för betydelse för hälsan ur ett ekologiskt och socialt perspektiv.

Flertalet förskolor är delaktiga i projektet "Vi håller rent" som den ideella stiftelsen Håll Sverige Rent står bakom. Där får barnen själva vara delaktiga men får också veta mera om kretslopp och återvinning.

Återbruk- och naturmaterial finns tillgängligt på många förskolor och har varit en tillgång i barnens lek, utforskande och kreativa skapande.

Byggvarubedömning - BVB

Genom att förvaltningen i sina upphandlingar har en kravspecifikation avseende användning av BVB förväntas entreprenörerna uppfylla kravet. Inom stadsmiljö genomförs sex projekt

under året där kraven för BVB är uppfyllda enligt entreprenörens redovisningar. Det är ännu inget byggprojekt inom förskolan som är påbörjat eller under genomförande.

Ekologiska måltider

Alla verksamheter inom förvaltningen som tillagar måltider arbetar för att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel samtidigt som ekologiska val påverkar verksamheternas ekonomi eftersom ekologiska livsmedel ofta är ett dyrare alternativ. Förskolorna strävar efter att skapa en ekonomi som klarar flera ekologiska inköp genom att minska matsvinnet och laga mera vegetarisk mat. En faktor för de förskolor som har lägre andel inköpta ekologiska måltider är att de inte har egna kök utan de använder sig av catering och har då svårare att påverka andelen ekologiska livsmedel. En del områden ser över möjligheterna att anställa kökspersonal till alla förskolor. Kockarna har nätverk där de delar kunskap och tips med varandra för att öka andelen ekologiska livsmedel och samtidigt hålla sig inom budget. Inom äldreomsorgen väljs ekologiska alternativ när det är möjligt.

Matavfall och övrigt avfall ska minska, sorteras och insamlas

Inom förvaltningens verksamheter ska matavfallet minska och där det finns möjlighet ska matavfallet insamlas. Inom förskolan pågår ett arbete för att minska matsvinnet. Det finns exempel på projekt där man involverar barnen kring matsvinn genom att man låter de äldre barnen mäta sitt matavfall och föra statistik över detta tillsammans med pedagogerna. Resultatet har blivit att både barn och personal blivit mera medvetna.

Flertalet förskolor är delaktiga i projektet "Vi håller rent" som den ideella stiftelsen Håll Sverige Rent står bakom. Där får barnen själva vara delaktiga men får också veta mera om kretslopp och återvinning.

Kartläggning av hållbarheten på äldreomsorgens enheter har genomförts där inspiration hämtats från Göteborgs stad. Områden som kartlagts är bland annat matsvinn, inkontinensskydd och engångsprodukter. Översyn pågår av hur minskning av plastprodukter kan genomföras. Bland annat har haklappar i tyg ersatt plathaklappar. Matsvinnet har minskat vilket konstaterats vid mätning av matavfall. Mälarbacken påbörjade i september 2019 källsortering av matavfall i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall. På Sörklippan inleddes källsorteringen i maj 2019.

Flytande papperskorgar

För att minska plast vid strandbad och i vattendrag utreder miljö- och hälsoskyddsförvaltningen om flytande papperskorgar kan förbättra miljön. Förvaltningen ska ingå i en referensgrupp för att analysera var skräp samlas vid stränder och vattendrag innan utplacering av de flytande papperskorgarna sker. Analysarbetet pågår för fullt och miljöförvaltningen ska sammankalla referensgruppen när det blir aktuellt.

Köpt energi

Arbetet med att genomföra energibesparande åtgärder har fortsatt under perioden inom förvaltningens olika verksamheter. Vid Solviksmotionsspår byts armaturerna ut till LED-belysning, vilket har möjliggjorts genom klimatinvesteringsmedel. Äldre armaturer har bytts ut till LED i allmänna utrymmen på Långskeppets socialpsykiatriska boende. Arbetet har skett som en underhållsåtgärd av den privata fastighetsägaren. Under 2020 fortsätter arbetet med att genomföra fler energibesparande åtgärder.

Biologisk mångfald

För att uppnå en stor biologisk mångfald i Bromma genomförs en rad olika naturvårdande åtgärder som bland annat utgår från EU:s artskyddsförordning. Exempelvis upprättas skötselplaner för särskilt beaktansvärda områden, åtgärder sker vid groddammar, omklassning sker av grönytor till slåtterängar och död ved lämnas kvar. Dessutom har fågelholkar och fladdermusholkar satts upp på olika platser inom stadsdelsområdet.

Skötselplanen för Olovslundsdammen är reviderad och den syftar till att främja och skydda salamandrar och andra groddjur i dammen. Tidigare har skötselplaner tagits fram för Ålstensparken och gräsmarker i Judarskogen.

Det inkommer en stor mängd frågor och synpunkter till förvaltningen vilka är direkt kopplade till biologisk mångfald. Det är ofta tydligt att något som exempelvis ses som ovårdat i naturen, i själva verket är en insats från förvaltningen i syfte att öka den biologiska mångfalden. Förvaltningen informerade under försommaren i lokaltidningen om arbetet för att stärka den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet.

Träförskola

Ett trähusprojekt tillsammans med SISAB ska starta vid Björnsonsgatan i Blackeberg under 2020. I detta projekt möjliggörs en förskola för 108 barn. En förstudie är påbörjad och SISAB beräknar att denna förskola inte ska vara mer kostnadsdrivande än en förskola som inte är byggd av trä.

Arbete för ökad jämställdhet och jämlikhet

I arbetet för att bidra till en hållbar stad med god livsmiljö behöver både ett jämlikhetsperspektiv och ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet i alla verksamheter. För att öka tillgängligheten och tryggheten i Brommas parker och grönområden har olika insatser genomförts för att brommabor oavsett funktionsförmåga och kön ska ha tillgång till parker och grönområden. Till exempel har tillgänglighetsåtgärder i form av ny beläggning på parkvägar samt reparationer och uppförande av barnvagnsramper på utvalda trappor genomförts. Kyrksjön har fått en breddad spång och en rullstolsanpassad rastplats och arbetet med att tillgängliggöra strandpromenaden har fortsatt. Ett kompetenshöjande tema har under året varit hur belysning och ljusdesign kan varieras och bidra till att skapa jämställdhet och trygghet i olika utemiljöer. En direkt effekt av kunskapen är att ett genomfört belysningsarbete utmed Bällsta åpark i Annedal har inriktats på att vara både effektfull samt trygghetskapande. Belysning har också bytts ut och förstärkts i Solviks motionsspår och på Ålstensängen.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att människor i Bromma vistas i en hälsosam och hållbar miljö både inne och ute. En rad naturvårdande insatser har genomförts i parker och grönområden som bland annat bidrar till den biologiska mångfalden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	83,33 %			76,36 %		81,82 %	75%	2019
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %		100 %	100%	2019
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	76 %					60 %	60 %	2019
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	47,38			42,19		50 %	50%	2019
Analys Förvaltningens verksamheter strävar efter att skapa en ekonomi som klarar ökad andel ekologiska inköp genom att minska matsvinnet och laga mer vegetarisk mat. Kockarna har nätverk där de delar kunskap och tips med varandra för att öka andelen ekologiska livsmedel och samtidigt hålla sig inom budget. Stadens upphandling kring livsmedel som genomfördes under året har medfört att kostnaderna för livsmedel har ökat generellt vilket innebär en svårighet att öka andelen ekologiska inköp inom tilldelad budget.								
  Köpt energi (GWh)	2,7 GWh			2,8 GWh		2,6 GWh	1735 GWh	2019
Analys Andelen köpt energi har kontinuerligt minskat de senaste åren. Under 2020 fortsätter arbetet med att genomföra fler energibesparande åtgärder.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

2.5.1. I Bromma har människor tillgång till parker och grönområden som klarar nya klimatförutsättningar och som bidrar till en biologisk mångfald

 Uppfylles helt

Beskrivning

I Bromma är tillgången till parker och grönområden stort. Stadsdelens gröna värden värnas genom arbetet utifrån Brommas parkförsörjningsplan. Parkförsörjningsplanen revideras kontinuerligt utifrån aktuella behov. Naturvårdande åtgärder genomförs som gynnar den biologiska mångfalden. Dessa åtgärder är i form av

- selektiv gallring utifrån olika arters behov
- friställande av ekar
- kvarlämnande av död ved efter fällning på platser som tillåter detta
- ökade slåtterängsytor
- underhåll av groddjursdammar

Att skapa möjligheter för stadsodlingar är också en åtgärd för att öka den biologiska mångfalden. Odlingarna skapar samtidigt ett ökat rekreativsvärde för brommaborna. För att skapa ett intresse för stadsodlingar ska det annonseras och därefter genomföras workshops för utbildning och stöd till intresserade brommabor.

För att klara nya klimatförutsättningar bevakas bland annat att dagvattenhanteringen är hållbar vid olika nybyggnationer.

Förväntat resultat

Den biologiska mångfalden är stor i stadsdelens parker och grönområden.

Nämndmål:

2.5.2. I Bromma vistas människor i en hälsosam och hållbar miljö

Uppfylls helt

Beskrivning

För att bidra till en hälsosam och hållbar miljö ska verksamheterna minska sin klimatpåverkan. Medarbetarnas miljömedvetenhet ska öka genom dialog och information. Genom att sänka energianvändningen, minska användningen av plast- och engångsmaterial, minska mängden matsvinn och avfall samt genom att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel påverkas miljön i en hållbar riktning.

Vid ny- och ombyggnationer ställs krav på klimatsmart byggande och energieffektiva lösningar. När egna upphandlingar av entreprenader görs framställs alltid en kravspecifikation avseende användningen av byggvarubedömning (BVB). Förvaltningen kommer fortsätta arbetet med att byta ut armaturer på parkmark. Under året kommer även belysningsmaster att inventeras. En flytande papperskorg, en behållare som samlar upp flytande skräp, kommer att prövas vid ett av strandbaderna i Bromma. Avsikten är att förbättra miljön vid strandbadet genom att minska plast och övrigt skräp i vattnet. Nämndens miljöprogram ska också revideras under året.

Förskolan präglas av ett hållbart lärande där pedagogerna arbetar tillsammans med barnen för en hållbar framtid. Förskolans uppdrag är att ge barnen förståelse för samband i naturen, för

naturens olika kretslopp och hur natur, samhälle och människor påverkar varandra. Förskolan grundlägger goda vanor och barnen får förståelse för hur människors olika val kan bidra till en hållbar utveckling. Matens betydelse för att nå en hållbar utveckling har blivit allt tydligare. För att minska klimatavtryck serverar förskolan mer vegetarisk mat och verksamheterna ska hitta strategier för att säkerställa näringsriktigheten och för att klimatberäkna måltiderna.

Förskolans strävan att nå nivå två enligt kemikaliecenters vägledning innebär en ekonomisk utmaning. Det handlar om stora och dyra inköp av köksutrustning och inventarier. Armaturer, vitvaror och annan utrustning behöver också bytas ut i förvaltningens övriga lokaler för att energiförbrukningen ska kunna sänkas.

Att använda mer trä vid byggnationer är bra för miljön. Möjligheten att bygga en förskola av trä ska utredas.

Förväntat resultat

Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel ökar jämfört med föregående år.
Matavfall och övrigt avfall ska sorteras och avfallsmängden ska minska jämfört med föregående år.

Minskad energiförbrukning jämfört med föregående år.

Alla bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system.

Medarbetarnas miljömedvetenhet ökar vilket leder till en positiv klimatpåverkan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Brommas lokala miljöprogram ska uppdateras	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Icke-plast ska alltid övervägas som förstahandsalternativ vid reparation och anläggande av lekplatser och förskolegårdar	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Metoder för att minska matsvinnet ska arbetas fram inom alla verksamheter	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Undersöka möjligheten att bygga en förskola i trä	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Undersöka möjligheten att fortsätta byta ut armatur i samarbete med stadens bolag och förvaltningar	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen gör bedömningen att inriktningsmålet är uppfyllt. Bedömningen grundas på att ett av de två målen för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet är uppfyllt och ett är delvis uppfyllt.

KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1 *Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser är uppfyllt.*

Förvaltningen avslutar året med en budget i balans. Det har pågått ett intensivt arbete inom samtliga verksamheter för att bedriva en verksamhet inom tilldelad budgetram samtidigt med en hög måluppfyllelse. Förvaltningen har identifierat flera ekonomiska utmaningar under 2019 som också till en del påverkat måluppfyllelsen. Det gäller framförallt mål under KF:s första inriktningsmål. Enheter som prognostiserade underskott har tagit fram handlingsplaner för att minska eller eliminera budgetunderskottet.

KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2 *Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna är delvis uppfyllt.*

För en effektiv och kvalitetssäkrad inköpsprocess ska inköp i första hand ske elektroniskt. Andelen elektroniska inköp har ökat jämfört med föregående år, vilket är ett resultat av genomförda utbildnings- och informationsinsatser.

Förvaltningens medarbetare är nyckeln till god kvalitet inom alla verksamhetsområden. Det är därför viktigt för förvaltningen att vara en bra arbetsgivare där medarbetare trivs och utvecklas. Genom den årliga medarbetarenkäten får förvaltningen underlag att arbeta vidare med för att utveckla verksamheten. Enkäten visade på höga resultat gällande motivation, ledarskap och styrning trots att resultatet minskat marginellt jämfört med föregående år. Utmaningen är att höja motivation och engagemang hos framförallt yngre medarbetare.

Trenden med ökad sjukfrånvaro kan ha vänt, den totala sjukfrånvaron har minskat jämfört med samma period föregående år från 7,4 till 7,3. En faktor som har påverkat sjukfrånvaron tros vara det förebyggande och hälsofrämjande arbetet som har stärkts ytterligare inom förvaltningens verksamheter. Hälsosamma arbetsplatser stöds av ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för att utveckla arbetsmiljö och verksamhet och ska vara en integrerad del av verksamheten. Genom de åtgärder som genomförts och planeras förväntas sjukfrånvaron inom förvaltningens verksamheter att fortsätta minska.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundas på att årsmålen för två av tre indikatorer har uppnåtts och en indikator årsmål har delvis uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms uppfyllas helt.

Efter resultatöverföringar ryms verksamhetens nettokostnader inom tilldelade medel från

kommunfullmäktige.

Förvaltningen har haft flera ekonomiska utmaningar under 2019. Enheter som prognostiserade underskott har tagit fram handlingsplaner för att minska eller eliminera underskottet. Fram till hösten var det bristande efterlevnad av handlingsplaner inom socialtjänsten vilket medförde att underskottet ökade. Nya handlingsplaner med kraftfulla åtgärder upprättades och tätare uppföljningar genomfördes för att säkerställa att förväntade effekter uppnåddes. Detta arbete innebar att det prognostiserade utfallet kunde hållas.

Handlingsplanen för beställare inom äldreomsorgen gav direkt positiv effekt, vilket är främsta orsaken till äldreomsorgens resultat.

Som komplement till handlingsplanerna har förvaltningen även haft ambitionen att initiera stödteam med kompetens inom ekonomi, HR och verksamhet till enheter som behöver stöd att klara budget inom tilldelade medel eller stöd i sin måloppfyllnad. Under året har ett stödteam startats för en verksamhet som haft mångårigt underskott. Arbetsformer och stödteamets sammansättning behöver utvärderas för vidare utveckling av insatsen.

Ekonomistyrningen kännetecknas av smart resursanvändande och att utveckling och effektivisering ständigt är aktuellt. Syftet är dels att nå en budget i balans och dels att anpassa verksamheternas intäkter och kostnader till att nå långsiktigt hållbara finanser.

Arbete för ökad jämställdhet

I arbetet med en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser behöver ett jämställdhetsperspektiv finnas med i både beslut och genomförande. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brottmålsborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken har möjliggjort analyser av hur resurserna har använts och dess effekter. Olikheter mellan könen har uppmärksammats och analyser av resultaten har genomförts för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en jämnare resursfördelning. Som exempel kan nämnas två verksamheter som vänder sig till båda könen - förvaltningens fritidsgård och aktivitetscentra för äldre. Fritidsgården besöks till största del av pojkar vilket innebär att fördelade resurser främst kommer pojkar till del. Aktivitetscentra besöks till största del av kvinnor vilket innebär att fördelade resurser främst kommer kvinnor till del. Båda verksamheterna ser utmaningen och arbetar därför aktivt för att fler flickor respektive män ska besöka verksamheterna.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att ha rättvisande räkenskaper.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljksamhet efter resultatöverföringar	100 %			100 %		100 %	100 %	VB 2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,9 %			100 %		100 %	100 %	VB 2019
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2019

Nämndmål:

3.1.1 Brommas verksamheter har en budget i balans

 Uppfylls helt

Beskrivning

Samtliga enheter ska bedriva en verksamhet inom tilldelad budgetram samtidigt som måluppfyllelsen ska vara hög. Detta är en förutsättning för ekonomiskt hållbarhet och en nämndbudget i balans samt för att KF:s inriktningsmål ska uppfyllas. Genom att använda tilldelade medel på ett resurseffektivt sätt säkerställs att en hög servicenivå till brukarna uppnås. Genom månatlig budgetuppföljning inom samtliga enheter och upprättande av handlingsplaner vid befarat underskott eftersträvas hög budgetföljsamhet och hög prognossäkerhet. Vid prognostiserade underskott eller vid bristande måluppfyllnad kan ett tvärprofessionellt stödteam med kompetens inom ekonomi, HR och verksamhet upprättas som stöd till enheten.

Förväntat resultat

Brommas enheter har en budget i balans, rättvisande räkenskaper, hög budgetföljsamhet och hög prognossäkerhet samt en hög måluppfyllnad.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Upprätta verksamhetsteam till stöd för verksamheter vid risk för att budget och/eller mål inte kan uppfyllas	2019-01-01	2019-12-31	
 Vid befarat underskott upprättas en handlingsplan	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har delvis uppfyllts. Bedömningen grundas på att årsmålen för tre av åtta indikatorer har uppnåtts och fyra indikatorers årsmål har delvis uppnåtts. Årsmålet för en indikator har inte uppnåtts. Underliggande nämndmål bedöms uppfyllas helt. KF:s aktiviteter har genomförts.

AMI

Det är viktigt för förvaltningen att vara en bra arbetsgivare där medarbetare trivs och utvecklas. Genom den årliga medarbetarenkäten får förvaltningen ett underlag att arbeta vidare med för att utveckla verksamheten. I enkäten finns nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex för AMI, samt tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. Enligt medarbetarenkäten ligger Brommas resultat högre än staden totalt för totalindex och för alla tre delindex. Jämfört med föregående år har totalindex minskat med ett indextal från 83 till 82. Resultatet uppdelat på bakgrundsvariabler så som kön och ålder visar att det framförallt är gruppen yngre medarbetare som har ett markant lägre resultat än 2018. För gruppen 18-24 år har AMI minskat med 8 indextal jämfört med föregående år. Förvaltningens utmaning är att höja motivation och engagemang bland framförallt yngre medarbetare. Cheferna behöver skapa förutsättningar för att engagemanget ska öka vilket i sin tur påverkar medarbetarnas motivation. Ett område som förvaltningen behöver utveckla är utvärdering och uppföljning av mål och arbetssätt vilket också påverkar medarbetares motivation.

Elektroniska inköp

Inköp genom e-handelssystemet innebär dels effektivare inköp då den manuella hanteringen minskar, dels till att inköpen görs hos leverantörer som staden har avtal med. Andel elektroniska inköp har ökat från ett snitt på 58 procent för 2018 till 63 procent 2019. Andelen har ökat men inte i förväntad utsträckning trots ökade utbildningsinsatser. Vissa inköp går inte att genomföra elektroniskt. Lokala avtal ska därför, där det är möjligt, anslutas till e-handelssystemet. För att öka andelen möjliga elektroniska inköp ytterligare inom förvaltningens verksamheter fortsätter information om nyheter och utbildningar riktas direkt till rekvisitenterna. Nya rekvisiter får information om utbildningar och annat stöd för uppdraget. Nya chefer informeras särskilt om vikten av att använda e-handel. Vid behov kommer förvaltningen anordna extra utbildningar utöver de som serviceförvaltningen erbjuder. Utifrån dessa satsningar görs bedömningen att andelen elektroniska inköp kommer att fortsätta öka.

Systematisk uppföljning av avtal

Plan för systematisk uppföljning har tagits fram med checklista för att säkerställa att alla moment genomförs och att uppföljningen dokumenteras.

Index Bra arbetsgivare

Index Bra arbetsgivare består av tre delindex; Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplats. Förvaltningen har värdet 81 på Bra arbetsgivare, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Av samtliga delindex återfinns den mest positiva förändringen mellan 2018 och 2019 för delindex Jämställdhet med en ökning på 4 indexpunkter, från 80 till 84. I detta delindex finns skillnaden mellan män och kvinnor beträffande heltid, långtidssjukfrånvaro och karriärmöjligheter/chefskap. Av förvaltningens 81 chefer är 73 kvinnor och 8 män. I Jämixrapporten bekräftar det delindexet bra arbetsgivare att andel chefer som är kvinnor är betydligt högre även om det nästan speglar andelen anställda kvinnor. Förvaltningen har sen tidigare och även idag en utmaning i att rekrytera fler män till chefspositioner. Även långtidssjukfrånvaron visar att män har lägre sjukfrånvaro än kvinnor och det styrks även i Jämixrapporten. En av flera strategiska frågor som förvaltningsledningen identifierat och

arbetat vidare med är just frisknärvaron.

Värdet på delindex Attraktiv arbetsgivare är oförändrat, 85, jämfört med 2018. Delindexet följer upp tillsvidareanställningar, korttidsfrånvaro och avgångar/egen begäran. Resultatet för delindex Rekommendera arbetsplats är 75 vilket är en minskning med 3 indexpunkter jämfört med föregående mätning. Värdet är dock 3 indexpunkter högre jämfört med samtliga stadsdelsförvaltningar.

Delindexet Rekommendera arbetsplats bygger på följande frågor i medarbetarenkäten;

- Jag har en bra arbetssituation (70)
- På min arbetsplats behandlas alla med respekt (76)
- Jag tycker att min chef och jag har meningsfulla medarbetarsamtal (79)
- Vi genomför det vi beslutat om på arbetsplatsen (73)

Resultatet visar att det är viktigt att fortsätta jobba med det systematiska arbetsmiljöarbetet och då framförallt den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Det handlar framförallt om att arbeta hälsofrämjande med fokus på förebyggande insatser samt genom aktiva åtgärder utifrån diskrimineringslagen. Vidare krävs en mer systematisk uppföljning av de beslut som tas inom respektive verksamhet.

Långt och hållbart arbetsliv

Trenden med ökad sjukfrånvaro har vänt, den totala sjukfrånvaron har minskat jämfört med samma period föregående år från 7,4 till 7,3 procent. Det är framförallt korttidsfrånvaron som minskat från 2,4 till 1,96 procent. Det kan antas att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet som stärkts ytterligare har påverkat sjukfrånvaron inom förvaltningens verksamheter i positiv riktning.

För att öka hälsan och sänka sjukfrånvaron har hälsosamtal, vid upprepad korttidsfrånvaro, startats under våren. Syftet med hälsosamtalet är att hitta tidiga tecken på ohälsa och uppmuntra till förändringar som gynnar hälsostatusen. Hälsosamtalet är ett trepartssamtal mellan medarbetare, chef och företagssköterska från Feelgood. Företagssköterskan leder samtalet och förhållningssättet är coachande och främjande där fokus i samtalet är att se till vad som fungerar och vad medarbetaren själv kan göra för att påverka sin arbetssituation/livsstil i en positiv riktning som i sin tur innebär en minskad sjukfrånvaro. Det har konstaterades att cheferna är nöjda med insatsen men att den fortsatta processen behövde förtydligas. Under 2020 ska en fördjupad utvärdering genomföras för att bedöma dess effekt på korttidsjukfrånvaron.

Hälsosamma arbetsplatser stöds av ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för att utveckla arbetsmiljö och verksamhet. SAM ska vara en integrerad del av verksamheten. Den gemensamma utbildningen i systematiskt arbetsmiljöarbete via Sunt Arbetsliv, för chefer och skyddsombud, har fortsatt under året. En uppföljningsdag (halvdag) för de enheter som genomfört utbildningen kommer att genomföras under våren 2020. Fokus är på organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA).

Årshjulet för arbetsplatsträffar (APT) har reviderats och en bilaga har tagits fram till årshjulet som tydliggör varje del i årshjulet, vilket förtydligar det systematiska arbetsmiljöarbetet ytterligare.

För att stärka det förebyggande arbetet mot hot och våld riktat mot medarbetare har

förvaltningen genomfört en inventering av de hot- och våldsrutiner som finns i verksamheterna. Enligt stadens Trygghets- och säkerhetsprogram är enhetschef/ biträdande rektor ansvarig för att det finns aktuella hot-och våldsplaner för respektive verksamhet. Stabens säkerhetssamordnare har det samordnande ansvaret och HR kan användas som ett stöd i arbetet.

Kompetensförsörjning

Inom förvaltningens verksamheter är kompetensförsörjningen en fortsatt stor utmaning. Ett flertal insatser har genomförts för att utveckla, behålla, attrahera och rekrytera fler medarbetare. Arbetet har bland annat utgått från den kompetensförsörjningsplan som upprättades för 2019.

Genom en särskild kompetensförsörjningsplan för chefer ska förutsättningarna för ett modernt och hållbart ledarskap öka. Arbetsättet ska utgå från stadens UBARA modell (utveckla, behålla, attrahera, rekrytera, introducera, avsluta). Arbetet med att ta fram en förvaltningsspecifik kompetensförsörjningsplan för chefer har dragit ut på tiden eftersom förvaltningen behövt beakta det arbete som skett centralt i staden inom Personalstrategiska avdelningen. Chefsförsörjningsprocessen ska beskriva förväntningarna och viljeinriktningen i staden för att stärka stadens chefsförsörjning. Stadens chefsförsörjningsprocess kommer att kommuniceras och förankras samt kompletteras med förvaltningsspecifika aktiviteter under våren 2020.

Inom äldreomsorg och socialtjänst fortsätter arbetet utifrån den handlingsplan för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare som implementerats under perioden 2016-2018. Förskolans handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare är klar och ska förankras i verksamheten.

Inom äldreomsorgen har ytterligare ett antal Silviasystrar utbildats under året. Det finns totalt 59 utbildade Silviasystrar och tio Silviasjuksköterskor i verksamheterna.

Förskolans uppdrag har förändrats över tid vilket ställer högre krav på chefer och medarbetare. Kompetensförsörjningen är en stor utmaning som behöver hanteras för att leva upp till läroplanens intentioner. Andelen behöriga förskollärare minskar och enheter upplever att det är svårare att rekrytera legitimerade förskollärare. Även utbildade barnskötare har blivit svårare att rekrytera. I ett led att höja andelen behöriga förskollärare har duktiga och engagerade barnskötare uppmanats att söka den erfarenhetsbaserade förskollärarytbildningen. Även barnskötare som saknar grundutbildning har uppmanats att söka till Midsommarkransens barnskötarytbildning.

För att säkerställa en god arbetsmiljö och skapa arbetsglädje och utveckla den pedagogiska kvalitén på verksamheten har det genomförts en omorganisation inom förskolan som börjar gälla från 1 januari 2020.

Samarbetet med högskolor och universitet i regionen är av stor vikt. Kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning kvalitetsutvecklar verksamheterna och ökar intresset för att arbeta inom samtliga verksamhetsområden. Studentmottagande utgör en viktig rekryteringsgrund. Utveckling av studentmottagandet sker internt i samverkan mellan avdelningarna samt med universitet och fackförvaltningar. För att öka andelen förskollärare med handledarytbildning i ett led att öka kvaliteten på mottagandet av VFU-studenter har Bromma tillsammans med Hässelby-Vällingby och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning ordnat

en lokal handledarutbildning i samverkan med Stockholms universitet. Tio medarbetare från Bromma har deltagit i utbildningen.

Digital kompetens

För att stärka den digitala kompetensen och utveckla nya arbetssätt med hjälp av ny teknik inom förvaltningens verksamheter fortsätter arbetet med att ge stöd till medarbetare. Digital teknik används alltmer inom äldreomsorgens och socialtjänstens verksamheter i arbetet med brukare samt i den interna och externa kommunikationen. Inom äldreomsorgen har till exempel digitala ombud utbildats som ett stöd inom verksamheten. För att öka den digitala kompetensen inom förskolan har digitala nätverk bildats, en pedagogisk ledare har ett digitalt utvecklingsuppdrag i sin tjänst för att stärka förskolans digitala utveckling.

Kompetensutvecklingsatsningen

Äldreomsorg:

Anhörigstöd: 144 medarbetare har genomgått en heldagsutbildning i anhörigstöd. Utbildningen har gett ökad kunskap om anhörigbegreppet - hela vägen från det förebyggande anhörigstödet till perioden kring den närståendes sista tid i livet. Utvärderingen av utbildningen visar att deltagarna upplevde att de fått ny kunskap och ökad förståelse för de anhörigas situation. Anhörigkonsulenterna har startat träffar för anhörigombud på vård- och omsorgsboende och med biståndshandläggare. Dessa träffar ger möjlighet till diskussion och erfarenhetsutbyte.

Läkemedelshantering för omvårdnadspersonal: Som ett led i att öka patientsäkerheten och den enskildes välmående har 150 omvårdnadspersonal på vård- och omsorgsboende genomgått en tre timmar lång utbildning i läkemedelshantering. Utbildningen innehöll information om hur olika läkemedel bör tas och vilka biverkningar som kan uppstå, förvaring, hållbarhet och olika beredningsformer. Ju fler i en personalgrupp som har kunskap om säker läkemedelshantering desto mindre är riskerna för felhantering av läkemedel.

Handledare i Durewallmetoden: Tre medarbetare har genomgått handledarutbildning i Durewallmetoden. Personer med demensdiagnoser har inte sällan ett utåtagerande eller hotfullt beteende till följd av att situationen inte är begriplig och hanterbar. Målet med utbildningen är ett tryggt möte och att skapa/bibehålla relationer även i en svår situation. Utbildningen ger kunskap om hur man med bemötande och förhållningssätt kan undvika ett utåtagerande beteende. Även mjukt självskydd ingår i utbildningen. Handledarna kommer att förmedla kunskap till personal i förvaltningens alla demensverksamheter.

Psykisk ohälsa: 30 medarbetare inom hemtjänst har genomgått en två dagar lång utbildning om psykisk ohälsa för äldre. Då risken för att drabbas av psykisk ohälsa ökar med åldrandet behöver hemtjänstpersonal ökade kunskaper i begreppet psykisk ohälsa. Ju mer kunskap som finns i personalgruppen desto bättre är förutsättningarna för att ge en god och säker omvårdnad och service utifrån den enskildes behov och önskemål. Deltagarna upplevde att utbildningen var mycket bra och att de fått mycket användbar kunskap. Utbildningen gavs under hösten 2019 och kommer att utvärderas i början av 2020 då viss tid behövs för att se om deltagarna kunnat omsätta kunskaperna i praktiken.

Socialtjänst och fritid:

Beroendetillstånd: Kompetensutveckling gällande beroende och missbruk för

socialsekreterare inom beställarenheten och utförarenheten. Endast en medarbetare fick plats på utbildningen. Utbildningen ledde till ökade kunskaper om alternativa arbetsätt i arbetet med missbruk och beroende. Kunskaper som ska delas med medarbetare och leda till förbättrade arbetsätt och rutiner.

Kvalitetsutmärkelsen

För att driva kvalitetsarbetet framåt inom förvaltningens verksamheter har förvaltningen uppmuntrat till deltagande i stadens kvalitetsutmärkelse. En önskan fanns att minst fyra enheter skulle delta. Flera verksamheter var inledningsvis intresserade men valde senare att avstå deltagande i årets kvalitetsutmärkelse. Förvaltningens boendestöd var enda deltagande verksamhet.

ANDT

I förvaltningens alla verksamheter implementeringen av stadens ANTD-program (Alkohol, Narkotika, Dopning och Tobak) pågått under året. Detta har skett genom att verksamheterna genomfört olika aktiviteter som är kopplade till programmet. Förvaltningens preventionssamordnare har stöttat arbetet med implementeringen.

Arbete för ökad jämställdhet och jämlikhet - Lika rättigheter och möjligheter samt diskriminering

Förvaltningens samtliga verksamheter strävar efter att integrera jämställdhetsarbetet i det ordinarie arbetet. Alla tjänsteutlåtanden som upprättats under 2019 har innehållit en jämställdhetsanalys där det varit relevant. Jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden är en del i arbetet med att integrera jämställdhetsarbetet i den ordinarie verksamheten vilket bidrar till att införliva ett jämställdhetsperspektiv i beredningen av beslutsunderlag.

Att integrera jämställdhet i stadsmiljöarbete och planering kräver riktad kunskap som inhämtas på olika sätt till exempel genom gästföreläsning och studiebesök. Ett kompetenshöjande tema under året är hur belysning och ljusdesign kan varieras och bidra till att skapa jämställdhet och trygghet i olika utemiljöer.

Inom förskolan har flera områden sakkunniga pedagoger i jämställdhetsfrågor och normkritiskt arbete som lyfter och utmanar personalen kontinuerligt i olika mötesformer. Det kan till exempel handla om att uppmärksamma om vilka begrepp som används och vilken effekt detta kan tänkas få i arbetet med barnen.

Jämixonrapporten visar att av samtliga delindex återfinns den mest positiva förändringen mellan 2018 och 2019 för delindex Jämställdhet med en ökning på 4 indexpunkter, från 80 till 84. Förvaltningen har sen tidigare och även idag en utmaning i att rekrytera fler män till chefspositioner. Även långtidssjukfrånvaron visar att män har lägre sjukfrånvaro än kvinnor och det styrks även i Jämixonrapporten. En av flera strategiska frågor som förvaltningsledningen identifierat och arbetat vidare med är just frisknärvaron.

Arbetet med att implementera aktiva åtgärder utifrån Diskrimineringslagen har fortsatt under året och det har genomförts tre workshops för chefer. Ett förvaltningsövergripande dokument har tagits fram kring aktiva åtgärder på en övergripande nivå för Bromma stadsdelsförvaltning. Dokumentet innehåller bland annat hur förvaltningen arbetat med aktiva åtgärder, de utbildningsinsatser som personalenheten erbjudit till chefer och stödmaterial. För att tydliggöra att arbetet med aktiva åtgärder sker inom ramen för samverkan har den stående

punkten ”arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen” lagts till på dagordningen. Förvaltningen har inte haft några diskrimineringsärenden under året.

Agenda 2030

Nämnden har i det ordinarie arbetet bidragit till genomförandet av Agenda 2030 genom att vara en attraktiv arbetsgivare där chefer och medarbetare har använt resurser innovativt, effektivt och jämställt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	82	83	82	83		83	82	2019
Analys Resultatet uppdelat på bakgrundsvariabler så som kön och ålder visar att det framförallt är gruppen yngre medarbetare som har ett lägre resultat än 2018. Det är bland förvaltningens yngsta medarbetare utmaningar finns beträffande att öka medarbetares motivation och engagemang. Inom verksamheterna fortsätter arbetet med att skapa förutsättningar för att engagemanget ska öka hos medarbetarna vilket i sin tur har påverkan på medarbetarnas motivation.								
  Andel elektroniska inköp	63 %			58 %	70 %	70 %	tas fram av nämnd en	VB 2019
Analys Andelen elektroniska inköp har ökat jämfört med föregående år, men inte i förväntad utsträckning trots ökade utbildningsinsatser. Vissa inköp går inte att genomföra elektroniskt. För att öka andelen ska lokala avtal i Bromma, där det är möjligt, anslutas till e-handelssystemet.								
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %			86,36 %		100 %	tas fram av nämnd	VB 2019
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %		100 %	87%	2019
  Index Bra arbetsgivare	81			81		85	85	2019
Analys Värdet på Bra arbetsgivare är oförändrat jämfört med föregående år. Delindex Jämställdhet har ökat med 4 indexpunkter från 80 till 84. Delindexet Rekommendera arbetsplats har däremot sjunkit med 3 indexpunkter jämfört med föregående mätning. Delindexet ligger dock fortfarande högre i jämförelse med samtliga stadsdelsförvaltningar. Delindex Attraktiv arbetsgivare ligger oförändrat på 85 jämfört med 2018. För att höja totalindex behöver förvaltningen framförallt genomföra åtgärder för att höja index Rekommendera arbetsplats.								
  Sjukfrånvaro 	7,3 %	5,2 %	7,7 %	7,4 %		7,1 %	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys Sjukfrånvaron redovisas som det rullande tolvårsmedelvärdet per november. Den totala sjukfrånvaron har minskat jämfört med föregående år. Även om årsmålet inte uppnås är resultatet ett tecken på att det förebyggande och hälsofrämjande arbete som genomförts har haft en positiv effekt. Arbetet kommer att fortsätta med samma intensitet inom förvaltningens samtliga verksamheter under 2020.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	1,96 %	1,62 %	2,03 %	2,4 %		2,2 %	Tas fram av nämnd/styrelse	VB 2019
Analys Sjukfrånvaron redovisas som det rullande tolvårsmedelvärdet per november.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshindersområdet	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31	

Nämndmål:

3.2.1. I Bromma använder chefer och medarbetare resurser innovativt, effektivt och jämställt

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens medarbetare är nyckeln till god kvalitet inom alla verksamhetsområden. Medarbetarna ska uppleva att de har goda utvecklingsmöjligheter. Förvaltningen ska stödja ett hållbart arbetsliv och medarbetarnas kompetens ska tillvaratas genom en lärande kultur i ett öppet klimat präglad av tillit. Nya idéer ska uppmuntras och misstag ska ses som ett sätt att lära. Kulturen i organisationen uppmuntrar till att sprida goda exempel. Alla medarbetare känner till mål och de resultat som ska nås och vägen dit följs upp i dialogform. Detta kräver en hög grad av delaktighet, engagemang och eget aktivt ansvarstagande av samtliga medarbetare. Engagemang och aktivt medskapande leder till en resurseffektivare, positivare och för både medarbetare och för brommabor - en effektivare förvaltning.

Allt arbete ska ta avstamp i vetenskap och beprövad erfarenhet. Samarbetet med högskolor och universitet i regionen är av stor vikt. Kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning kvalitetsutvecklar verksamheterna och ökar intresset för att arbeta inom samtliga verksamhetsområden.

Arbetet med att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare fortsätter i enlighet med handlingsplanen. Det pågår också ett arbete med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare.

Förvaltningen utvecklar och förbättrar sitt förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbete för att verka för ett långt och hållbart arbetsliv. Arbetsmiljön ska vara god

och hälsosam. I förvaltningen råder nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering. För att öka hälsan hos medarbetare arbetar förvaltningens chefer aktivt med rehabilitering och förebyggande åtgärder. Det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas ständigt med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA). Stadsdelen fortsätter sin satsning på en partsgemensam arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud via SuntArbetsliv.

Sjukfrånvaron rullande 12 månader är 7,4 % per 181101, varav kvinnor har 7,9 % och män 5,3 %. Målet för 2019 är 7,1 %

Förvaltningen ska fortsätta arbetet med aktiva insatser vid korttidsfrånvaro för att förhindra att fler hamnar i långtidssjukskrivningar. Hälsosamtal ska genomföras med medarbetare med upprepade korttidsfrånvaro tillsammans med chef och företagshälsovård. Verksamheter med hög sjukfrånvaro ska få riktat och prioriterat stöd från personalenheten. Prioritering sker i samråd med avdelningschefer.

Förvaltningen arbetar förebyggande och stödjande när medarbetare utsätts för hot och våld. En handlingsplan ska tas fram inom förvaltningen för att stärka det förebyggande arbetet mot hot och våld för medarbetare inom samtliga verksamheter.

Stadsdelsförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare som har engagerade och delaktiga medarbetare, vilket förutsätter en hållbar och hälsosam arbetsmiljö. Ett hållbart modernt ledarskap är en förutsättning för detta och stadsdelen ska därför ta fram en kompetensförsörjningsplan som är särskilt riktad till cheferna. Planen ska vara klar under kvartal ett.

Samtliga avdelningar har en långsiktig planering för att behålla, utveckla samt rekrytera medarbetare med rätt kompetens för både nutid och framtid. Det finns fortfarande utmaningar att rekrytera och behålla medarbetare till bristyrken som förskollärare, barnskötare, sjuksköterskor, undersköterskor, socialsekreterare och biståndshandläggare. För att kvalitetssäkra rekryteringar utbildas alla nya chefer i kompetensbaserad rekrytering och utbildningen är även öppen för erfarna chefer som behöver uppdatera sina kunskaper. För att klara välfärdens rekryteringsutmaningar behöver medarbetare inom vård och omsorg kunna erbjudas heltidsarbete som norm. Förvaltningens arbete med handlingsplaner för heltid som norm, innebär att erbjuda heltidsanställning vid nyanställning och till dem som är ofrivilligt deltidsanställda. Fokus under 2018 har varit äldreomsorgen, där kartläggning och analys genomförts. Under 2019 kommer övriga avdelningar involveras i arbetet som ska ske i samverkan med de fackliga parterna. En sammanhållen lönebildning är också central för en långsiktig kompetensförsörjning och för att undvika löneglidning.

Den digitala kompetensen ska stärkas inom förvaltningens olika verksamheter. Kompetenshögjande insatser ska genomföras och stödet ska utvecklas.

Förvaltningens verksamheter arbetar för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Jämställdhetsarbetet ska integreras i den ordinarie verksamheten. Så långt det är möjligt är förvaltningens statistik könsuppdelad för att könsskillnader ska synliggöras och analyseras. Alla tjänsteutlåtanden där det är relevant innehåller en jämställdhetsanalys. I

förskolans styrdokument finns målet om en jämställd förskola tydligt uttryckt då förskolan bör spegla samhället är det viktigt med fler manliga medarbetare.

Chefer och medarbetare ska uppmuntras till innovation och att arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetssätt. Fler verksamheter ska uppmuntras att delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Nämndens upphandlingar och inköp utvecklar staden i hållbar riktning genom elektroniska inköp av varor och tjänster som följer lagar och riktlinjer. För att bidra till effektivt resursutnyttjande kommer förvaltningen att upprätta en plan för den systematiska uppföljningen av upphandlade avtal. Den systematiska uppföljningen säkerställer att resurser används effektivt. Ytterligare ett sätt att säkerställa att resurser används effektivt är att inköp sker genom avrop från centralt, gemensamt eller lokalt genomförda upphandlingar. Vid anskaffningar där avtal saknas följer inköp lagar och riktlinjer för direktupphandling. För att säkerställa att nämnden har en ändamålsenlig upphandlings- och inköpsverksamhet har förvaltningen anställt en upphandlings- och inköpssamordnare som ger stöd till verksamheterna i upphandlingsfrågor

Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021 syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT- relaterade frågor, med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt med ett minskat tobaksbruk.

Alla enheter inom förvaltningen ska implementera programmet och genomföra minst en aktivitet kopplat till programmet under 2019.

Förväntat resultat

Ökat AMI jämfört med föregående år.

Ökat index Bra arbetsgivare jämfört med föregående år.

Ökad andel elektroniska inköp jämfört med föregående år.

Alla upphandlade avtal följs upp systematiskt.

Minskad sjukfrånvaro jämfört med föregående år.

Tillfredsställande personalrörlighet.

Verksamheterna har en god och hälsosam arbetsmiljö som är fri från diskriminering.

Medarbetare med ofrivilligt deltidsarbete minskar.

Minskad löneglidning.

Samverkan inom förvaltningen är stor.

Chefer inom alla verksamhetsområden upplever att förutsättningarna för ett modernt och hållbart ledarskap är bra.

Alla enheter inom förvaltningen har påbörjat implementeringen av ANDT-programmet och genomfört minst en aktivitet kopplat till programmet under 2019.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal tävlande i Stockholm stads kvalitetsutmärkelse	1					4		2019

Analys
Bromma stadsdelsnämnd

En önskan fanns att minst fyra enheter skulle delta i kvalitetsutmärkelsen. Flera verksamheter var inledningsvis intresserade men valde senare att avstå deltagande i årets kvalitetsutmärkelse.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla enheter inom förvaltningen ska genomföra en aktivitet utifrån stadens ANDT-program. Redovisas som en aktivitet i enhetens verksamhetsplan	2019-01-01	2019-12-31	
 En kompetensförsörjningsplan för chefer ska tas fram	2019-01-01	2019-12-31	
 Hälsosamtal vid upprepad korttidsfrånvaro med företagshälsovården	2019-01-01	2019-12-31	
 Integrera jämställdhetsarbete i verksamheten	2019-01-01	2019-12-31	
 Plan för den systematiska uppföljningen av upphandlade avtal	2019-01-01	2019-12-31	
 Prioritera stöd till verksamheter med hög sjukfrånvaro	2019-01-01	2019-12-31	
 Stärka det förebyggande arbetet mot hot och våld riktat mot medarbetare	2019-01-01	2019-12-31	
 Utveckla chefers och medarbetares digitala kompetens	2019-01-01	2019-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Nämnden redovisar en budget i balans efter resultatdispositioner för verksamhetsåret 2019.

Nämnden erhöll i kommunfullmäktiges ursprungliga budget för 2019 en ram som uppgick till 1 575 miljoner kronor netto. I samband med årets tertialuppföljningar har kommunstyrelsen tillfört nämnden ytterligare 16,1 miljoner kronor netto som budgetjusteringar. Nämnden återredovisar även 17,3 miljoner kronor netto som prestationsförändringar. Slutlig budget för 2019 uppgår till 1 573,8 miljoner kronor.

Resultatet för 2019 innan hänsyn tas till fonderade medel innebär att nettokostnaderna överstiger årets nettobudget. Redovisat resultat är ett underskott med 14,2 miljoner kronor.

Årets prognoser har också visat den utvecklingen och de enheter som prognostiserade underskott ålades att ta fram handlingsplaner för att eliminera prognostiserade underskott. Handlingsplanerna följdes upp vid de månatliga budgetuppföljningarna. Merparten av handlingsplanerna gav inte önskvärd effekt och målet att nå en budget i balans före resultatdispositioner uppfylls inte. Ianspråktagande av fonderade medel med 14,3 miljoner kronor innebär att förvaltningen redovisar en budget i balans efter resultatdispositioner för verksamhetsåret 2019.

I tertial 2 prognostiserades fonduttaget till 16,0 miljoner kronor. Det minskade fonduttaget avser till största del äldreomsorgens förbättrade resultat.

Verksamhetsområde, mnkr	Utfall 2018	Budget 2019*	Utfall 2019	Avvikelse exkl. fonder	Ingående fond	Utgående fond	Avvikelse inkl. fonder
Nämnd och förvaltning	48,2	40,7	40,2	0,5			0,5
Individ och familjeomsorg	128,1	118,7	135,4	-16,7	0,5	0	-16,2
Stadsmiljö	29,3	29,7	28,9	0,8			0,8
Förskola	386,7	385,0	392,6	-7,6	17,5	9,9	0,0
Äldreomsorg	607,9	623,8	615,2	8,6	19,4	19,3	8,6
Omsorg om funktionsnedsatta	297,8	287,6	302,5	-14,9	6,2	0	-8,8
Barn, kultur och fritid	14,2	19,4	19,0	0,4			0,4
Övrig verksamhet	0,0	14,7	0,0	14,7			14,7
Ekonomiskt bistånd	43,6	46,5	46,5	0,0			0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	8,2	7,8	7,8	0,0			0,0
Summa	1 564,1	1 573,8	1 588,0	-14,2	43,5	29,2	0,0

* Justerad budget inklusive budgetjusteringar och prestationsförändringar.

Verksamhetens nettokostnader 2019 har varit högre än tilldelade medel. Den ekonomiska styrningen för att anpassa intäkts- och kostnadsnivåerna till tilldelade medel har varit i fokus under 2019. De kortsiktiga effekterna av vidtagna åtgärder har inte gett önskad effekt fullt ut.

Ekonomistyrning har även fokuserat på de långsiktiga effekterna av vidtagna åtgärder för nå en budget i balans innan fondavsättningar och en långsiktigt hållbar ekonomi.

Lönekostnaderna har totalt ökat med 20,1 miljoner kronor (3,1 procent) jämfört med 2018. Ökningen avser den årliga lönerevisionen, personalförändringar och volymförändringar inom verksamheterna. Under 2020 kommer personalkostnaderna att analyseras månatligen i budgetuppföljningarna.

Fördelningen av lönekostnaderna mellan månadsanställda jämfört med timanställda är oförändrat 2019 jämfört med 2018.

Procentuell fördelning av lönekostnader	2018	2019
Månadsanställda	87 %	87 %
Timanställda	13 %	13 %

Kostnaderna för inhyrd personal (inklusive konsulter) har minskat 2019. Arbetet med att minska konsultkostnaderna har pågått under hela året och följts upp månadsvis.

Kostnader för inhyrd personal per avdelning	2018	2019	Förändring
Förskola	1,6	2,0	0,4
Socialtjänst och fritid	9,4	1,6	-7,8
Äldreomsorg	6,4	3,6	-2,8
Administration	1,1	2,5	1,3
Förvaltningsledning och nämnd	0,1	0,1	0,0
Summa	18,6	9,7	-8,9

Nämnd och förvaltning

Verksamhetsområdet nämnd och förvaltning redovisar ett överskott med 0,5 miljoner kronor. Överskotten avser lägre personalkostnader än budgeterat och återvunna kundfordringar. Tillsättningar av tjänster försenades mot vad som budgeterades. Återvunna kundfordringar är intäkter som förvaltningen mottagit men som tidigare bedömts som förlorade och som lämnats över för bevakning till inkassoföretag enligt gällande redovisningsrutiner.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
+ 0,5	+ 0,5	+ 0,5

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri redovisar ett underskott med 16,2 miljoner kronor efter resultatdispositioner.

Generalschablonen har minskat med 4,5 miljoner kronor jämfört med 2018 med anledning av vi inte tagit emot lika många flyktingar de senaste två åren jämfört med år 2015 och 2016. Generalschablonen betalas ut i 2 års tid efter att en flykting blir folkbokförd i stadsdelen.

Intäkterna från migrationsverket som avser återsökningar av placeringskostnader för

ensamkommande barn uppgår till 17,0 miljoner kronor och har minskat med 12 miljoner kronor jämfört med 2018. En del av kostnaderna kvarstår på förvaltningen men har övergått till försörjningsstöd.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
-9,9	-15,2	-16,2

Ledning

Avdelningsledningen redovisar ett underskott med 1,2 miljoner kronor. Avvikelsen mot prognostiserade kostnader i tertiäl 2 beror i huvudsak av dubbla lönekostnader under hösten.

Barn och unga

Barn- och ungdom inklusive ensamkommande barn och unga redovisar ett underskott med 8,9 miljoner kronor. Under året har man arbetat aktivt med att föra över ungdomar till öppenvårdsinsatser i egen regi för att begränsa underskottet. Kostnaderna för jourhem, HVB- samt LVU placeringar var under året högre än budgeterat.

Avvikelsen mot prognostiserade kostnader i tertiäl 2 beror i huvudsak på förlängda Institutionsplaceringar som man hade hoppats på att kunna placera om tidigare.

Vuxna missbruk

Vuxna missbruk redovisar ett underskott med 4,3 miljoner kronor. Det är en förbättring med 2,2 miljoner kronor jämfört med tertiäl 2 och avser minskat antal placeringar inom institutionsvård och öppenvård. Underskottet avser framförallt kostsamma placeringar i dygnet runt vård. Kostnaderna för stöd- och omvårdnadsboende var fortsatt höga trots att flera brukare kunna erbjudas boende i träningslägenhet. Kostnaden för stöd-/omvårdnadsboende på institution (HVB) uppgick till 5,8 miljoner kronor för perioden, vilket är en ökning med 0,5 miljoner kronor jämfört med 2018. Flera placeringar har gjorts i LVM-förebyggande syfte.

Vuxna missbruk	Ja n	Fe b	Ma r	Ap r	Ma j	Ju n	Jul	Au g	Se p	Ok t	No v	De c
HVB/behandlingshem	5	5	3	4	4	1	1	1	0	0	0	0
LVM-vård vuxna	1	1	1	2	2	2	2	2	2	3	3	1
Familjehemsvård vuxna	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Stöd- och omvårdnadsboende, unika personer	18	19	20	16	12	8	5	7	7	7	8	7
Andra boendeformer	21	19	19	19	24	18	16	16	16	16	11	9
Öppenvård	1	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Skyddat boende	2	2	2	0	1	1	0	2	2	2	3	2
Summa	48	47	48	44	43	30	24	28	27	28	25	19

Socialpsykiatri

Insatserna inom socialpsykiatri redovisar ett underskott med 7,4 miljoner kronor. Avvikelsen mot prognostiserade kostnader i tertiäl 2 beror i huvudsak på ökat behov inom HVB- vården. Förutom ökade placeringskostnader innefattas även en lokalkostnad som inte täcks av ersättningssystemet för valfrihet inom sysselsättning. Myndighetsutövningens kostnader för

insatser i HVB-hem och andra boendeform har legat över planeringsnivån för 2019.

Utförare

Resursenheten prognostiserar ett överskott om 2,2 miljoner kronor. Överskottet avser både verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg samt verksamhetsområdet barn, kultur och fritid

Stadsmiljö

Verksamhetsområdet stadsmiljö redovisar ett överskott med 0,8 miljoner kronor. Stadsmiljödriften redovisar ett underskott med 0,3 miljoner kronor och avskrivningar och internränta redovisas ett överskott med 1,1 miljoner kronor. Kostnader för investeringsprojekt uppstår först när projekten är genomförda och genererar därför inte kapitalkostnader för hela året.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	+ 0,8

Förskola

Verksamhetsområdet förskola redovisar en budget i balans efter resultatdispositioner och budgetjusteringar och ett underskott med 7,6 miljoner kronor innan fonddispositioner. Förvaltningen återredovisar budgetmedel motsvarande 15,9 miljoner kronor för färre inskrivna barn jämfört med kommunfullmäktiges budget. Förvaltningen tillfördes även 2,8 miljoner kronor för uppfyllt barnomsorgsgaranti och 5,0 miljoner kronor som kompensation för lokaler med höga hyror. Intäktskravet sänktes med 0,8 miljoner kronor.

Underskottet innan hänsyn tagits till resultatfonderna avser till största del ökade IT kostnader med 7,6 miljoner kronor jämfört med 2018. Även personalkostnaderna har ökat med 7,7 miljoner kronor (2,4 procent) jämfört med 2018. Rektorer påtalar att det är svårt att nå målet med barn per årsarbetare då måluppfyllnaden är kostnadsdrivande. Förskolorna strävar även efter att skapa en ekonomi som klarar flera ekologiska inköp genom att minska matsvinnet och laga mera vegetarisk mat.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
-3,0	-3,0	0,0

Antal inskrivna barn	VP	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Små barn	1 151	997	1 013	1 049	1 076	1 083	1 081	1 060	1 398	1 415	1 428	1 432	1 428
Stora barn	1 596	1 772	1 766	1 766	1 765	1 762	1 718	1 590	1 202	1 202	1 209	1 211	1 206
Totalt	2 747	2 769	2 779	2 815	2 841	2 845	2 799	2 650	2 600	2 617	2 637	2 643	2 634

Omsorg på obekvämlig arbetstid

Verksamheten omsorg på obekvämlig arbetstid är stadsövergripande och Brommas upptagningsområde är Hässelby- Vällingby och Bromma. Verksamheten finansieras av utbildningsförvaltningens budget för omsorg på obekvämlig arbetstid.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet äldreomsorg redovisar ett överskott med 8,7 miljoner kronor efter resultatdispositioner. Avvikelsen mot budget är en förbättring med 8,7 miljoner kronor jämfört med det prognostiserade resultatet i tertialrapport 2.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertial 1, tertial 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertial 1	Tertial 2	Bokslut
- 8,3	0,0	+ 8,7

Verksamhetsledning

Verksamhetsledningen redovisar ett överskott med 1,6 miljoner. Överskottet kan härledas till vakanser samt att avsatta medel för oförutsedda händelser och omstrukturering inte har förbrukats.

Myndighets- och beställarfunktionen

Myndighets- och beställarfunktionen redovisar ett överskott med 9,1 miljoner kronor. Överskottet kan härledas till att den ekonomiska handlingsplanen fått önskad effekt. Arbetet med att se över beviljade insatser, behovsnivån och överskriden tid har medfört att kostnaderna minskat. Erhållna stimulansmedel om 2,6 miljoner kronor för att minska social isolering har möjliggjort fortsatt utveckling av den öppna och förebyggande verksamheten, såväl fysiska och sociala aktiviteter kan i högre utsträckning erbjudas som ett alternativ till hemtjänstinsatser.

Kommunal hemtjänst

Den kommunala hemtjänsten i egen regi redovisar ett underskott med 4,0 miljoner kronor. Hemtjänst i egen regi har under flera år redovisat underskott. Årets underskott är en minskning jämfört med 2018, trots att stimulansmedel för utökad bemanning helt uteblev 2019. Fortsatta ekonomiska utmaningar kvarstår med att anpassa verksamheten utifrån nuvarande ersättningssystem.

Övriga utförarverksamheter

Den förebyggande verksamheten redovisar ett överskott med 0,6 miljoner kronor baserat på minskade personalkostnader bland annat kopplade till vakanser och behov.

Det kommunövergripande korttidsboendet Kinesen med inriktning på stöd till anhöriga redovisar en budget i balans med anledning av att öppettiderna justerats för att verksamhetskostnaderna ska inrymmas det tilldelade anslaget.

Under 2019 har resultatenheten Mälarbackens kök avvecklats. Äldreomsorgens tre vård- och omsorgsboenden redovisar en budget i balans efter resultatöverföring. Fondöverföringen från 2018 uppgick till 19,3 miljoner kronor. Fondöverföringen till 2019 minskar med 0,1 miljoner

kronor till 19,2 miljoner kronor.

Antal	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Totalt antal hjälptagare	2 092	2 100	2 116	2 112	2 111	2 109	2 093	2 098	2 089	2 091	2 088	2 087
Antal trygghetslarm	1 285	1 288	1 286	1 286	1 295	1 297	1 285	1 293	1 295	1 299	1 297	1 297
Hemtjänst i ordinärt boende	1 295	1 297	1 281	1 284	1 285	1 295	1 274	1 281	1 282	1 291	1 294	1 286
Personer med dagverksamhet	99	101	101	108	105	102	100	101	104	100	100	104
Personer på servicehus	60	59	60	61	61	61	58	53	51	52	49	48
Månadsplatser korttidsboende	13	13	13	10	10	12	10	13	11	12	15	15
Utförda hemtjänsttimmar	40 511	36 733	41 675	40 871	41 253	38 603	38 652	40 048	39 612	41 035	39 107	38 645
Månadsplatser med heldygnsomsorg, vob*	434	433	436	442	435	438	434	429	429	430	430	429

*vob = vård- och omsorgsboende

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett underskott med 14,9 miljoner före resultatdispositioner och ett underskott med 8,8 miljoner kronor efter resultatdispositioner.

Prestationsjusteringen blev - 2,2 miljoner kronor och bygger på uppgifter från vårens mätning den 31 mars och höstens mätning den 31 augusti. Den slutgiltiga budgeten för 2019 är snittkostnaden mellan de två mätningarna. Placeringar utanför avtal som innefattar LOV ger ökade kostnader då full ersättning inte ges för dessa placeringar. Andelen placeringar utanför LOV var 21 procent i december.

Omorganisationen inom Socialtjänst- och fritidsavdelningen innebar att verksamhetsområdet delades mellan två enheter, unga- och vuxna funktionsnedsatta. Önskvärd effekt uppnåddes inte och kommer att återgå till tidigare organisation. Denna omorganisation gav inte önskvärd effekt.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
5,0	0,0	- 8,8

Ledning och beställarfunktionen

I tertiäl 1 visade en framräkning på nivåerna i början av året ett underskott men i prognosen inkluderades handlingsplaner som inte gav någon ekonomisk effekt. Verksamhetsområdet uppdaterade handlingsplaner inför tertiäl 2 men dessa gav inte heller någon önskvärd ekonomisk effekt. Underskottet härleds till ökade kostnader för antalet dyra placeringar på

bostäder med särskild service utanför LOV samt att SoL placeringar av målgruppen yngre dementa personer har ökat. Kostnaderna för bostad med särskild service enligt SoL har också ökat i slutet av året. Dessa placeringar får förvaltningen inte budgetjusteringar för, varje ny placering innebär därmed ett ökat underskott. Kostnaderna för persontransporter har ökat med anledning av ökningen av insatser inom daglig verksamhet under hösten.

Under hösten fakturerades även verksamheten för retroaktiva kostnader avseende tidigare år för både sjuklöner, personlig assistans LSS och Personlig assistans enligt LSS.

Antal ärenden inom omsorg om funk.	Ja n	Fe b	Ma r	Ap r	Ma j	Ju n	Jul	Au g	Se p	Ok t	No v	De c
Särskilt boende LSS												
Bostad m. särskild service LSS, vuxna	10 2	10 5	10 6	10 5	10 4	10 5	10 3	10 4	10 4	10 2	10 0	99
Bostad m. särskild service LSS, barn	11	11	11	11	10	10	9	9	9	9	9	9
Korttidsvistelse, barn och vuxna	61	58	59	62	60	59	63	59	54	54	55	55
Särskilt boende SoL												
Bostad m. särskild service SoL, vuxna	8	10	11	11	11	11	11	11	11	11	11	9
Särskilt boende SoL	0	0	0	1	2	2	2	2	2	2	4	4
Korttidsvistelse SoL	0	1	4	4	3	3	1	1	1	1	3	2
Sysselsättning												
Daglig verksamhet LSS	21 1	20 9	20 7	20 7	20 7	20 9	20 4	22 6	22 5	22 4	22 3	22 1
Dagverksamhet SoL	12	12	11	10	11	10	9	8	8	8	7	4
Personlig assistans												
LSS	11	10	11	12	15	13	14	16	17	16	17	18

Utförare

Personligt stöd redovisar ett underskott med 1,3 miljoner kronor på grund av ökade lönekostnader och oförutsedda kostnader vid sanering av vägglöss på en gruppbostad.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet barn, kultur och fritid redovisar ett överskott med 0,4 miljoner kronor. Tilldelade medel finansierar fritidsverksamheten inom socialtjänstavdelningen och öppna förskolan samt kulturuppdraget inom avdelningen förskola. Överskottet avser till största del vakanser inom fritidsverksamheten.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
+ 1,0	+ 3,0	+ 0,4

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd prognostiserar en budget i balans för 2019 när hänsyn tagits till den statliga ersättningen för flyktingmottagande.

Handläggningskostnaderna för ekonomiskt bistånd uppgick till 9,3 miljoner kronor vilket motsvarar 20 procent av den totala kostnaden för ekonomiskt bistånd. Utfallet för 2018 var 32 procent. I snitt fick 419 hushåll ekonomiskt bistånd någon gång under 2019. Snittsiffran för 2018 var 384 hushåll.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	0,0

Antal hushåll med försörjningsstöd	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Snitt
2019	436	432	427	441	434	440	420	434	406	386	387	381*	419
2018	364	370	369	375	374	379	383	392	390	400	406	409	384

* Preliminärt utfall för december 2019

Antalet bidragshushåll har ökat 2019 jämfört med 2018 men en jämförelse av snittet mellan första och andra halvåret 2019 visar en minskning av bidragshushåll under andra halvåret 2019. Antalet bidragshushåll minskade med 33 stycken. Det ekonomiska utfallet visar också att kostnaderna har minskat med 1,7 miljoner kronor vid jämförelse mellan första och andra halvåret.

Arbetsmarknadsåtgärder

För arbetsmarknadsåtgärder redovisas en budget i balans. Positiva effekter av arbetet inom arbetsmarknadsåtgärder bidrar till att försörjningsstödet minskar.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
0,0	0,0	0,0

Övrig verksamhet

För att balansera eventuella underskott och oförutsedda kostnader hos verksamheterna budgeterades medel hos stadsdelsdirektören. För 2019 budgeterades 14,7 miljoner kronor. Prognoserna under året har medfört att hela budgetreserven behövde användas till att balansera redovisade nettounderskott hos verksamheterna.

Prognostiserad budgetavvikelse i tertiäl 1, tertiäl 2 och redovisat resultat i bokslutet.

Tertiäl 1	Tertiäl 2	Bokslut
+ 14,7	+ 14,7	+ 14,7

Resultatenheter

Resultatet för 2019 innan hänsyn tas till fonderade medel innebär att nettokostnaderna överstiger årets nettobudget. Nämnden gör ett samlat fonduttag med 14,3 miljoner kronor. Ingående fondmedel 2019 uppgick till 43,5 miljoner kronor. Utgående fondmedel beräknas till 29,2 miljoner kronor.

I tertial 2 prognostiserades fonduttaget till 16,0 miljoner kronor och i årets sista prognos (november) prognostiserades ett fonduttag med 15,5 miljoner kronor. Det minskade fonduttaget avser till största del äldreomsorgens förbättrade resultat.

Resultatenheter, mnkr	Antal	Ingående fond	Utgående fond	Förändring fond
Förskola	10	17,5	9,9	-7,6
Omsorg om funktionsnedsatta	2	6,2	0,0	-6,2
Äldreomsorg	4	19,4	19,3	-0,1
Individ och familjeomsorg	1	0,5	0,0	-0,5
Summa	17	43,5	29,2	-14,3

Förskola

Verksamhetsområdet förskola gör ett fonduttag med 7,6 miljoner kronor. Förskolans underskott innan fonddispositioner avser framförallt ökade IT kostnader med 7,6 miljoner kronor jämfört med 2018. För att åstadkomma ett strategiskt och hållbart kvalitetsarbete samt likvärdiga ekonomiska förutsättningar kommer det att göras en omorganisation inom avdelning förskola inför 2020. Nuvarande resultatenheter avvecklas och fonderade medel fördelas mellan åtta nyinrättade resultatenheter. Förskolans underskott innan fonddispositioner avser ökade IT kostnader med 7,6 miljoner kronor jämfört med 2018. Även personalkostnaderna har ökat med 7,7 miljoner kronor (2,4 procent) jämfört med 2018.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet äldreomsorg gör ett fonduttag med 0,1 miljoner kronor. Fondförändringen avser dels Mälarbackens vård- och omsorgsboende och dels avvecklingen av resultatfonden Mälarbackens kök.

Socialtjänst och fritid

Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg gör ett fonduttag med 0,5 miljoner kronor vilket är hela fondöverföringen från tidigare år. Ingen fondöverföring görs till 2020.

Verksamhetsområdet omsorg om funktionsnedsatta gör ett fonduttag med 6,2 miljoner kronor vilket är hela fondöverföringen från tidigare år. Ingen fondöverföring görs till 2020. Resultatenheten för personligt stöd 1 avvecklas med anledning av omorganisationen inom avdelningen socialtjänst och fritid. Enhetens fonderade medel var 4,7 miljoner kronor. Verksamheten delas upp mellan övriga utförarenheter. Fonduttaget hos resultatenheten för personligt stöd 2 avser renoveringar av gruppboendestäder och serviceboendestäder med anledning av väggloss, skadegörelse, vattenskada samt finansiering av platser som temporärt stått tomma.

Investeringar

Nämnden redovisar ett överskott med 1,6 miljoner kronor jämfört med tilldelad investeringsbudget för verksamhetsåret 2019. Nämnden erhöll i kommunfullmäktiges ursprungliga budget för 2019 en ram som uppgick till 21,1 miljoner kronor netto. I samband med årets tertialuppföljningar har kommunstyrelsen tillfört nämnden ytterligare 5,6 miljoner kronor netto, varför slutlig investeringsbudget uppgår till 26,7 miljoner kronor.

Investeringsbudget	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse
Parkinvesteringar	9,0	9,0	0,0
Reinvesteringar		4,1	-4,1
Investeringar med nycklade medel	9,2	3,5	5,7
Inventarier och maskiner	4,5	4,5	0,0
Klimatinvesteringar	0,9	0,9	0,0
Trygghetsinvesteringar	3,1	3,1	0,0
Summa	26,7	25,1	1,6

Stadsmiljöprojekt

Nämnden redovisar ett överskott med 1,6 miljoner kronor för verksamhetsåret 2019. Nämnden ansöker om ombudgetering med 1,0 miljoner kronor till 2020.

Strandpromenaden mellan Äppelviken och Smedslätten

Tillgänglighetsanpassningen av strandpromenaden mellan Äppelviken och Smedslätten fortgår men har försenats på grund av byggtekniska svårigheter vid berget. Arbetet kommer bland annat innebära att en ny gångbrygga på en sträcka om 220 meter anläggs. Genomförandet sker under perioden höst/vår 2019/2020. Nämnden ansöker om ombudgetering med 1,0 miljoner kronor till 2020.

Lekparker i Johannesfred

Upprustning har genomförts på Lekparkerna Osmundsjärnet och Stångjärnet under 2019. I samarbete med Trafikkontoret har lekparken Osmundsjärnet upprustats med start hösten 2018 och färdigställd 2019. Parken har uppdaterats med ny lekutrustning för barn i flera åldrar samt belysning för trygghet och tillgänglighet.

Parken Stångjärnet har under våren 2019 byggts om från att endast vara lekplats till en park med fler funktioner som blomsterprakt och stadsodling. Parken har öppnats upp och försetts med fler sittplatser, planteringar, ny lekutrustning samt nya entréer och tillgänglig gångväg.

Lekpark i Alvik

Under hösten 2019 har upprustning av lekparken Skorstenen påbörjats med ny lekutrustning och parkour. Gungor, rutschkana och studsatta har placerats i tillgängligt fallskydd av gummi. Parkens nya struktur inbjuder också till vistelse för fler målgrupper med blomsterprakt och nya sittgrupper.

Åkeshovs arboretum

I samarbete med Trafikkontoret har nämnden arbetat med projektering av parken Arboretum i

Åkeshov. Första etappen har påbörjats med bland annat renovering av växtbäddar och byggnation av en ny trappa med barnvagnsramp för att skapa bättre tillgänglighet. Trappan förbinder parken med Judarskogens naturreservat.

Övriga projekt

Genomförda tillgänglighetsåtgärder i Kyrksjölötens naturreservat. Lekparken Murlindan i Bromma kyrka har projekterats. Tillgänglighetsförbättringar av trappor och parkvägar har genomförts samt att en ny hundrastgård i Traneberg har anlagts.

Klimatinvesteringar

De klimatinvesteringsprojekt som genomförts under 2019 är ny belysningsarmatur (LED belysning) vid Solviks motionsspår, installation av solcellsdrivna sopkomprimatorer.

Trygghetsinvesteringar

Nämnden har i samarbete med Trafikkontoret anlagt belysning utmed stråket vid bryggan i Bällsta å/Annedal för ökad trygghet och säkerhet.

Ombudgeteringar

Nämnden ansöker om ombudgetering med 1,0 miljoner kronor. För 2019 beviljades 3,5 miljoner kronor till projektet Bromma strandpromenad.

Tillgänglighetsanpassningen av strandpromenaden mellan Äppelviken och Smedslätten fortgår men har försenats på grund av byggtekniska svårigheter vid berget. Arbetet kommer bland annat innebära att en ny gångbrygga på en sträcka om 220 meter anläggs. Nämnden ansöker därmed om att skjuta över resterande medel till 2020 (beslutssats 2).

Analys av balansräkning

Bokslutet för verksamhetsåret 2019 har upprättats enligt den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och i överensstämmelse med riktlinjerna i regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär bland annat att nedanstående principer har följts:

- *Matchningsprincipen*: tillgångar/intäkter och skulder/kostnader har periodiserats på likartat sätt.
- *Försiktighetsprincipen*: kostnader/skulder ska aldrig undervärderas och intäkter/tillgångar aldrig övervärderas.
- *Väsentlighetsprincipen*: kostnader och intäkter har periodiserats om de påverkat resultatet väsentligt. I bokslutet har lägst 50 tusen kronor varit riktmärke för vad som normalt ansetts varit väsentlig storlek.

Balansomslutningen per den sista december är 221 miljoner kronor, vilket är en ökning med 10,6 miljoner kronor jämfört den utgående balansen vid bokslutet 2018.

Tillgångar

Omsättningstillgångarna uppgår till 84,8 miljoner kronor och avser till största del kortfristiga fordringar samt förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Kundfordringarna har minskat med 3,1 miljoner kronor jämfört den utgående balansen vid bokslutet 2018. Förändringen

motsvarar en minskning med 7,3 procent.

Skulder

Skuldsidan har minskat med 12,5 miljoner och beror till största del på att leverantörsskulder har minskat med 17,6 miljoner samtidigt som de upplupna kostnaderna och förutbetalda intäkterna ökat med 5,5 miljoner. Skulderna till staten i form av förutbetalda generalschabloner har minskat med 1 miljon vilket beror på att färre flyktingar blivit folkbokförda jämfört med tidigare år.

Bedömning av nämndens interna kontroll

Analys

Bromma stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2019 varit delvis tillräcklig.

Bedömningen grundar sig på att samtliga kontrollaktiviteter har genomförts enligt nämndens internkontrollplan 2019. Den interna kontrollen, genom specificerade kontrollaktiviteter, har till största del säkerställt att berörda enheter genomfört egna systematiska kontroller för att upptäcka och förebygga oönskade händelser som riskerar måluppfyllnaden. Vid bristande eller risk för bristande måluppfyllnad har handlingsplaner upprättats och åtgärder har vidtagits för högre måluppfyllnad.

Bedömningen grundar sig också på att intern kontroll fortfarande är ett utvecklingsområde inom flera av förvaltningens verksamheter. Avdelningarna/enheterna har genomfört väsentlighets- och riskanalyser men inte kontinuerligt följt upp beskrivna åtgärder i förväntad utsträckning.

Bedömningen grundar sig vidare på övrig intern kontroll/egenkontroll som genomförts under året inom förvaltningens verksamheter. Inom ekonomienheten har det genomförts olika kontroller månadsvis för att säkerställa den ekonomiska förvaltningen och inom personalenheten har det genomförts kontroller avseende arbetsmiljön. Även resultatdialoger på flera nivåer har genomförts som en del i den interna kontrollen inom samtliga avdelningar. Förvaltningens utförarverksamheter har till viss del en fungerande egenkontroll utifrån verksamhetens inriktning. Olika egenkontroller har utförts inom äldreomsorgens och socialtjänstens myndighetsdel, men det saknas en systematik. Egenkontrollen inom både myndighetsdelen och utförardelen behöver utvecklas vidare.

Övriga granskningar

Revisionskontorets granskningar inom ekonomi och personal visar att den interna kontrollen till största del har varit tillräcklig.

Revisionskontoret har även genomfört en granskning av det systematiska kvalitetsarbetet inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg för att kontrollera om kvalitetsarbetet sker i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2011:9. Revisionskontorets sammantagna bedömning var att socialtjänsten inte till fullo bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i

enlighet med föreskrifterna. Arbetet med att åtgärda bristerna kommer att fortgå 2020 inom berörda enheter.

Revisionskontoret har också granskat DUR-handläggning och uppföljning för personer med funktionsnedsättning. Granskningen visade att den systematiska kontrollen av kvaliteten av DUR-utredningar behöver utvecklas. Ytterligare kontroll av kvaliteten i utredningar har genomförts och kvalitetskontroller ingår i enhetens egenkontrollplan från och med 2020.

Revisionskontoret har genomfört en revision av förvaltningens implementering av GDPR. Granskningsresultatet redovisas i revisionskontorets årsrapport för Bromma stadsdelsnämnd i samband med årsbokslutet för 2019.

Stockholms stads funktionshinderinspektörer har granskat Långskeppets socialpsykiatriska boende i Bromma. Styrkor och utvecklingsområden har identifierats. Resultat av genomförd granskning har återförts till medarbetare och chefer i dialogform.

Stockholms stads socialtjänstinspektörer har granskat handläggningen av våldsutsattas ärenden avseende på kvalitet och rättssäkerhet för den enskilde. Styrkor och utvecklingsområden har identifierats och återkopplats till verksamheten.

Inom äldreomsorgen har kvalitetsobservationer utförts av äldreförvaltningen och verksamhetsuppföljningar av förvaltningen. Uppföljningarna belyser verksamhetens styrkor och utvecklingsområden. Verksamheterna har fått i återkoppling och information om vad som behöver åtgärdas för att upprätthålla god kvalitet.

Inom förskolan har miljöförvaltningen genomfört ett antal inspektioner för att säkerställa att verksamheterna uppfyller kraven på god egenkontroll och att de uppfyller Folkhälsomyndighetens allmänna råd gällande god inomhusmiljö. De brister som framkommit vid inspektionerna redovisas i inspektionsrapporter. Bristerna ska åtgärdas och följas upp inom respektive verksamhets egenkontroll.

Arbetsmiljöverket har inspekterat Nyängens gruppboende med anledning av en hot- och våldshändelse. Rutiner och handlingsplaner vid hot- och våldssituationer har uppdaterats.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har genomfört en granskning inom socialtjänsten gällande kontroll av tillstånd för konsulentverksamhet och stödboenden. Totalt har 37 verksamheter varit anlitade av förvaltningen under aktuell tidsperiod. 35 av verksamheterna har antingen varit upphandlade av Stockholm stad eller haft tillstånd från IVO.

IVO har också utfört en verksamhetstillsyn vid Sörklippans vård- och omsorgsboende med anledning av en tidigare lex Maria-händelse. Syftet med inspektionen var att följa upp verksamhetens åtgärder.

Sammantagen bedömning

I bedömningen av om nämndens interna kontroll har varit tillräcklig, delvis tillräcklig eller otillräcklig har en samlad bedömning gjorts av alla kontroller och granskningar som genomförts inom förvaltningens verksamheter, både interna och externa, övergripande och verksamhetsnära kontroller. Den sammantagna bedömningen är att nämndens interna kontroll varit delvis tillräcklig under 2019. Utvecklingsområden har identifierats gällande kontroller och åtgärder för att bedriva en effektiv verksamhet av god kvalitet med hög grad av måluppfyllnad.

Kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitets arbete

Det systematiska kvalitetsarbetet har under året skett löpande genom

- stadens system för integrerad styrning och uppföljning - ILS
- analyser av resultat
- resultatdialoger
- intern kontroll
- hantering av avvikelser
- hantering av klagomål och synpunkter
- incidentrapportering i incidentrapporteringssystemet IA
- verksamhetsuppföljningar
- revisioner
- kollegial observation
- brukarundersökningar
- ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbetet (SOSFS 2011:9) inom socialtjänst och äldreomsorg
- förskolans webbaserade kvalitetsindikator - WKI
- förskolans systematiska kvalitetsarbete i enlighet med läroplanen

Förvaltningens mål är att alla medarbetare i organisationen ska känna till mål och förväntade resultat i sin verksamhet samt vara delaktiga i planering och uppföljning. Analyser av verksamheternas resultat, avvikelser och klagomål utgör underlag för utveckling och förbättringar inom samtliga verksamheter. Förvaltningen ser avvikelser, klagomål och synpunkter som ett sätt att lära.

Samarbetet med högskolor och universitet i regionen är av stor vikt. Kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning kvalitetsutvecklar verksamheterna och samtidigt som det ökar intresset för att arbeta inom samtliga verksamhetsområden. Äldreomsorgen i Bromma är en akademisk nod som samverkar med högskolor och universitet kring studentmottagande, forskning och utveckling av äldreomsorgen.

Inom äldreomsorgen pågår sedan tidigare forskningsprojekt som fortskridit under perioden. Projektet DÖ-bra på Mälmarbackens vård- och omsorgsboende syftar till en bättre vård i livets slutskede. Projektet har bland annat resulterat i en vetenskaplig artikel om hur man får boende, anhöriga och medarbetare att känna delaktighet och påverkan. De boende som var med i projektet och deltog i samtalen har nu mera social kontakt med varandra. Även personalen har upplevt deltagandet i projektet positivt och har fått en större medvetenhet om vad som är viktigt för de boende på ett äldreboende. Tryggt mottagande i hemmet ingår i forskningsprojektet "Vardagsrehabilitering" som drivs av Karolinska Institutet. Projektet handlar om att tillvarata de äldres egna resurser och möjligheter att vara aktiv i vardagen. Det förväntade resultatet är att de äldre upplever ökad självständighet vid vardagsaktiviteter samt en utveckling av arbetssätt där personalen arbetar mer stödjande och den äldre blir mer involverad i sina egna aktiviteter.

Chefer och medarbetare uppmuntras till innovation och att arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetssätt. Kollegial observation inom LSS-

verksamheter är ett exempel på kollegialt lärande som kvalitetsutvecklar både den observerade verksamheten och den egna verksamheten. Kollegialt lärande uppmuntras inom alla verksamhetsområden.

Att delta i stadens kvalitetsutmärkelse är kvalitetsdrivande. Samtliga verksamheter inom förvaltningen har uppmuntrats att delta i stadens kvalitetsutmärkelse, även om det endast var en verksamhet som deltog 2019.

Det systematiska kvalitetsarbetet ska fortsätta att utvecklas inom förvaltningens verksamheter genom ökad delaktighet bland medarbetare i verksamhetsplanering och uppföljning. Medarbetarnas kunskap ska bättre tas till vara i analys av resultat och i utveckling av verksamheten. Inom socialtjänsten behöver ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med SOSFS 2011:9 uppdateras och göras aktuellt.

Synpunkter och klagomål

I förvaltningens verksamheter registreras klagomål och synpunkter i varierande grad. Det innebär att den statistik som har levererats från enheterna inte är fullständig. Skriftliga synpunkter/klagomål registreras som regel av enheterna, en del diarieförs. Men flertalet synpunkter och klagomål ute i verksamheterna framförs muntligt och kanske även hanteras omedelbart. Klagomål som inkommer följs alltid upp inom berörd enhet och de som lämnat klagomål har fått återkoppling. Brommaborna använder sig i allt högre utsträckning av stadens digitala möjligheter för att lämna synpunkter, felanmälningar och klagomål. Antalet inkomna ärenden från årets början uppgår till 2404, en ökning med 984 jämfört med de 1420 föregående år som kom in under samma period 2018.

Se inkommen statistik under rubriken "Övrigt".

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål är värdefull information för förvaltningens arbete med att utveckla kvaliteten i verksamheten. De ger möjlighet att förebygga och åtgärda brister och att identifiera förbättringsområden. Inom förvaltningens verksamheter finns det en öppenhet och lyhördhet för synpunkter och klagomål samt rutiner för att rätta till fel och brister som uppkommer. Klagomål löses vanligtvis inom berörd enhet i dialog med den som har lämnat klagomålet.

I förvaltningens verksamheter registreras klagomål och synpunkter i varierande grad. Det innebär att den statistik som har levererats från enheterna inte är fullständig. Skriftliga synpunkter/klagomål registreras som regel av enheterna, en del diarieförs. Men flertalet synpunkter och klagomål ute i verksamheterna framförs muntligt och kanske även hanteras omedelbart. Klagomål som inkommer följs alltid upp inom berörd enhet och de som lämnat klagomål har fått återkoppling.

I tabellerna redovisas de synpunkter och klagomål som har registrerats inom förvaltningens verksamheter.

- Flertalet positiva synpunkter gällande bemötande inom avdelning Socialtjänst och fritid handlar om beröm för mat, utflykter och trädgård på Västerorts aktivitetscenter.
- Inom äldreomsorgen har många positiva synpunkter inkommit främst rörande

personalens bemötande, men även gällande personalens kompetens och insatsernas innehåll. De klagomål som inkommit har tagits upp med berörd personal samt på kvalitetsråd eller arbetsplatsträffar. Enheterna arbetar aktivt med värdegrundsfrågor. Återkoppling har skett till den som lämnat klagomålet.

- Inom förskolan är det framförallt positiva synpunkter gällande bemötande som inkommit. Antalet klagomål kring information har ökat på verksamheterna. När Skolplattformen är implementerad är förhoppningen att kommunikationen med vårdnadshavarna kommer att förbättras både kring allmän information men även kring barns utveckling och lärande. Alla klagomål följs upp med vårdnadshavare och personal.

Antal positiva synpunkter

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	36	6	4
Bemötande	67	103	100
Kompetens	17	5	51
Kontinuitet	3	1	5
Information	53	1	5
Handläggning	36	6	1
Insatsens innehåll	1	11	35
Annat	22	6	5
SUMMA	235	135	206

Antal klagomål

	Avdelning Förskola	Avdelning Socialtjänst och fritid	Avdelning Äldreomsorg
Tillgänglighet	17	13	28
Bemötande	34	19	27
Kompetens	16	8	15
Kontinuitet	16	5	1
Information	58	7	25
Handläggning	18	12	0
Insatsens innehåll	1	4	32
Annat	30	16	5
SUMMA	190	90	133

"Tyck till" för felanmälan eller synpunkter

I staden tillämpas ett system via en app eller webben, "Tyck till" för felanmälan eller synpunktshantering. Systemet möjliggör för allmänheten att på ett enkelt sätt rapportera in fel, frågor, klagomål, idéer och beröm.

Brommaborna använder sig i allt högre utsträckning av stadens digitala möjligheter för att lämna synpunkter, felanmälningar och klagomål. Antalet inkomna ärenden från årets början uppgår till 2404, en ökning med 984 jämfört med de 1420 föregående år som kom in under

samma period 2018. Av dessa 2404 ärenden är 2303 avslutade genom att de besvarats eller vidarebefordrats till en entreprenör för åtgärd. Förutom "Tyck till" tillkommer ärenden via telefon, mail, brev och besök. Anmälningar via mobilapplikationen ökar och andelen uppgår idag till 73 procent (1744 av totalt 2404) av alla inkomna synpunkter.

Ärendena från "Tyck till" är fördelade på följande kategorier:

- Frågor 538
- Klagomål 475
- Idéer 148
- Felanmälan 1208
- Beröm 35

Det största antalet frågor handlar om träd och vegetation samt parkunderhåll och lekredskap i parker.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelssdirektör	2020-01-28
Peter Dacke, Avdelningschef	2020-01-28